bucătăria MODUL

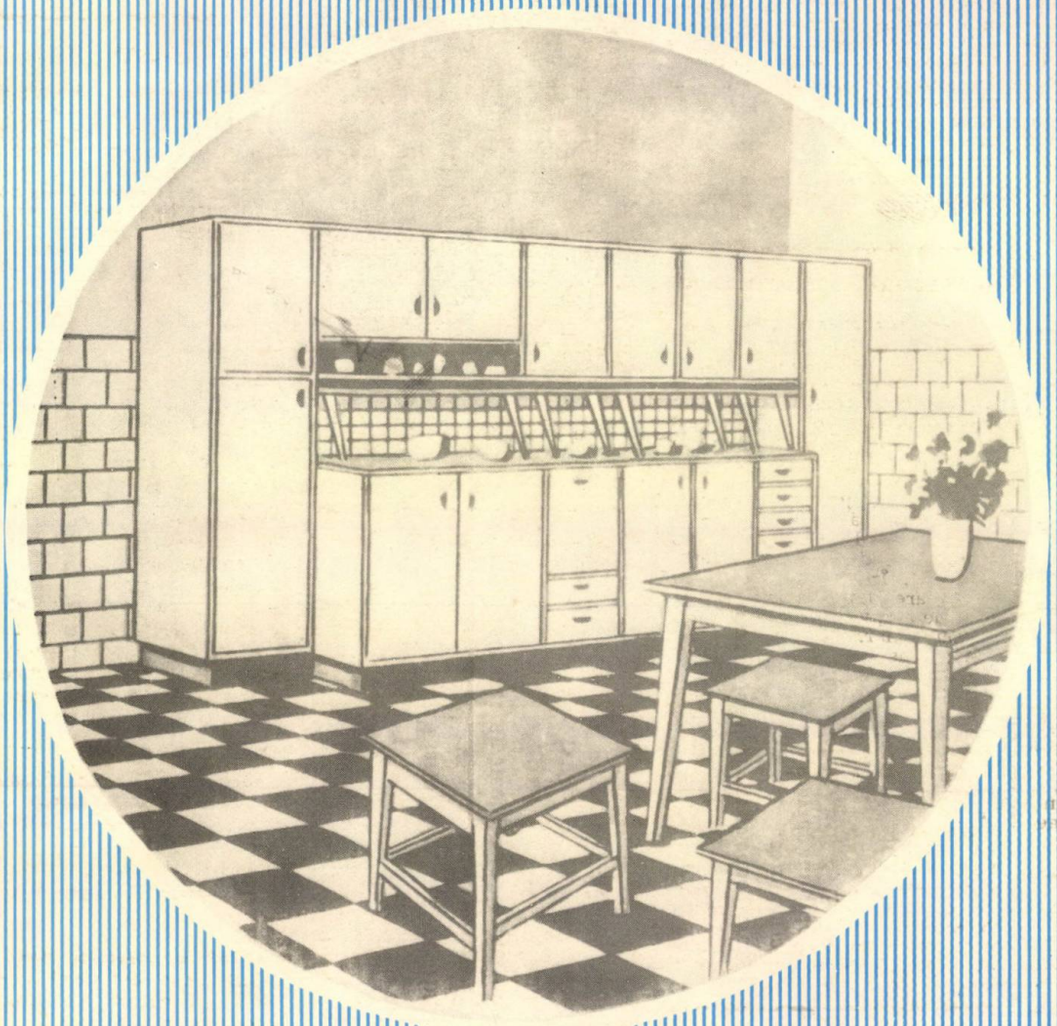

Doriți să înzestrați apartamentul dv. cu o bucătărie modernă ?

Bucătăria MODUL realizată de întreprinderile Ministerului Economiei Forestiere răspunde tuturor exigențelor funcționale și estetice. Se poate livra în ansamblu — 16 corpuri componente cu utilități diferite, masă și trei scaune suprapozabile — sau în piese separate, după dorința dv. Prin simpla alăturare și suprapunere a corpurilor componente se pot realiza diferite combinații ale garniturii MODUL, corespunzătoare spațiului destinat bucătăriei. Prețurile de vînzare ale corpurilor componente oscilează între 214 lei și 706 lei. Prețul de vînzare al mesei este de lei 161 iar al celor trei scaune suprapozabile lei 139.

16 corpuri cu diferite utilități asamblabile în funcție de spațiu sau dorință.

COMBINATUL CHIMIC TÎRNĂVENI

produce:

- SODĂ CAUSTICĂ SOLUȚIE
- SODĂ CAUSTICĂ SOLIDĂ
- ACID CLORHIDRIC
- CLOR LICHID
- HIPOCLORIT DE SODIU
- CLORURĂ DE CALCIU CALCINATĂ

- ŞAMOTĂ DIN ARGILE REFRACTARE
- BICROMAT DE SODIU
- BICROMAT DE POTASIU
- SULFAT DE SODIU TEHNIC ANHIDRIC
- ANHIDRIDA CROMICĂ

- ACID SULFURIC
- SULFAT DE ALUMINIU TIP I, II, III, IV
- SULFOALUMINAT DE CALCIU
- ALAUN DE AMONIU
- SULFAT DE SODIU FARMACEUTIC

- CLORURĂ DE CALCIU HIDRATATĂ
- CLORURĂ DE CALCIU TOPITĂ
- OXIGEN
- HIDROGEN
- CARBID
- ALUMINĂ HIDRATATĂ 40% Al_2O_3

- SULFAT CROMIC
- POLICLORURĂ DE VINIL
- CLORURĂ DE VINILIDEN
- HÎRTIE FOTO ARFO
- PLACI FAIANȚĂ
- PRODUSE DIN GRESIE CERAMICĂ

Lei 2

Piața comună
CE
URMEAZĂ
DINCOLO
DE
SCADENȚĂ?

BELGIA
după criza
celor
132 de zile

Filmul
amănunțit
al
atentatului
de la
LOS ANGELES

VIETNAM
la sud de
paralela 17
ofensivă
continuă

27
joi 27 iunie
1968

lumea

La Reykjavik, cu prilejul sesiunii Consiliului ministerial al N.A.T.O., a avut loc o demonstrație împotriva N.A.T.O. și pentru pace în Vietnam. În imagine : poliția străduindu-se să împiedice înaintarea coloanei demonstranților

„Orașul săracilor" din Washington, organizat cu prilejul „marșului săracilor" asupra capitalei S.U.A., a fost evacuat luni cu forța de către poliție, care a operat numeroase arestări

În Japonia vor avea loc la 7 iulie alegeri parțiale pentru înnoirea a 126 de mandate în Camera superioară a parlamentului. Fotografia înfățișează un miting electoral la Tokio

lumea

Nr. 27 (244) 27 IUNIE 1968

sumar

2 SĂPTĂMÎNA în telegrame

ARTICOLE, CORESPONDENȚE

4 *Corespondență din Paris.* Convorbirile în problema Vietnamului. *Eugen Pop*
5 Ofensivă continuă. *Sergiu Verona*
6 Belgia. După criza de 132 de zile. *Nicolae Lupu*
8 Italia. Perspectivele noii legislaturi. *Radu Pascal*
10 Călătorie în două țări latino-americane. *Acad. Ștefan Bălan*
11 Piața comună. Ce urmează după scadență? *Conf. dr. N.S. Stănescu*
18 *Corespondență din Dakar.* Sindia: o fereastră spre lume. *Corneliu Vlad*
19 Amurgul lorzilor. *Mihai Matei*
24 Orele tragice de la Los Angeles. *Oriana Fallaci*

INTERVIURI

15 Martin Hill, *asistent special al secretarului general al O.N.U.*: Reuniunea de la București a organismelor de coordonare ale O.N.U.

REPORTAJ PE GLOB

16 „Los invasores". *Valeriu Pop*

SINTEZE

13 România în organizațiile internaționale. *Mircea Predescu* și *Traian Chebeleu*

SERIAL

22 „Războiul alcoolului" (1). *Nicolae Minei*

PUNCTE DE VEDERE DIN PRESA MONDIALĂ

26—30 The New York Times, The Christian Science Monitor, L'Express, Ny Dag, Medunarodna Politika, Excelsior

PROFIL

30 JUSTIN MARIE BOMBOKO, ministrul afacerilor externe al Republicii Democratice Congo

POȘTA REDACȚIEI (31—32)

În acest număr

ȘTEFAN BĂLAN
ministrul învățământului

CĂLĂTORIE IN CHILE ȘI URUGUAY

pag. 10

Piața comună CE URMEAZĂ DUPĂ SCADENȚĂ?

pag. 11

BELGIA: CRIZA DE 132 DE ZILE

pag. 6

La sud de Ben Hai OFENSIVĂ CONTINUĂ

pag. 5

FILMUL AMĂNUNȚIT AL ATENTATULUI DE LA LOS ANGELES

pag. 24

SINDIA
Corespondență de la trimisul nostru în Senegal

pag. 18

săptămîna

în telegrame

Paris

DUPĂ PRIMUL TUR DE SCRUTIN

Potrivit comunicatului oficial publicat luni în legătură cu rezultatele primului tur de scrutin al alegerilor legislative, din cei 154 de candidați în metropolă care—întrunind peste 50 la sută din voturile exprimate în circumscripțiile lor — au fost declarați aleși, 142 aparțin Uniunii pentru apărarea Republicii și republicanilor independenți. Dintre partidele opoziției de stînga, cel mai bun loc îl ocupă partidul comunist, care a întrunit 4 435 357 de voturi, reprezentînd 20,03 la sută din masa participanților la primul tur de scrutin. Procentul de participare a fost aproape egal cu cel înregistrat la alegerile din martie 1967. Peste 5 milioane de alegători s-au abținut de la vot, iar circa 400 000 de voturi au fost declarate nule.

Printre deputații aleși la primul tur de scrutin se află primul ministru, Georges Pompidou, secretarul general al P.C.F. Waldeck Rochet, ministrul afacerilor externe, Michel Debré. Un element de surpriză l-a constituit, între altele, faptul că Mendès-France, Jean Lecanuet, Gaston Defferre s-au aflat în balotaj, iar Edgar Pisani a eșuat.

Acum, în pregătirea celui de-al doilea tur de scrutin, între reprezentanții majorității gaulliste din fosta legislatură și cei ai Centrului au început, la 24 iunie, tratative în vederea unor desistări reciproce pentru scrutinul de la 30 iunie. Tratativele au fost inițiate la un apel lansat de premierul Pompidou, care a afirmat că pretutindeni unde candidații grupului centrist sau independenții s-au plasat în frunte la primul tur de scrutin, U.D.R. este gata să renunțe în favoarea acestora. Efortul de uniune dorit de premier este, după părerea lui, cu atît mai necesar cu cît alegerile nu sînt încă cîștigate și cu cît speranțele nutrite de majoritate la încheierea primului tur de scrutin — așa cum a arătat experiența în ultimii ani, mai ales la alegerile din 1967 — se pot spulbera cînd este cunoscută componența completă a Adunării.

Tot la 24 iunie, Partidul Comunist Francez și Federația Stîngii Democrate și Socialiste și-au confirmat acordul ca în cel de-al doilea tur de scrutin să renunțe în favoarea candidatului de stînga (comunist sau federal) cel mai bine plasat după primul tur de scrutin. Acordul, care confirmă o primă înțelegere de principiu încheiată la 1 iunie, a fost realizat și dat publicității în urma unei reuniuni dintre o delegație a P.C.F. și o delegație a Federației.

Observatorii politici așteaptă cel de-al doilea tur de scrutin pentru a examina și comenta structura noii Adunări Naționale a Franței.

Rio de Janeiro

„MAI MULTE FONDURI, MAI PUȚINE TANCURI"

În Brazilia, agitațiile studențești — în recrudescență în întreaga Americă Latină — au îmbrăcat brusc un caracter dramatic, ce riscă să pună guvernul mareșalului Costa e Silva într-o situație deosebit de dificilă. Incidente grave sînt semnalate și în alte țări latino-americane: în Uruguay, autoritățile au fost nevoite să adopte „măsuri urgente de securitate" pentru a stopa valul de greve și manifestațiile studențimii ; în Argentina, efervescența socială crescîndă, în special în nord-estul țării, încearcă să determine guvernul spre o mai largă liberalizare; la Santo-Domingo, nemulțumirile acumulate în timpul evenimentelor din primăvara anului 1965 riscă în orice moment să răbufnească cu violență. Dar, mai mult decît toate acestea, agitațiile din rîndurile studenților brazilieni reprezintă manifestarea cea mai spectaculoasă a unei nemulțumiri crescînde în numeroase sectoare. Pentru a doua oară în mai puțin de trei luni, Rio de Janeiro a devenit scena unor puternice manifestații studențești în sprijinul cererilor de majorare a fondurilor guvernamentale alocate pentru necesitățile învățămîntului, manifestații care au paralizat viața comercială a orașului. Federația studenților și-a anunțat hotărîrea de a continua lupta sub lozinca „mai multe fonduri, mai puține tancuri". Și în alte state braziliene au fost semnalate acțiuni ale studenților și diferitelor organizații sindicale, incidentele dintre poliție și demonstranți extinzîndu-se chiar și în capitala federală — Brasilia. În ciuda situației create, autoritățile federale continuă să manifeste pasivitate față de cererile studenților și să refuze un dialog cu aceștia.

Observatorii relevau zilele acestea că mareșalul Costa e Silva, aflat la putere din martie 1967, a încercat în mai multe rînduri să modifice stilul prea dur al predecesorului său, Castelo Branco, și să lanseze oferte de „participare" Frontului larg de opoziție al lui Kubitschek-Lacerda. Aceste tentative nu au fost însă încununate de succes, atît din cauza impreciziunii lor, cît mai ales datorită ostilității aripii „dure" a armatei. Abandonat de o mare parte din politicienii care au contribuit la răsturnarea, în aprilie 1964, a guvernului Goulart, criticat de cercurile de afaceri nemulțumite de actuala politică economică și de unele cercuri militare, Costa e Silva nu a reușit, se pare, să reducă ostilitatea de principiu a unor sectoare care nu admiseseră, nici în 1964 intervenția forțelor armate în viața publică.

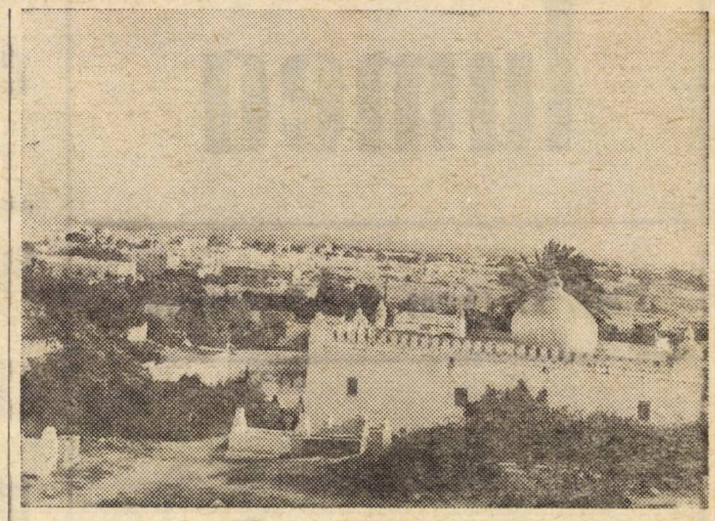

La 1 iulie, Somalia celebrează împlinirea a 8 ani de la proclamarea independenței. În imagine : un cartier din Mogadiscio, capitala țării

Paris. Despuierea scrutinului la unul din centrele de votare

Praga

PE MARGINEA UNEI VIZITE DE PRIETENIE

J. Smrkovsky, președintele Adunării Naționale a R.S. Cehoslovace, în raportul prezentat la sesiunea din 24 iunie a Adunării Naționale, a făcut o analiză a rezultatelor vizitei delegației parlamentare cehoslovace în Uniunea Sovietică Subliniind că actuala viață politică din Cehoslovacia a imprimat acestei vizite o mare importanță și răspundere, J. Smrkovsky a arătat că trăsătura caracteristică a tuturor întîlnirilor parlamentarilor cehoslovaci a fost cordialitatea. În cursul convorbirilor, a spus el, a fost confirmat caracterul de nezdruncinat al prieteniei și alianței cu Uniunea Sovietică, scopul vizitei fiind, de altfel, consolidarea continuă a acestei

Demonstrație pe străzile Washingtonului. Pe placardele purtate de manifestanți se poate citi: „Autodeterminare pentru vietnamezi". „Puneți capăt imediat războiului". „Construiți acasă! Nu distrugeți în străinătate"

prietenii și alianțe. Referindu-se la relațiile economice dintre cele două țări, Smrkovsky a spus: „Eu consider că avantajul reciproc constituie principiul de bază pe care trebuie să se fundamenteze relațiile noastre. Aceasta presupune o cunoaștere reciprocă mai profundă".

„O mare parte a cuvîntărilor noastre — a declarat președintele Adunării Naționale a R.S. Cehoslovace, le-am consacrat prezentării vieții politice din Cehoslovacia. Noi am explicat că partidul comunist a dat impuls studierii realității politice din Cehoslovacia, că el a supus criticii unele fenomene negative în partid și în societate și că societatea noastră a pornit pe calea îndreptării acestor lipsuri. Noi am explicat că nu este vorba despre o luptă pentru putere personală, ci despre renașterea întregului partid și a statului cu participarea întregului partid și a opiniei publice largi, că este vorba despre o nouă politică în partid și în guvern. Noi am căutat în cea mai mare măsură să explicăm oamenilor și reprezentanților Uniunii Sovietice realitatea noastră fără să creăm impresia că dăm socoteală despre activitatea noastră. Noi trebuie să dăm socoteală numai în fața Adunării noastre Naționale. Ne-am străduit în cea mai mare măsură să contribuim la înțelegerea reciprocă. Aceasta este în sfîrșit premisa principală a bunelor relații frățești și de vecinătate". În continuare, J. Smrkovsky a spus: „Firește, există probleme care sînt departe de a fi fost clarificate, ceea ce va impune un anumit timp și anumite eforturi. Aceasta privește relațiile și cu alte țări, ceea ce nu constituie nimic nou și deosebit. Factorul hotărîtor este acela ca fiecare țară să-și rezolve problemele pe baza propriilor ei condiții. Din această cauză, eu consider ca foarte importantă realitatea, faptul că noi nu impunem calea noastră altor prieteni", a subliniat în încheiere J. Smrkovsky.

Reykjavik

REUNIUNE DE RUTINĂ

Timp de două zile, Islanda a ieșit din „discreția sa arctică", devenind unul din centrele diplomației internaționale. Pentru prima oară de la semnarea Pactului nord-atlantic, sesiunea de primăvară a Consiliului ministerial al N.A.T.O., s-a desfășurat la Reykjavik, — capitala Islandei — între 24 și 25 iunie. La actuala reuniune, prezidată de ministrul de externe al R. F. a Germaniei, Willy Brandt, au participat 11 din cei 15 miniștri de externe ai țărilor membre ale blocului. Au lipsit, alături de ministrul de externe al Franței, Michel Debré (partea franceză a fost reprezentată de Roger Seydoux, atașatul său permanent la N.A.T.O.), ministrul de externe al Canadei, Michell Sharp, și Pierre Gregoire, ministrul de externe al Luxemburgului. Pe ordinea de zi a sesiunii au figurat, între altele, relațiile dintre Est și Vest, tratatul de neproliferare a armelor nucleare, situația din bazinul mediteraneean și conflictul din Orientul Apropiat. Reuniunea a fost precedată de o serie de întrevederi: Willy Brandt s-a întîlnit cu secretarul de stat al S.U.A., Dean Rusk, iar clasicul dineu care precede conferința atlantică, a reunit pe miniștrii de externe ai R. F. a Germaniei, S.U.A. și Angliei. A fost o simplă reuniune de rutină, se subliniază, căci, deși una din principalele probleme dezbătute a fost politica de destindere în Europa, nici unul din obiectivele discutate nu a confirmat intențiile afișate.

Actuala sesiune ministerială a stîrnit numeroase manifestații de protest în Islanda. Din localitatea Keflavik, unde se află o bază militară americană, a început duminică marșul partizanilor păcii din această țară, desfășurat sub lozincile: „Islanda trebuie să iasă din N.A.T.O.", „Pentru dezarmare, împotriva blocurilor militare".

Lagos

IMPASUL CONTINUĂ

„Mai sînt multe de făcut pentru ca negocierile dintre guvernul federal și biafrezi să fie reluate", a declarat lordul Shepherd, ministru de stat pentru problemele Commonwealthului, la încheierea vizitei sale în Nigeria, unde a încercat să obțină consimțămîntul unei reluări a tratativelor de pace nigeriano-biafreze, eșuate recent la Kampala. În acest scop lordul Shepherd a avut o serie de întrevederi cu generalul Yakubu Gowon și cu comisarul federal pentru problemele externe ale Nigeriei, în cadrul cărora a fost studiat în mod detaliat planul guvernului britanic. Deși comunicatul final anglo-nigerian afirmă intenția guvernului federal de a-și „trimite reprezentanți pentru discuții în vederea redeschiderii dialogului de la Kampala", observatorii sînt sceptici în ce privește o asemenea eventualitate. „Atîta timp cît Biafra nu va renunța la secesiune, nu se pune problema încetării focului", a declarat șeful statului major al marinei nigeriene, Joseph Wey, la Nairobi, unde a sosit pentru a înmîna un mesaj președintelui Jomo Kenyatta, din partea generalului Gowon, al cărui conținut este în legătură cu situația din Nigeria"

Nicosia

NEGOCIERILE AU DEMARAT

După patru ani și jumătate de la declanșarea ostilităților între cele două comunități cipriote, luni au început la Nicosia convorbiri între liderii minorităților greacă și turcă, în vederea găsirii unei formule de rezolvare a problemei Ciprului. Convorbirile s-au desfășurat în prezența reprezentantului special al O.N.U. în Cipru, Osorio Taffall. Conducătorii celor două delegații (delegația greco-cipriotă este condusă de Glafkos Clerides, președintele Camerei Reprezentanților, iar cea turco-cipriotă de Rauf Denktash, președintele Camerei Comunale) au declarat că se vor întîlni de două ori pe săptămînă, alternativ, la reședințele lor. Negocierile se anunță a fi îndelungate și nu vor putea avea șanse de a ajunge la un rezultat favorabil decît dacă cele două părți vor face concesii serioase, apreciază observatorii.

Problema cipriotă va fi, de asemenea, discutată de miniștrii de externe ai Turciei, Greciei și Ciprului, la Londra, după încheierea lucrărilor sesiunii Consiliului ministerial al N.A.T.O.

Buenos Aires. După catastrofa petrecută duminică pe stadionul River Plata unde, în urma unei busculade, 80 de persoane și-au pierdut viața și 130 de persoane au fost rănite. Imaginea înfățișează una din porțile stadionului păzită de poliție

Corespondență din Paris de la trimisul nostru, Eugen Pop

Condiția esențială a reglementării

Opiniile pe care le înregistrez aici în legătură cu perspectivele convorbirilor dintre delegațiile R. D. Vietnam și Statelor Unite sînt, mai ales în ultimele zile, destul de contradictorii. În rîndurile multor gazetari care urmăresc desfășurarea convorbirilor, persistă părerea că în viitorul apropiat ele nu vor face mari progrese, deoarece în poziția americană nu a intervenit nici o schimbare cu privire la încetarea totală și necondiționată a bombardamentelor și a celorlalte acte de război împotriva R. D. Vietnam — condiție esențială pentru trecerea la abordarea problemelor de soluționarea cărora depinde pacea în Vietnam.

Alți observatori — al căror număr este, însă, destul de mic — întrezăresc un orizont nou al tratativelor, părerea lor întemeindu-se pe afirmații recente ale unor oficialități americane (Dean Rusk și Clark Clifford, noul ministru al apărării al S.U.A.), asupra unor „indicii încurajatoare" în tratativele de la Paris, care „ar putea să ia o turnură favorabilă". Vor fi urmate asemenea declarații de măsuri concrete care să le justifice ? Plecarea lui Harriman la Washington, pentru consultări cu președintele Johnson, are în vedere revizuirea poziției de pînă acum în legătură cu încetarea bombardamentelor ? Din păcate, pînă acum nu există nici un indiciu concret în acest sens.

Și la cea de a noua convorbire oficială, în poziția delegației americane n-a fost evidentă vreo formulare încurajatoare care să deschidă perspectiva unei turnuri realmente favorabile a tratativelor. Problema încetării bombardamentelor a fost reluată din nou în cunoscuta formulare vag-ipotetică a delegației americane — „la momentul oportun" și „în circumstanțe potrivite" — asociată cu evocarea unor situații care, în interpretarea delegației americane, ar împiedica întrunirea respectivelor circumstanțe. De această dată, accentul a fost pus pe operațiile militare din zona capitalei sud-vietnameze, ofensiva forțelor patriotice fiind prezentată ca avînd efecte „distrugătoare" asupra populației. Afirmație falsă și neconvingătoare chiar și pentru unii gazetari occidentali de aici care, în general, nu privesc cu ochi critic punctul de vedere al delegației americane ; căci, așa cum reiese din numeroase depeșe ale corespondenților de la Saigon, asemenea distrugeri sînt săvîrșite chiar de cei care la Paris protestează împotriva lor.

În discursul pe care l-a ținut la cea de a 9-a convorbire oficială de la Paris, șeful delegației vietnameze, Xuan Thuy, arăta că „în sudul Vietnamului, Statele Unite continuă să intensifice atacurile extrem de sălbatice împotriva populației, cu forțe și mijloace de război". Așa cum reiese dintr-un document difuzat ziariștilor acreditați pentru tratativele de la Paris, în prima jumătate a lunii iunie atacurile aeriene americane asupra teritoriului R.D. Vietnam s-au intensificat. Media cotidiană a raidurilor, care în mai era de 152, în perioada amintită s-a ridicat la peste 170. Chiar după informații din sursă americană, cantitatea de bombe aruncată din avioane B-52 în mai 1968 a fost de 1 800 tone în timp ce în decembrie 1967 ea a fost de 1 000 tone. În ziua de 16 iunie, bombardierele B-52 au lansat între 1 000 și 1 500 tone bombe asupra Saigonului. Referindu-se la diferite versiuni denaturate despre ofensiva forțelor patriotice, Xuan Thuy a amintit de declarația șefului reprezentanței Frontului Național de Eliberare la Hanoi, în care se arătau următoarele : „Atacurile noastre sînt desfășurate cu precizie. Ele vizează cartierele generalilor americani și ale marionetelor acestora, sediile armatei și poliției, depozitele de carburant și de muniții. Noi am cerut în cîteva rînduri locuitorilor din cartierele care se învecinează cu aceste obiective să le părăsească. De altfel, împrejurimile obiectivelor pe care noi le atacăm sînt deja interzise populației de cîteva luni, de către autoritățile americane".

Insistența delegației S.U.A. asupra Vietnamului de sud are o explicație care decurge din faza actuală a situației militare și politice din ce în ce mai dificile pentru intervenționiști. Căci, scria „U. S. News and World Report", „în rîndurile soldaților și chiar ale ofițerilor corpului expediționar, despre efortul de război al americanilor din Vietnam, se vorbește deschis ca despre o cauză pierdută... Americanii par să fi căzut și ei în apatia care, după părerea multora, caracterizează de mult timp soldatul sud-vietnamez și membrii administrației marionetă". Elogiile aduse și de Averell Harriman și de Clark Clifford trupelor sud-vietnameze sînt considerate în cercurile ziaristice de aici ca gesturi de „susținere a moralului" menite să mențină aparența de „legitimitate" a regimului de la Saigon într-o perioadă cînd această pretinsă legitimitate apare mai caricaturală ca oricînd.

Zilele trecute, la centrul de presă al convorbirilor am primit textul mesajului adresat de Alianța sud-vietnameză a forțelor naționale democratice și pentru pace, președintelui prezidiului Comitetului Central al Frontului Național de Eliberare. În acest document — care dă expresie tendințelor tot mai accentuate spre unitatea de acțiune a populației în lupta împotriva agresorilor și politicienilor autohtoni susținuți de aceștia — se oglindesc mutații de păreri evidente ale militarilor și funcționarilor din administrația sud-vietnameză.

În lumina acestui naufragiu politic al regimului de la Saigon, reafirmarea girului și sprijinului american are aparența unui colac de salvare, de aruncarea căruia politicienii din capitala sud-vietnameză începeau să se îndoiască, mai ales de cînd au început tratativele de la Paris.

Paris, 25 iunie

reflector

DE CE A DISPĂRUT SUBMARINUL „SCORPION" ?

După ce, printr-un comunicat oficial, s-a anunțat că submarinul „Scorpion" trebuie considerat pierdut, o comisie de anchetă a început recent anchetarea acestui caz. Deși ancheta se desfășoară cu ușile închise, chiar după primele mărturii s-au strecurat unele știri tulburătoare. Astfel, căpitanul E. Clarke, comandantul submarinului „Squadron 6", a declarat că dispozitivul de scufundare rapidă al lui „Scorpion", folosit în caz de pericol, nu funcționa, iar căpitanul Wallace Green, comandantul Diviziei de submarine 62, a arătat că, înainte de plecarea submarinului din Norfolk, echipajul semnalase pe corpul vasului existența unor crăpături „subțiri ca firul de păr". În februarie, Green, care examinase cu atenție nava fără să descopere nimic suspect, a constatat totuși o infiltrare de apă într-o cameră a motoarelor, ceea ce a determinat unele reparații. O altă mărturie demnă de reținut este aceea a unicului marinar de pe „Scorpion" scăpat din dezastru, scufundătorul Joseph Underwood. El a declarat că, în timpul unei călătorii anterioare în Marea Mediterană, la bordul submarinului fusese semnalat un alt neajuns : o articulație a periscopului pierdea ulei, iar comanda hidraulică era defectuoasă. A produs de asemenea vîlvă o știre provenită dintr-o sursă străină anchetei. Căpitanul Charles M. G. Hendix, care predă oceanografia la Academia Navală a S.U.A., a declarat că marea platformă submarină din apropierea insulelor Azore nu a făcut încă obiectul unor cercetări atente pentru o eventuală descoperire a submarinului.

Din ceea ce se știe pînă acum, „Scorpion" ar fi putut fi victima a cel puțin două accidente. Navigînd la o adîncime de circa 300 m, submarinul ar fi putut suferi o avarie mecanică, neprevăzută și fatală și — fiind în imposibilitate de a recurge la o manevră de salvare și de a da alarma prin radio — s-ar fi putut pierde în adîncuri. Sau, potrivit altor supoziții, „Scorpion" s-ar fi putut lovi de o creastă submarină necunoscută.

O CAPITALĂ SE MUTĂ

Capitala Hondurasului britanic, care a fost iremediabil distrusă în urma unui uragan în 1961, va fi transferată de la Belize, într-un loc situat în apropierea orășelului Roaring Creek. O serie de construcții începute anul trecut se află într-o fază înaintată. Conform planurilor, edificiile publice ale noii capitale, al cărei nume nu a fost încă fixat, vor fi capabile să reziste la rafale de vînt care depășesc 230 km pe oră.

CATAMARAN DE BUZUNAR

La un recent concurs de ambarcațiuni cu pînze, ținut la Illinois (S.U.A.), premiul întîi l-a obținut catamaranul „de buzunar" — o ambarcațiune confecționată din material plastic, aluminiu și pînză. Dimensiunile: 3,65 m lungime ; 1,83 m lățime ; 8,82 mp suprafața pînzelor. Ambarcațiunea poate fi demontată și transformată într-un mic colet care încape în port-bagajul unui automobil. Singura sculă necesară montării — pompa de umflat sacii de plutire.

OFENSIVĂ CONTINUĂ

Conducîndu-mă, după o convorbire de aproximativ două ore, interlocutorul meu — una din personalităţile de frunte ale Frontului Naţional de Eliberare din Vietnamul de sud — îmi spunea :

— Veţi vedea, acesta este doar începutul, o etapă iniţială, care va continua la un nivel tot mai înalt, atotcuprinzător...

Dialogul avea loc în urmă cu trei luni, în plină ofensivă a Forţelor Armate de Eliberare din Vietnamul de sud, la scurt timp după ce fusese atacată ambasada americană din Saigon, cînd steagurile F.N.E. fluturau asupra cîtorva arondismente din Saigon, asupra citadelei din Hue, asupra a zeci de localităţi cucerite prin luptă. Era în perioada de început a marii ofensive a forţelor patriotice.

Astăzi pot insera declaraţia amintită ca un „motto" la cele ce urmează, şi anume la trecerea în revistă a noii etape pe care o parcurge în lupta sa de eliberare poporul vietnamez împotriva agresiunii americane.

„ARMADA" ÎN DEFENSIVĂ

Argumentul cel mai pregnant pentru caracterizarea acestei situaţii rămîne comparaţia. Făcută, firește, pe mai multe planuri. Mai întîi, între situaţia actuală şi felul cum ea s-a prezentat cu un an-doi sau mai mult în urmă. Apoi, între forţele aflate în confruntare. În fine, în ce privește rezultatele mijloacelor aruncate în luptă — armament, formaţiuni militare speciale, efectivele în ansamblul lor.

Aceste criterii oferă un tablou exact, grăitor, pentru actualul moment şi pentru evoluţia recentă a situaţiei din Vietnamul de sud, caracterizată, mai cu seamă, prin ridicarea pe o treaptă nouă, superioară, a luptei generale de eliberare a poporului sud-vietnamez.

Să încercăm să urmărim această schemă. În primul rînd, forţele americane aruncate în luptă. Vom reaminti cifrele cele mai generale :

ANI	EFECTIVE MILITARE AMERICANE ÎN VIETNAMUL DE SUD
1963	16 500
1964	23 000
1965	181 392
1966	389 400
1967	475 400
1968	565 000 (la 1 iunie 1968)

Procesul presupune, în acelaşi timp, o creştere simţitoare a bugetului militar al S.U.A. Cel general s-a ridicat de la aproximativ 50 de miliarde de dolari în perioada 1960—1965, la 82,4 miliarde de dolari în 1968, în timp ce cheltuielile directe pentru războiul din Vietnam au sporit într-o proporţie mult mai mare : de la 103 milioane dolari în 1964, la 27,78 miliarde dolari în 1968, **deci de 250 de ori mai mult.**

Totuşi, aceste cifre nu spun prea mult dacă nu le vom însoţi de cîteva explicaţii. Să precizăm : forţa unei armate moderne nu se poate limita — ca apreciere — numai la factorul uman. Ceea ce contează, de asemenea, într-o foarte mare măsură este puterea de foc, capacitatea de distrugere pe care o posedă, raportată, firește, la numărul de soldaţi.

În acest sens ar exista două puncte de reper : al doilea război mondial (şi am putea alege momentul debarcării în Normandia, ca o concentrare maximă de efective pentru trupele anglo-americane) şi războiul din Coreea (1950—1953). Din numeroasele date existente în publicaţiile americane — aş cita în primul rînd „Air Force and Space Digest", „U. S. News and World Report" şi buletinul de dezbateri al Congresului, „Congressional Records" — reies aproximativ următoarele : **la acelaşi număr de efective** — 500 000 de soldaţi — puterea de foc a armatei americane în Vietnamul de sud este de aproape trei ori mai mare faţă de momentul 1944 şi de peste 1,5 ori mai mare decît în războiul din Coreea.

Şi o a doua cifră : în memoriile de război ale lui Winston Churchill este citat tonajul bombelor aruncate de aviaţia aliată asupra Germaniei hitleriste în intervalul 1941—1945. Ea poate fi comparată cu cifra tonajului bombelor aruncate de aviaţia americană asupra Vietnamului în 1967 :

bombardamente 1967	**650 000 tone**
bombardamente 1941-1945	**830 000 tone**

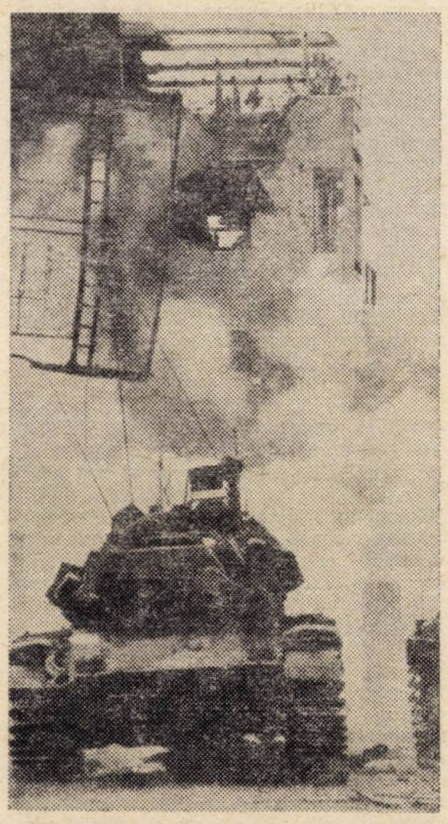

O stradă din cartierul saigonez Cholon, în cursul recentelor lupte

Oricine îşi dă seama că raportul pe care este tentat să-l facă impune o anumită corectură : diferenţa între teritoriul Germaniei (în cel de-al doilea război mondial) şi al Vietnamului. Concluzia care rezultă este intensitatea mult mai mare a bombardamentelor americane care au loc în prezent.

Comparaţiile făcute evidenţiază imaginea unei adevărate „armade" americane de invazie în Vietnamul de sud, cuprinzînd o concentrare imensă de mijloace de luptă, dispunînd de o reţea de baze care se întinde de la paralela 17 pînă la extremitatea sudică a Vietnamului, Ca Mau. Şi totuşi neputînd împiedica sau frîna marele val al luptei de eliberare a forţelor patriotice.

Perioada anului 1968 a adus elemente tot mai importante care întregesc acest tablou. Este o perioadă cheie, apreciată în materialele Frontului Naţional de Eliberare ca **o etapă nouă** în lupta poporului din Vietnamul de sud. „Acest lucru — declara Nguyen Van Hieu, membru al C.C. al F.N.E. (mai 1968) — este caracterizat prin faptul că iniţiativa militară este ţinută strîns în mînă de forţele armate populare şi că ne aflăm în faţa începutului unui război revoluţionar în toate oraşele..."

Caracterizarea de mai sus, confirmată din plin de fapte, relevă **poziţia defensivă** a forţelor americane. Într-adevăr, în ultimele luni nu s-a înregistrat nici o acţiune de anvergură a armatei americane din Vietnamul de sud. Pe de altă parte, trupele americane sînt constrînse să apere principalele centre ale Vietnamului de sud în frunte cu Saigonul, unde situaţia forţelor intervenţioniste — determinată de pătrunderea şi ofensiva forţelor patriotice — este cea mai critică.

În ultimii ani, Frontul Naţional de Eliberare şi-a întărit considerabil potenţialul său militar. Din materialele F.N.E. rezultă că unităţile sale dispun de un armament ultramodern — aruncătoare de mine, rachete de 122 şi 140 mm, tunuri şi mortiere pînă la tipuri de 152 mm, aruncătoare de flăcări, tancuri, mijloace antiaeriene de ultimul tip. Aplicarea exactă a planurilor strategice, elaborate încă în cursul anului trecut, a dus la o continuitate deplină a ofensivei forţelor patriotice în ultimele luni, mai precis din februarie încoace. Continuitatea la care mă refer are în vedere legătura indisolubilă dintre luptele ofensive din februarie şi atacul generalizat pornit la 4 mai. Ofensiva din „perioada Tet" a permis forţelor populare să cucerească noi poziţii strategice deosebit de avantajoase, creînd premise favorabile pentru ofensiva din mai. Practic, aceasta a însemnat că în localităţile urbane, F.N.E. şi-a asigurat o reală bază materială şi politică.

4 MAI

În această zi a fost declanşată o puternică ofensivă generalizată a forţelor patriotice pe întregul teritoriu al Vietnamului de sud, împotriva a 120 de obiective inamice, printre care 30 de capitale provinciale, 20 aeroporturi militare, dar mai ales împotriva capitalei sud-vietnameze, oraşului Saigon.

Pregătirea ofensivei de către forţele patriotice a demonstrat, încă o dată, în mod elocvent, sprijinul puternic, unitatea indisolubilă a poporului sud-vietnamez şi a Frontului Naţional de Eliberare. Wilfred Burchett citează, în acest sens, următorul fapt : timp de săptămîni întregi, secretul în care era pre-

→

gătită ofensiva fusese încredințat unui număr uriaș — sute de mii de cetățeni din Saigon și din alte orașe. Ei îi ascundeau pe combatanți, îi hrăneau, îi alimentau cu muniții, transportau materiale cu riscul propriei lor vieți. Secretul nu a fost niciodată trădat. Grupele de autoapărare, formate din voluntari aleși din rîndurile populației urbane, organizate și antrenate timp de trei luni, au fost acelea care au lansat atacurile, sprijinite imediat de unitățile regionale și regulate ale F.N.E., sosite din apropiere.

Un prim comunicat asupra acestor evenimente — nr. 6 — a fost difuzat de F.N.E. la mijlocul lunii mai. O lună mai tîrziu, — comunicatul nr. 7. Din ele pot fi desprinse direcțiile și rezultatele de pînă acum ale noii ofensive. „Acestea sînt — scria «Nhan Dan» într-un recent editorial — atacuri lansate în toate părțile și pe toate planurile și care au repurtat succese multilaterale ; ele au avut loc pe toate teatrele de operațiuni, în regiunile muntoase, ca și în zona platourilor, în regiunile rurale ca și în centrele urbane. Ele au provocat nu numai distrugerea unor forțe importante ale inamicului, dar — ceea ce este la fel de important — au provocat o puternică spărtură în liniile sale de apărare, pătrunzînd cît mai adînc în sistemul său de defensivă...“

Într-adevăr, pierderile vorbesc de la sine. În intervalul 31 ianuarie—31 mai 1968, forțele armate de eliberare au scos din luptă — uciși, răniți sau prizonieri — 295 000 de soldați inamici, dintre care 104 000 de soldați americani ; au distrus 3 850 de avioane și elicoptere și 7 500 vehicule militare, din care 7 000 de tancuri.

În statistica F.N.E. se pune accentul asupra **ritmului și cifrelor medii lunare.** Dacă în februarie 1968, prima lună a ofensivei, pierderile americane s-au cifrat la 20 000 de oameni, trei luni mai tîrziu, în mai, aceste pierderi s-au ridicat la 30 000 de oameni, respectiv cifra cea mai ridicată înregistrată în cursul războiului din Vietnam. Pe de altă parte, pierderile cele mai mari le-au suferit nu forțele periferice, ci forțele de atac mobile, forțele de elită, ale armatei americane, unitățile de infanterie marină, parașutiști, unitățile aeromobile etc.

Situația din Saigon merită o atenție deosebită. Încă din perioada „ofensivei Tet“, forțele patriotice au cucerit importante poziții în Saigon, și anume în cartierul Cholon. Unitățile F.N.E. și grupele de autoapărare au păstrat controlul asupra acestei părți a orașului pînă la începutul noii ofensive. În urma acesteia, a fost străpunsă apărarea americană (bătălia de la tabăra Phu Tho, la 6 km sud de baza aeriană de la Saigon, aeroportul Tan Son Nhut), iar forțele patriotice au intrat în capitală. Forțele de autoapărare au reușit, în același timp să arunce în aer podul New Port, obiectiv strategic deosebit de important, prin care soseau de obicei întăririle în zona Saigonului. Corespondenții străini subliniau că atacurile și bombardamentele cu rachete ale forțelor patriotice asupra Saigonului „obligă pe americani și pe saigonezi la o opțiune dificilă“ (France Presse). Această opțiune trebuie făcută între concentrarea dispozitivului în jurul Saigonului, ceea ce implică — subliniază corespondentul — o largă abandonare a unor regiuni din Vietnamul de sud și continuarea tacticii de mișcare. Oricum, se dovedește de pe acum — se arată în continuare în comentariul amintit — „incapacitatea forțelor americane și saigoneze de a apăra capitala cu eficacitate“.

În momentul de față, luptele din Saigon continuă. Forțele patriotice continuă să controleze 7 din arondismentele capitalei. Zilnic, au loc bombardamente puternice asupra obiectivelor americane. Bătălia Saigonului ridică probleme foarte serioase în fața comandamentului american. Faptul îl deducem atît din ecourile presei americane cît și din declarațiile noului comandant suprem al forțelor americane din Vietnamul de sud, generalul Abrams.

Materialele difuzate de agenția de presă a Frontului Național de Eliberare ne permit să tragem unele concluzii asupra actualei situații din Vietnamul de sud.

În afara elementelor de ordin militar — atacarea centrelor vitale ale dispozitivului militar american, apariția unor mari unități regulate de infanterie ale F.N.E. în principalele centre atacate, mai ales în Saigon, bătălia din capitala sud-vietnameză, paralizarea căilor de comunicație — se impun atenției importante consecințe pe plan politic. Noua etapă a situației din Vietnamul de sud se caracterizează tot mai mult prin participarea masivă la lupta de eliberare a populației, în colaborare strînsă cu unitățile F.N.E. Este, aceasta, încă o confirmare a justeței și eficienței programului politic al Frontului Național de Eliberare în care a fost proclamată alianța de luptă a întregului popor împotriva invadatorilor.

■

Un articol apărut recent (6 mai) în săptămînalul „Le Courrier du Vietnam“, face o analogie istorică, cu o adîncă semnificație pentru actuala ofensivă de largi proporții a forțelor patriotice din Vietnamul de sud. Titlul articolului este „Un nou Dien Bien Phu ?“ Citățm : „Este incontestabil că situația politică și militară actuală din Vietnam prezintă mari analogii cu cea din 1954. Deși corpul expediționar american este mai numeros și mai bine echipat decît cel francez, rezistența vietnameză este și ea mai bine înarmată. O unitate locală de guerilă are o putere de foc cel puțin egală cu cea a forțelor regulate din 1954. Artileria, rachetele, armele antitanc moderne, mortierele au devenit arme curente. Din 1961, forțele populare au înfruntat victorioase toate armele americane : elicopterele, amfibiile, artileria, proiectilele electronice, avioanele ; nici una din aceste arme nu s-a dovedit a fi «arma magică» capabilă să repurteze victoria. Dacă Washingtonul se încăpățînează să prelungească războiul, îl așteaptă în mod inevitabil înfrîngeri serioase. Poporul vietnamez și forțele sale armate sînt gata și hotărîte să pregătească noi Dien Bien Phu-uri“.

Părăsind Vietnamul de sud, generalul Westmoreland îi „asigura“ pe ziariștii prezenți la ultima sa conferință de presă că perspectiva unei noi ofensive a F.N.E. ar fi „pură propagandă“. Ei nu mai dispun de forța necesară pentru aceasta — declara generalul. Același lucru îl afirma și „președintele“ saigonez Thieu : „Vietcongul nu mai are puterea pentru a lansa o nouă mare ofensivă“. Noua mare ofensivă a forțelor patriotice a infirmat și răsturnat pe de-a-ntregul asemenea declarații, care n-au putut și nu pot stăvili elanul luptei de eliberare a populației sud-vietnameze, creșterea continuă a rolului important al F.N.E., adevăratul reprezentant al poporului din Vietnamul de sud. Noua etapă în care a intrat această luptă este esențială pentru victoria deplină asupra agresorilor.

Sergiu VERONA

BELGIA:

Nicolae Lupu

Un poet popular valon, Antoine Clesse, exclama într-una din poeziile sale : „Flamanzi, valoni — astea nu sînt decît pronume / Belgieni — iată al familiei noastre nume“. Timp de săptămîni de zile după alegerile de la 31 martie, fostul premier Vanden Boeynants s-a străduit să dea substanță unor planuri capabile să confere versurilor lui Clesse ceva mai mult decît caracterul unui deziderat. Și cînd, în sfîrșit, a putut fi elaborată o formulă întrunind sprijinul necesar formării unui guvern de coaliție, Vanden Boeynants, autorul ei principal, s-a retras lăsînd locul lui Gaston Eyskens, tot din partidul social-creștin. Gestul a stîrnit surprindere nu numai în capitala belgiană, stimulînd diverse interpretări. Cele mai frecvente ajung la concluzia că rezultatul final al eforturilor fostului premier ar fi atît de departe de proiectele sale inițiale, că ele au suferit atîtea modificări pe parcurs pentru a întruni condițiile necesare formării guvernului, încît Vanden Boeynants și-a dat seama că a conduce noua echipă l-ar asocia la o acțiune căreia nu-i întrevede șanse de succes. El preferă deci să se păstreze pentru un moment mai acceptabil. Iată și unul dintre motivele care au sugerat comentatorilor concluzia că actualul guvern Eyskens are un caracter provizoriu, de tranziție. După exemplul lui Boeynants, o serie de personalități de prim rang solicitate au refuzat să facă parte din guvern. Cu alte cuvinte, după impasul dezorganizat, creat de tulburările de la Louvain, materializat într-o criză guvernamentală de 132 de zile, s-a ajuns la un fel de impas organizat, în orice moment pasibil a fi transformat în contrariul său.

Conform expresiei folosite de un om politic cunoscut la Bruxelles, obiectivul fundamental aflat în fața oricărui guvern belgian trebuie să fie „încurajarea artei de a trăi în comun, în respectul diversității“. Și totuși, mai ales de la 1830 încoace, de cînd și-au cîștigat independența, valonii și flamanzii, în ciuda deosebirilor și frămîntărilor, au trăit în comun și au reușit să asigure Belgiei o dezvoltare care stîrnește respect și admirație. În studiul alcătuit de sociologul Maurice-Pierre Herremans, sub egida Institutului belgian de informare și documentare, se arată că situația existentă „oricît este de regretabilă poate fi explicată prin complexitatea problemei. Ceea ce în mod curent este numită «chestiunea lingvistică» depășește larg domeniul mijloacelor de expresie, avînd repercusiuni importante în sectoarele politic, instituțional, economic, social și cultural“. Statisticile și categorisirile oficiale stabilesc existența în Belgia a următoarelor trei diviziuni : 5 264 854 de flamanzi care vorbesc olandeza literară, în nord, 3 108 854 valoni care vorbesc franceza, în sud, și aglomerația Bruxelles, aflată în teritoriu flamand, cu o populație de 1 065 921 de locuitori în majoritate valoni și cu regim bilingv.

Desigur, situația nu a fost totdeauna aceeași, tendința actuală din punct

după criza de 132 de zile

Membrii noului cabinet belgian. În rîndul întîi, al patrulea din stînga, premierul Gaston Eyskens

de vedere demografic fiind creșterea continuă a populației flamande, stagnarea populației valone. Acumularea de-a lungul anilor a resentimentelor și prejudecăților face ca, pe primul plan al frămîntărilor, să apară așa-numitul contencios lingvistic și cultural, acoperind prin pasiunea confruntării fondul problemelor care se pun Belgiei moderne : echitatea socială și politică, dezvoltarea industrială armonioasă a regiunilor, prinderea din urmă a avansului tehnologic contemporan, ponderea și presiunile capitalului străin, rolul Belgiei în complexul european, mai ales definirea rolului său în cadrul Europei celor șase, și dincolo de ea. O serie de legi votate în anii 1962—1963 păreau să fi asigurat, prin stabilirea frontierelor lingvistice și a regimului folosirii limbilor în universități și administrație, răgazul necesar atacării tocmai problemelor de fond, calmării spiritelor și abordării unor soluții structurale menite să asigure conviețuirea. Or, o serie de nemulțumiri legate de aceste reglementări împletite cu conflictul universității de la Louvain au spulberat „armistițiul" de care s-a bucurat guvernul Vanden Boeynants. Organizațiile valone sprijineau secția franceză a Universității, care solicita credite pentru extinderea sa, în timp ce organizațiile flamande sprijineau cererile secției flamande, ca secția franceză să fie mutată în teritoriu francofon. Violența conflictului, problemele litigioase suplimentare aduse în discuție au provocat scindarea partidului social-creștin, principalul partid din coaliția guvernamentală (cu partidul liberal) și de aici criza de guvern și alegerile.

Ce schimbări a adus scrutinul în raportul de forțe al formațiilor politice belgiene ? Se poate spune — fapt confirmat și de componența guvernului — că ele nu au facilitat ieșirea din impas ci dimpotrivă. În primul rînd, s-a înregistrat o reducere a locurilor în parlament deținute de partidele mari denumite „tradiționale" și o consolidare a pozițiilor partidelor extremiste de dreapta care se pronunță pentru soluții federaliste. În perioada care a trecut de la alegeri s-au mai înregistrat următoarele fenomene : partidul social-creștin și-a refăcut întrucîtva rîndurile, în schimb celălalt partener al fostei coaliții guvernamentale, partidul liberal, care în alegeri s-a prezentat unit și pe o platformă unitară, s-a scindat, aripa sa flamandă considerînd că partidul a avut o poziție prea moderată în alegeri. În aceste condiții, proiectul inițial al lui Vanden Boeynants de a organiza o coaliție guvernamentală în trei nu a mai fost posibil. Așa s-a ajuns la o formulă anterioară ultimei guvernări : o coaliție între partidul social-creștin și partidul socialist, sub conducerea lui Gaston Eyskens. Trebuie menționat că o coaliție în trei ar fi creat majoritatea de două treimi necesară unor modificări de structură, constituționale, pentru rezolvarea problemelor litigioase existente în relațiile dintre cele două comunități. În plus, guvernul Eyskens se vede slăbit, organizatoric, de divergențele în rîndurile partenerului de coaliție. Grupul socialiștilor din aglomerația bruxelleză nu și-a dat asentimentul la noua formație, conducătorul lor avertizînd că „este periculos să încerci să guvernezi Belgia fără Bruxelles, sau împotriva Bruxelles-ului". Baza compromisului care a dat naștere coaliției comportă și ea prevestiri sumbre în ce privește posibilitățile unor soluții viabile. Guvernul este compus pe o bază paritară, 14 flamanzi și 14 valoni, cu primul ministru flamand în poziția de arbitru. Vor exista, în continuare, două ministere ale educației naționale și două ale culturii. Se pare că în rîndurile armatei și diplomației o serie de posturi vor fi supuse, de asemenea, principiului parității. Se prevede, de asemenea, ca programarea economică să fie repartizată în trei consilii economice regionale, urmărindu-se asigurarea echilibrului alocațiilor pentru construirea de drumuri și alte cheltuieli de dezvoltare. Corespondentul la Bruxelles al ziarului londonez „Times" înfățișează următorul tablou al opiniilor exprimate : „Cu toate că unii comentatori apreciază acest plan ca o reducere la absurd a vieții politice belgiene, există cîțiva care consideră că el reprezintă singurul mod de reconciliere a intereselor în conflict, în lipsa unei constituții federale".

Și în trecut, ca și în prezent, s-au găsit observatori care sînt de părere că frămîntările din Belgia au un caracter intern, neputînd afecta în nici un fel poziția și politica externă belgiană. În acest sens este citat acum și faptul că titularul ministerului de externe va continua să fie Pierre Harmel. N-au lipsit însă comentarii și opiniile unor oameni politici care au atras atenția că instabilitatea și nesiguranța internă slăbesc pozițiile externe ale Belgiei în Piața comună și în Europa în general.

De asemenea, în mod inevitabil, conflictele interne provoacă un clivaj și în problemele de politică externă. De pildă, o serie de ziare și organizații francofone au ridicat chestiunea pozițiilor Belgiei în cadrul Beneluxului și al Pieței comune, considerînd că ar trebui manifestată mai multă independență față de Olanda („Le Soir"), aducîndu-se chiar acuzația că ar exista tendința de a crea „un Benelux politic" predominat de Olanda, „în care Valonia va fi o rudă săracă". Alte surse au atribuit unor organizații politice valone intenția de a promova o „Francofonie", urmărind a include și alte regiuni de limbă franceză din zone limitrofe pentru a desființa, ceea ce după părerea lor ar fi „o ficțiune creată de englezi pentru a se răzbuna pe Napoleon".

În rîndurile unor sociologi belgieni a circulat și circulă teoria că actuala criză a societății belgiene nu și-ar putea găsi soluția definitivă în cadrul intern și că „evoluția europeană ar putea schimba complet fizionomia politică a Europei occidentale în cîțiva ani, plasînd problema relațiilor dintre flamanzi, valoni și bruxellezi într-o cu totul altă lumină". Se spune astfel deschis că prin integrarea generală a Belgiei într-o grupare economică și politică de genul Pieței comune, care ar cuprinde și Olanda, Franța, Luxemburgul, Italia și Republica Federală a Germaniei, s-ar găsi un panaceu problemelor acumulate de-a lungul istoriei în această regiune. Or, tocmai împletirea frămîntărilor din cadrul țărilor Pieței comune separat și al comunității în ansamblu arată că pe această cale, mai ales pentru o țară mică precum este Belgia, impasul poate fi doar agravat, ca să nu mai vorbim despre faptul că o comunitate politică apare acum mai îndepărtată ca oricînd. Ultimul guvern de coaliție dintre social-creștini și socialiști, guvernul Harmel-Spinoy, după o analiză amplă a problemelor care confruntă Belgia, își afirma astfel în parlament convingerea într-o soluție internă : „Noi am mai spus-o că pluralitatea culturilor noastre, diversitatea regiunilor noastre, departe de a reprezenta un handicap, constituie dimpotrivă un atu național în Europa". Poate tocmai speranța în soluții exterioare nu a dat încă posibilitate mobilizării tuturor energiilor în sprijinul folosirii unui astfel de atu. Dar este evident că pe afirmarea viitoare a acestor energii se bazează încrederea acelor personalități care, de la Antoine Clesse pînă la oamenii politici ai zilelor noastre, și-au declarat convingerea că litigiile cu caracter „pronominal" nu vor putea împiedica să trăiască familia belgiană.

ITALIA

Giovanni Leone

perspective ale noii legislaturi

Ideea s-ar părea că e, în general, admisă : anul politic 1968 înseamnă pentru partidele guvernamentale italiene — în primul rînd, democrat-creştin şi socialist unificat — un an al unor decizii hotărîtoare, al alternativelor mai clare ca oricînd.

Socialiştii s-au arătat cei mai înclinaţi spre o alegere decisivă. Se ştie : ca o consecinţă a pierderilor neaşteptate de voturi, ei au renunţat (provizoriu — pînă în toamnă, cînd va avea loc importantul congres al partidului lor) la alianţa guvernamentală cu democrat-creştinii. De aici, criza de cabinet, cu alte cuvinte — criza centrului-stînga. Or, în ultima legislatură, s-a adeverit că tocmai formula de centru-stînga — aşa cum a fost ea concepută — a răspuns unei necesităţi, vital resimţite de o democraţie creştină, căreia — ani de-a rîndul, după pierderea majorităţii absolute în parlament (1953) — îi era tot mai dificil să guverneze singură. Practica centristă a lui De Gasperi, de reabilitare a canoanelor tradiţionale ale vechiului liberalism burghez, îşi dovedea anacronismul. „Apertura a sinistra" (deschiderea spre stînga), cu toate inerţiile de care se lovea în interiorul unui partid de esenţă conservatoare, s-a impus, în cele din urmă, ca singura soluţie acceptabilă de majoritatea democrat-creştinilor. Lecţia alegerilor din 1963 a grăbit realizarea ei : puternica influenţă a stîngii — comunistă şi socialistă — era un fapt, instabilitatea cronică a guvernelor era un altul. Anunţată de Moro încă din 1962, la congresul partidului democrat-creştin, de la Teatrul San Carlo din Neapole, „ideologizată" apoi, la următorul, de la Roma, în 1964, „apertura a sinistra" s-a concretizat prin formula guvernamentală de centru-stînga. Pentru democrat-creştini, ea însemna însă o rezolvare destul de comodă : aşa cum a arătat-o experienţa guvernamentală din ultimii cinci ani, ei au renunţat în prea puţine ocazii la poziţiile centriste iniţiale ; dimpotrivă, i-au constrîns deseori pe aliaţii lor guvernamentali — socialiştii — la compromisuri mai mari decît aceştia erau dispuşi să facă. Aşadar, evoluţia centrului-stînga s-a dovedit, cu timpul, îndreptată nu spre stînga ci, mai curînd, spre menţinerea unui „centru moderat".

Transfuzia de sînge pentru care, în 1963 socialiştii italieni s-au crezut dedicaţi, a salvat prin intrarea lor în guvern democraţia-creştină dintr-un impas, a dus însă, în cele din urmă, la actuala hemoragie de voturi socialiste, aşa cum s-a întîmplat la recentele alegeri din 19—20 mai. Explicaţia stă în însuşi rezultatul esenţial al consultării electorale : o treime din alegătorii italieni s-au pronunţat pentru forţele stîngii din opoziţie — partidul comunist şi partidul socialist al unităţii proletare. Ceea ce arată că deplasarea spre dreapta a socialiştilor şi, o dată cu ei, a centrului-stînga, nu corespunde tendinţei generale a corpului electoral italian.

Unii comentatori sînt înclinaţi să vadă similitudini între situaţia prezentă şi aceea din 1963 ; ei au în vedere, mai cu seamă, două date comune : remarcabilul avans al stîngii şi — pe plan tehnic — soluţia ieşirii din impasul guvernamental prin cabinetul de tranziţie (alcătuit numai din democrat-creştini) al senatorului Leone.

În 1963, centrul-stînga îşi păstra însă intactă calitatea de formulă nouă ; emanaţie guvernamentală a curentului de opinie favorabil acelei „apertura a sinistra", el răspundea, mai mult decît oricare formulă anterioară, evoluţiei de atunci a forţelor de stînga. Astăzi, uzura lui e un fapt peste care nici un comentator nu poate trece. Dacă în 1963, sporul de voturi obţinut de P.C.I. era, parţial, contrabalansat (la dreapta) de o dublare a voturilor liberale, astăzi, deplasarea spre stînga e univocă şi, mai mult, ea e accentuată de o diminuare generală a dreptei. Succesele P.C.I. şi P.S.I.U.P. în alegeri, eşecul socialiştilor unificaţi sînt elementele calitativ noi ale unei situaţii politice căreia un centru-stînga de tipul celui de acum cinci ani nu-i mai poate corespunde.

Ieşirea socialiştilor unificaţi — care a făcut, cel puţin pentru moment, impracticabilă vechea formulă ministerială — are însă repercusiuni de primă importanţă şi asupra democraţiei creştine. Dacă în 1963, guvernul de tranziţie al lui Leone nu făcea decît să deschidă calea tacticii politice a lui Moro (sprijinit de toate cele trei partide candidate la guvernare : democrat-creştin, socialist şi republican), de data aceasta, opţiunea P.S.U. conţine nu numai necunoscute în ce priveşte viitoarea lui evoluţie, dar introduce şi o serioasă atmosferă polemică în interiorul democraţiei-creştine, de care e făcut răspunzător, în primul rînd, Moro — ca adept al eşuatei formule de centru-stînga. În acelaşi timp, majoritatea liderilor democrat-creştini par să fie convinşi că nu pot îmbrăţişa riscanta idee de a guverna fără socialişti : nu însă lipsa unei majorităţi absolute în parlament (şi chiar a speranţei de a o avea în viitor) e motivul principal ; prin faptul că partidul democrat-creştin a cîştigat voturi în plus de la liberali, neofascişti şi monarhişti (care toţi au înregistrat pierderi), el şi-a consolidat o poziţie — în realitate nedorită — prin accentuarea conservatorismului său de dreapta. De aceea, colaborarea cu socialiştii îi e astăzi — în condiţiile generale ale climatului politic italian — poate mai necesară ca oricînd ; dar tocmai acum se dovedeşte a fi cel mai greu de obţinut. S-ar părea astfel că, în perspectivă, se îmbogăţesc de o semnificaţie nouă cuvintele rostite de Moro, în 1962, cînd pleda în faţa colegilor de partid pentru utilitatea alianţei cu socialiştii : „Deocamdată — spunea el — se poate obţine uşor sprijinul socialiştilor, mai tîrziu îl vom plăti mai scump şi, în cele din urmă, s-ar putea să ne rugăm pentru cîteva voturi de stînga".

Oricum, o relansare a experienţei de centru-stînga — dacă, într-adevăr, spre o asemenea soluţie se va orienta congresul P.S.U. din octombrie — e logic să fie încercată pe o bază nouă şi cu un program de reforme care să dea mai multă satisfacţie stîngii socialiste. Desigur, o asemenea soluţie se bazează pe o anume interpretare a pierderilor actuale de voturi ale P.S.U. : alegătorii nu ar fi condamnat formula de centru-stînga, ca atare, ci numai politica prea moderată a partidului şi lipsa lui de influenţă în cadrul alianţei guvernamentale. O asemenea explicaţie — ofe-

rită, bineînțeles, de strategii socialiști — se lovește însă de raționamentul contrar : dacă aceasta ar fi fost intenția electoratului, el ar fi dat, dimpotrivă, mai multe voturi partidului socialist unificat pentru a-i întări poziția în interiorul guvernului și ar fi răspuns, totodată, principalului slogan electoral socialist.

Prin amploarea lor, sporul de voturi înregistrat de P.C.I. și P.S.I.U.P. — și, implicit, pierderile P.S.U. — nu s-au datorat unor simple proteste față de politica guvernamentală, ci au demonstrat valoarea unor profunde năzuințe spre mutații politice radicale sau, cum sublinia Luigi Longo, secretarul general al P.C.I., „cît de evidentă este dorința italienilor ca lucrurile să se schimbe și că un număr din ce în ce mai mare de cetățeni din toate păturile văd posibilitatea acestor schimbări printr-o efectivă deplasare spre stînga".

P.C.I. și P.S.I.U.P., prin programele lor, s-au pronunțat pentru adoptarea unor măsuri urgente și concrete care să asigure o transformare radicală a actualelor structuri — politice și economice —, să îndeplinească dezideratele largi ale forțelor sociale creatoare ale țării, angrenate în efortul național. Pe plan internațional, opoziția de stînga preconizează o profundă reconsiderare a bazelor politicii italiene, degajarea de rigorile blocurilor militare, crearea unor posibilități vaste de exercitare a unei politici externe active, îndreptate spre instaurarea unui sistem de securitate în Europa și în lume.

S-a creat astfel — și e pe cale să se consolideze — o nouă bază pentru o alternativă de stînga, al cărei nucleu firesc îl constituie P.C.I. și P.S.I.U.P. De aici, reies autenticitatea și vigoarea acelui impuls spre unitate al tuturor forțelor de stînga — inclusiv a unor importante fracțiuni ale P.S.U. și ale unor largi pături ale stîngii catolice, în prezent lipsite de un corespondent real în partidul democrat-creștin și care întreține o polemică chiar cu curentele stîngii din acest partid.

„Raportul dintre noua majoritate și unitatea stîngii este evident : noi — preciza Luigi Longo poziția P.C.I. — nu vedem unitatea stîngii numai în funcție de constituirea unei noi majorități de stînga ; această unitate noi o considerăm și în funcție de lupta politică ce trebuie să se dea în Italia pentru rezolvarea problemelor fundamentale cele mai urgente ale țării... Forțele la care ne referim sînt acelea care, deja în această perioadă, au acționat adesea de comun acord, adesea pe aceleași teme, avînd o mare autonomie de orientare și organizare ; aceste forțe sînt forțele comuniste, cele socialiste de unitate proletară, cele socialiste care nu renunță și nu uită inspirația lor de clasă, inspirația lor socialistă, și forțele catolice de stînga". În lumina recentelor evenimente din Franța și Italia, P.C.I. recunoscînd tocmai acest „pluralism al forțelor și organizațiilor ce pot să contribuie la lupta pentru înnoire și transformare socialistă a societății italiene" și respectînd, în același timp, „autonomia lor de organizare și inițiativă" și-a exprimat clar poziția și față de mișcarea studențească și intelectuală, ca o contribuție ce trebuie apreciată în lupta pentru promovarea ideilor de progres.

Acest larg și complex proces de înfăptuire a unității stîngii nu poate decît facilita dialogul între P.C.I. și celelalte forțe politice italiene. Și e simptomatic că — în planul relațiilor între partide —, mai ales acum, după alegeri și recenta lor decizie de „dezangajare" din alianța guvernamentală cu democrat-creștinii, socialiștii vorbesc, în orice caz mai mult decît au făcut-o în ultimii cinci ani, despre necesitatea dialogului cu comuniștii. Ceea ce înseamnă o revenire — încă destul de timidă — asupra unei atitudini al cărei nerealism s-a dovedit cu prisosință. (Se știe că la congresul P.S.I. din 1966, De Martino trasa o frontieră clară între comuniști și socialiști „atît în teorie cît și în practica de guvernare", chiar dacă, și atunci, își avertiza colegii de partid să evite „grava eroare" de a înceta orice colaborare cu comuniștii la nivelul administrației locale și îi îndemna să accepte „convergența necesară în fața alegerii de ordin politic, atunci cînd cele două partide reprezintă aceleași interese". O dată cu realizarea unificării între socialiștii lui Nenni și social-democrații lui Saragat, impermeabilitatea la dialogul cu comuniștii s-a accentuat, iar în timpul recentei campanii electorale a luat forma unei critici la adresa P.C.I. chiar dacă nu a fost împărtășită de toți liderii partidului.)

E însă destul de larg răspîndită convingerea că, uzînd de posibilitatea mereu deschisă a colaborării cu P.C.I. (comuniștii nu au făcut campanie electorală împotriva socialiștilor), P.S.U. — prin forțele de stînga de care dispune — ar putea contribui mai eficient la acea realizare a unității stîngii în Italia. Și în cazul în care ar învinge, totuși, la nivelul forurilor de partid, tentația guvernamentală, restabilirea acestei legături tradiționale cu opoziția comunistă de stînga (în primii zece ani de după război s-a verificat practica unei strînse colaborări), i-ar putea spori, întrucîtva, ponderea în fața inevitabilului său partener democrat-creștin.

În asemenea condiții — se apreciază în unele cercuri socialiste — ipoteza reluării unei noi colaborări cu democrația-creștină ar putea fi abordată cu mai multă seninătate. În acest sens, mulți socialiști unificați se gîndesc și astăzi la reînnoirea, pe alte baze, a unei tentative de tipul celei a lui Morandi, din 1955, pionierul socialist al contactelor cu democrația creștină. Pe atunci, el avea sprijinul lui Togliatti, care vedea în această încercare o posibilitate utilă de amorsare a unui dialog eficient între catolici și întreaga stîngă italiană. „Noi înșine (adică P.C.I.) — întărea Amendola ideea ponderii politice a unității stîngii — dacă ne-am fi decis să colaborăm singuri cu o democrație-creștină unită și fără să fim susținuți de unitatea tuturor forțelor de stînga, am fi sfîrșit prin a ne găsi, în mod fatal, într-o situație dificilă".

Cert este că, oricare ar fi soluția guvernamentală — și aceasta nu va veni curînd, căci nu un guvern de tranziție o poate da —, în perspectiva evoluției actuale a raporturilor dintre partide, sînt de așteptat și în Italia, ca de altfel în întreaga Europă occidentală, importante mutații politice, de structură, în sensul schimbărilor așteptate de corpul electoral.

Radu PASCAL

reflector

CE A ARĂTAT ANCHETA ÎN „CAZUL THULE"

Avioanele americane B—52 cu armament nuclear la bord transportă un potențial atomic de 20 000 de megatone TNT (trinitrotoluen), adică de peste 100 000 de ori mai mult decît bomba lansată asupra Hiroșimei. Accidentele de la Palomares și Thule au demonstrat gravele consecințe la care poate duce pierderea încărcăturii nucleare pe sol sau în apă : creșterea îngrijorătoare a radioactivității în aceste medii, contaminarea florei, faunei și chiar a oamenilor. În privința posibilității unei explozii nucleare, oficialitățile militare americane au încercat să acrediteze ideea că o asemenea primejdie nu există dat fiind că bombele sînt dezamorsate. Ancheta care a urmat accidentului de la Thule, efectuată de Comisia americană pentru energie atomică, a ajuns însă la concluzii opuse, situația apărînd retrospectiv ca fiind mult mai gravă decît se credea. Într-adevăr, din momentul în care detonatoarele au explodat accidental, nu se poate ști dacă, în alte condiții, mecanismul care eliberează așa-zisele ghilotine de securitate nu s-ar fi declanșat el însuși printr-un scurt circuit. Se pare că așa se și explică faptul că, după accidentul de la Thule, S.U.A. au hotărît să suspende zborurile cu asemenea încărcături.

Ancheta a mai stabilit că zona banchizei pe care a avut loc explozia aparatului B—52 este locul unde o anumită specie de păsări vine să-și depună ouăle ; de aici, riscul de contaminare a întregului glob. Ca atare, autoritățile S.U.A. au decis evacuarea tuturor materialelor contaminate, respectiv transportarea în containere speciale a gheții din aria accidentului — și aceasta, bineînțeles, înainte ca banchiza să înceapă a se topi.

UN MIRACOL DUPĂ ZECE MILENII

În 1954, o echipă de arheologi a găsit într-o localitate din Yukon (Canada) resturile unor vizuini de rozătoare, pline cu osemintele vechilor „locatari" și cu provizii de iarnă, în special semințe de „lupinus" (plantă cu fructe în păstăi) uscate. Aceste semințe au fost depuse la Muzeul Național din Ottawa. Anul trecut, botaniștii au ales cîteva din ele și le-au pregătit pentru germinare, folosind diferite procedee. Șase semințe au germinat, devenind plante care au înflorit. Examinate cu dozajul carbonului 14, miraculoasele semințe și-au declarat vîrsta : 10 000 de ani. Performanța întrece toate cazurile de specialitate cunoscute pînă acum.

MODA AUTOMOBILELOR „SENILE"

În Anglia, colecționarii de vechituri oferă pentru achiziționarea automobilelor „bătrîne" — chiar dacă acestea sînt într-o stare de „senilitate" care le împiedică să mai circule cu propriile lor mijloace — prețuri mai mari decît pentru automobilele noi. La ultimul Salon al automobilului organizat la Londra, cele mai spectaculoase vînzări le-au realizat deținătorii de piese de muzeu, printre care un „Silver Ghost" tip 1922, un „Renault" tip 1908 și un triciclu din 1897. Condițiile contractuale de vînzare-cumpărare : obiectele se livrează pe roți proprii, dar nu se garantează funcționarea motoarelor.

Primirea de către Eduardo Frei, președintele Republicii Chile, a acad. Ștefan Bălan

acad.
Ștefan Bălan
ministrul învățămîntului

Călătorie în două țări latino-americane

Dînd curs invitațiilor primite din partea guvernelor din Chile și Uruguay, am făcut o vizită oficială în aceste țări, între 24 mai și 7 iunie. Îmi permit să împărtășesc cîteva impresii din această îndepărtată, dar frumoasă călătorie.

La Santiago de Chile am sosit vineri, 24 mai. După trecerea giganticilor Anzi, „cumpăna lumii", cu ai lor peste 7 000 m înălțime, am aterizat în cîteva minute, într-o coborîre cu pantă foarte abruptă, pe aeroportul din Santiago. Explicabil, pentru că Republica Chile, care are o lungime de 4 300 km de la nord la sud, are o lățime, între Anzi și Pacific, cu ceva doar peste 100 km, ceea ce, la viteza avionului de 1 000 km pe oră, se parcurge fără să bagi de seamă. Am fost primit la aeroport de ministrul educației, Maximo Pacheco, și de principalii săi colaboratori, cu amabilitate și prietenie.

Capitala țării, Santiago, este o veche și mîndră cetate spaniolă, care numără azi peste 2,5 milioane de locuitori. În afară de Santiago, în zilele cît am rămas în Chile, am vizitat orașele Valparaiso și Concepción. Valparaiso (130 km nord-vest de Santiago) este cel mai mare port al țării la Pacific, iar Concepción este o cetate nouă industrială, culturală și științifică. Am avut discuții cu oficialitățile din aceste orașe, cu rectorii universităților și cu numeroși profesori și studenți, am vizitat laboratoare, am putut urmări desfășurarea procesului de învățămînt și tematica cercetării științifice la unele catedre.

Învățămîntul superior în Chile cuprinde 8 universități și cîteva institute pedagogice pentru formarea profesorilor la clasele VI—X. Nomenclatorul specialităților este aproximativ cel de la noi. Laboratoarele care ne-au fost prezentate sînt bine dotate, meritînd a fi menționate în mod deosebit laboratorul de metalurgia cuprului din Concepción și laboratorul de tehnica conservării peștelui din Valparaiso.

Cadrele universitare sînt personalități bine cunoscute în specialitățile pe care le reprezintă, încît discuțiile cu unii profesori au fost o adevărată călătorie prin domenii interesante ale științei și tehnicii. În prezent, statul chilian se străduiește să ridice nivelul economiei sale pentru a realiza cît mai mult din posibilitățile pe care le are, pentru a oferi locuri de muncă tuturor specialiștilor, pentru a face să progreseze cercetarea științifică.

Am vizitat, de asemenea, cîteva școli în construcție (licee și centre de pregătire profesională) — remarcabile prin arhitectura lor, un centru de pregătire profesională și un centru de perfecționare a cadrelor didactice pentru școlile generale (în curs de realizare). Mult suflet a depus în inițierea și organizarea centrului de perfecționare distinsul profesor Juan Gomez Millas, fostul ministru al învățămîntului, care ne-a vizitat țara anul trecut.

La Ministerul Educației am arătat care este sistemul de organizare a învățămîntului din țara noastră, referindu-mă îndeosebi la legea învățămîntului recent aprobată la noi; am răspuns, de asemenea, la unele întrebări în legătură cu organizarea cercetării științifice în țara noastră. Ca urmare a interesului manifestat față de progresele din domeniul educației în România, la Universitatea din Concepción am făcut o expunere cu privire la organizarea învățămîntului și științei în țara noastră. Auditorii m-au primit cu cordialitate punîndu-mi numeroase întrebări despre România și despre învățămîntul din țara noastră.

În timpul ședерii mele în Chile, am fost primit, de asemenea, de ministrul afacerilor externe, Gabriel Valdes, care a vorbit cu multă simpatie despre România, despre realizările economice și politice ale țării noastre.

Am fost invitat la un ceai de dl. președinte al Republicii Chile, Eduardo Frei. La acest ceai au luat parte mai mulți rectori, oameni de cultură, ministrul învățămîntului, Maximo Pacheco, și alte personalități din Ministerul Învățămîntului. Am purtat o discuție vie și interesantă. Președintele Republicii Chile a primit cu multă plăcere salutul pe care i l-am transmis din partea tovarășului Nicolae Ceaușescu și a tovarășului Ion Gheorghe Maurer. A mulțumit și a rugat să prezint, din partea sa, un salut cordial tovarășului Nicolae Ceaușescu și tovarășului Ion Gheorghe Maurer.

În Chile am mai vizitat hidrocentrala de 350 000 kW de la Rapel, Teatrul național din Santiago, alte clădiri vechi cu valoare istorică etc. L-am cunoscut pe marele poet Pablo Neruda — autor al unei antologii a poeziei românești recent apărute în editura Losada —, pe scriitorul Teitelboim și alți oameni de știință, cultură și artă.

Un moment impresionant al vizitei a fost acela în care una din marile școli din Santiago (1 780 de eleve) a primit numele oficial „Rumanía". Serbarea s-a desfășurat în prezența autorităților chiliene, a părinților și invitaților, a corpului didactic și elevelor și a constituit o manifestare vie a prieteniei dintre cele două țări. Numărul mare de fete, îmbrăcate în uniforme elegante, cu mănuși albe, cu zîmbete luminoase pe chipuri, a oferit acestui moment un spor de gingășie și frumusețe. Cu această ocazie s-a înmînat școlii, din partea noastră, un dar constînd din fotografii, material didactic, cărți, albume etc. Un rol important în organizarea acestei serbări l-a avut Institutul de prietenie româno-chilian. Președintele Institutului, prof. univ. Ambrosio Rabanales, este un bun prieten al țării noastre.

Pretutindeni am fost bine primit, cu cordialitate. S-au făcut aprecieri din cele mai călduroase la adresa țării noas-

tre. Conducătorii statului chilian și-au manifestat dorința de a se stabilii legături mai strînse între cele două țări.

■

Sîmbătă, 1 iunie, am plecat la Montevideo. Uruguayul are o suprafață aproape în întregime plană (cînd conchistadorii au văzut un deal, au spus „monte vide eu" de unde, se pare, s-a tras actualul nume al capitalei); aproape jumătate din populație se află în capitală. Am făcut mai multe vizite la Ministerul Învățămîntului, unde am fost primit de doamna ministru Alba Roballo și de colaboratorii ei. Cu aceștia am purtat fructuoase discuții privind învățămîntul din România și din Uruguay.

Învățămîntul superior din Uruguay se bazează pe Universitatea din Montevideo, cu aproape 20 000 de studenți, și pe institute pedagogice pentru formarea învățătorilor și profesorilor pentru clasele V—X. În învățămîntul superior sînt oameni de știință remarcabili în domeniul umanistic și tehnic. Este țara care a dat poeți ca Juenn Zorilla de San Martin, Julio Herrera, Juana de Ibarburú, care a dat numeroși oameni de știință și artiști. Universitatea este împărțită pe facultăți și secții de tipul celor existente pe plan internațional, cu institute afectate cercetării științifice și laboratoare bine dotate.

Am fost primit și aici de ministrul afacerilor externe, Flores. De asemenea, m-a primit dl președinte al republicii, Areco Pacheco, care și-a manifestat mulțumirea pentru salutul transmis din partea tovarășului Nicolae Ceaușescu și a tovarășului Ion Gheorghe Maurer și care m-a rugat să le transmit mulțumiri cordiale și urări de bine pentru poporul român.

În Uruguay, am cunoscut mulți oameni de știință și de cultură, care și-au exprimat admirația față de țara noastră. Am observat pretutindeni un mare interes pentru România, o vie dorință de a cunoaște mai îndeaproape țara noastră și realizările ei, de a stabili legături culturale și comerciale mai strînse.

La Montevideo, ca și la Santiago de Chile, s-a dat numele de „Rumania" școlii generale nr. 168 (500 elevi). Serbarea a fost deosebit de impresionantă: copii uruguayeni au recitat în limba română, s-au rostit cuvinte calde la adresa României.

■

Vizitele făcute în Chile și în Uruguay au constituit o contribuție la prietenia dintre România și aceste țări cu veche tradiție de cultură și cu mare prestigiu în America Latină. Cu ocazia acestor vizite, s-au stabilit premise pentru a se putea încheia ulterior acorduri culturale bilaterale, așa cum fusese proiectat. Oamenii de cultură, studenții, numeroase persoane pe care le-am cunoscut și-au arătat bunele sentimente pe care le au față de România. Oamenii muncii din țara noastră pot fi mîndri de realizările lor, care stîrnesc un asemenea interes. Peste meridianele și paralelele care separă România de Chile și Uruguay, între țările noastre se ridică puntea luminoasă a prieteniei, dintre popoarele noastre, bazată și pe originea comună, latină, a limbilor noastre, pe aspirațiile noastre spre o lume mai bună.

PIAȚA COMUNĂ

Ce urmează după scadență?

Conf. dr. N. S. Stănescu

Data de 1 iulie 1968 constituie pentru Piața comună o zi deosebit de importantă, deoarece ea marchează momentul în care se produc „dezarmarea vamală" totală în relațiile dintre parteneri și instituirea barierelor vamale comunitare față de țările terțe. Această zi este, deci, scadența eforturilor, de peste zece ani, ale țărilor membre ale Comunității Economice Europene (C.E.E.) de a realiza unul din țelurile majore înscrise în tratatul de la Roma — instituirea uniunii vamale. Din acest moment, nici o marfă, indiferent dacă este de proveniență industrială sau agricolă, nu va mai fi supusă taxelor vamale în schimburile dintre țările membre. În schimb, mărfurile provenite din state nemembre vor suporta o taxă fixată de către Comunitate.

Apropierea datei de 1 iulie a prilejuit numeroase luări de poziție în țările C.E.E., ca și în afara lor, generate de necesitatea investigării multiplelor implicații ale instituirii deplinei uniuni vamale. Evantaiul atitudinilor față de Piața comună se dovedește, în acest context, atît de mare și de variat, încît el trebuie redus la cîteva poziții fundamentale pe care se întîlnesc diferiți observatori, experți economici sau oameni politici.

Asemenea poziții fundamentale se conturează, în primul rînd, în ce privește interpretarea evenimentului ca atare. Mulți dintre cei ce iau atitudine în problemele Pieței comune subliniază că uniunea vamală reprezintă punctul maxim la care se poate ajunge, celelalte obiective înscrise în Tratatul de la Roma (libera circulație a capitalului și forței de muncă, unificarea legislației economice și sociale, „integrarea" politică etc.) nefiind realizabile. Dacă asemenea obiective vor fi totuși realizate, țările membre vor avea de suportat multiple consecințe negative atît în domeniul economiei cît și al politicii lor interne și externe, care le-ar afecta în modul cel mai profund suveranitatea de stat. O astfel de evoluție ar genera, după părerea a numeroși oameni politici vest-europeni, noi și puternice contradicții între parteneri din pricina unor inevitabile tendințe de hegemonie economică și politică din partea unor parteneri mai puternici. Este, deci, firesc că în rîndul unor asemenea cercuri părerea unanimă este „să se pună frînă aici", după cum se exprima un om politic belgian, Comunitatea trebuind „să se mulțumească cu ceea ce s-a dobîndit atît de greu și prin atîtea adversități".

În țările Pieței comune se conturează însă și poziția opusă, a acelora care pledează pentru deplina „integrare" economică și politică, pentru realizarea tuturor clauzelor Tratatului de la Roma și chiar depășirea lor.

Este, însă, evident că orice prospectare a perspectivelor trebuie să pornească de la datele realităților comunitare, care sînt de o mare complexitate, ceea ce și explică tendințele contradictorii ce se manifestă în interiorul C.E.E., ca și în relațiile dintre această organizație și țările terțe.

„JOCUL COMUNITAR"

De-a lungul celor zece ani de existență, Comunitatea vest-europeană a înscris în palmaresul său serioase crize, care i-au pus — la un moment dat — însăși existența sub semnul întrebării. Înfruntările dintre pozițiile țărilor membre în problema constituirii pieței agricole comune, dificultățile în ce privește stabilirea prețurilor comunitare, contradicțiile în privința unificării executivelor etc. au constituit tot atîtea prilejuri de a constata cît de profunde sînt diferențele dintre interesele partenerilor. Totodată, ele au permis unora dintre țările membre să tragă concluzii în sensul că procesele în care s-au angajat le aduc anumite avantaje — imediate sau mai îndepărtate — de care ele nu vor să se lipsească. Așa se explică, de pildă, acceptarea de către R. F. a Germaniei a „integrării" agricole, în ciuda dezavantajelor evi-

→

dente pentru agricultorii săi, pentru că fără o asemenea concesie nu ar fi putut beneficia de întărirea pozițiilor industriașilor săi. În același fel, pierderile rezultate de pe urma „integrării" industriale pentru industriașii francezi au fost considerate ca „un rău necesar" din pricina avantajelor politice și agrare pe care Franța le speră prin aderarea la Piața comună.

S-ar putea, deci, conchide că „jocul comunitar" presupune o compensare a dezavantajelor prin avantaje acordate în mod reciproc de către parteneri. O astfel de concluzie ar fi, însă, simplistă. Fiecare din parteneri privește pierderile sale ca pe niște fenomene temporare, trecătoare, care vor fi înlăturate — se speră — printr-o „adaptare", mai mult sau mai puțin treptată, la realitățile comunitare.

În momentul de față, diversele țări din Piața comună sînt „pregătite" în mod diferit să înfrunte condițiile de concurență impuse de dezarmarea vamală. După părerea experților de la Bruxelles, cele mai „apte" să facă față concurenței ar fi industriile din R.F.G. și Italia. De asemenea, pe măsura desființării treptate a barierelor vamale, industria olandeză a făcut mari eforturi în vederea „adaptării" sale la concurența directă cu produsele partenerilor din C.E.E., ceea ce, de altfel, a și adus unele rezultate în încercarea de cucerire a pieței altor țări vest-europene. În ce privește industria belgiană, se apreciază că ea va întîmpina serioase dificultăți în ramurile caracterizate prin „pierdere de competitivitate". Nici industriașii francezi nu privesc cu mai mult optimism momentul dezarmării vamale.

Ar fi, totuși, greșit să se creadă că diversele ramuri industriale vor fi la fel de avantajate sau dezavantajate de desființarea taxelor vamale. În una și aceeași țară, ramurile de producție vor resimți în mod apreciabil diferit efectele acestui moment. În Olanda, de pildă, încă de pe acum „au pierdut din viteză" numeroase ramuri ale industriei ușoare și în special tricotajele, textilele, covoarele etc. În schimb, siderurgia, bazată pe o tehnică modernă, a cunoscut o creștere și are perspective să fie competitivă nu numai în raporturile cu industria similară din celelalte țări ale Pieței comune, dar și cu aceea a unor state terțe exportatoare pe piața mondială. În același sens, a avut loc o „adaptare" a producției olandeze de automobile, care s-a specializat într-un tip de vehicul ce nu este produs de celelalte țări partenere, ceea ce i-a permis ocuparea unui anumit loc în desfacerea de autovehicule atît în Olanda cît și în celelalte state din C.E.E.

Competitivitatea caracterizează și construcția de mașini-unelte și industria chimică din R. F. a Germaniei, care au cucerit un loc crescînd pe piața partenerilor comunitari. O ramură care produce îngrijorare este, însă, producția de automobile deoarece, pe de o parte, unii parteneri produc tipuri de vehicule mai solicitate în țările Pieței comune, inclusiv în R.F.G., iar pe de altă parte, se face tot mai simțită activitatea unor filiale vest-europene ale capitalului american.

Aceste exemple arată că în cadrul Comunității posibilitățile diverselor țări și ramuri sînt destul de inegale. Reacția la această realitate s-a concretizat, în principal, în două feluri de măsuri luate de statele și întreprinzătorii din C.E.E. În primul rînd, sub presiunea cercurilor de afaceri proprii, statele au luat, treptat, măsuri pentru a contracara efectele reducerii și desființării taxelor vamale prin măsuri protecționiste de altă natură și, îndeosebi, prin contingentări (limitarea cantitativă a importului), diferențe privind sistemele fiscale, legislația asigurărilor sociale etc. În al doilea rînd, întreprinzătorii au acționat în direcția găsirii unor avantaje relative în ce privește mărimea salariilor, costul materiilor prime, organizarea producției, mărimea firmelor și capitalurilor.

În acest concert de măsuri se încadrează și tendințele tot mai marcate spre concentrare și centralizare a capitalului ce se manifestă în toate țările C.E.E. Tendințele sînt generate de rațiuni multiple și, desigur, rezultatele scontate de cei ce le promovează sînt și ele multiple. Este o constatare comună că puterea defensivă, de rezistență, a unei firme este legată și de mărimea capitalului și cifrei sale de afaceri, ea putînd înfrunta mai bine concurența atunci cînd este mai mare. Dar, s-a constatat, de asemenea, că și firme mici pot rezista bine în lupta de concurență. În schimb, forța ofensivă în competiția de pe piețele interne și externe depinde în mod direct de amploarea afacerilor unei firme, de dimensiunile capitalului și volumul desfacerilor de mărfuri.

Dacă în momentul de față firmele franceze subliniază permanent necesitatea urgentării „modernizării" structurilor — adică necesitatea accelerării procesului de concentrare și centralizare — aceasta își găsește explicația, de pildă, în faptul că primele șase întreprinderi olandeze au o putere economică egală cu primele trei sute de firme franceze ; că primele zece întreprinderi vest-germane au aceeași forță cu primele douăzeci și cinci de firme franceze etc. Fuziunile de firme apar, în această situație, ca o adevărată „salvare" în confruntările concurențiale pe care le va determina, cu o acuitate crescîndă, lichidarea deplină a barierelor vamale.

„DEZARMAREA VAMALĂ" ȘI TERȚII

Data de 1 iulie va avea repercusiuni nu numai asupra relațiilor dintre partenerii comunitari, dar și asupra relațiilor acestora cu țările nemembre. „Dezarmarea vamală" intracomunitară este concomitentă cu ridicarea unor bariere comunitare vamale (tarifare și netarifare) față de țările terțe. Această situație nou creată va exercita în numeroase cazuri rolul unei frîne în calea schimburilor de mărfuri dintre țările Comunității și alte țări. Uneori aceasta va duce chiar la stagnarea sau dispariția unor circuite tradiționale de mărfuri între țările Pieței comune și restul lumii. Barierele discriminatorii generate de sistemul vamal comunitar au suscitat numeroase proteste din partea unor parteneri comerciali ai țărilor C.E.E. care, nu o dată, au amenințat că vor recurge la măsuri reciproce de „represalii" vamale.

Reacțiile nu s-au limitat, însă, la exprimarea nemulțumirii. Unele cercuri vest-europene, îndeosebi cele din Anglia, țările scandinave, Austria văd o soluționare a problemelor lor economice în aderarea la Piața comună. Pe această cale, ele scontează să nu fie dezavantajate de discriminări, deși sînt destul de sigure că avantajele aderării sînt mai mult decît modeste. Amenințate de perspectiva pierderii unor debușee importante, cercurile de afaceri din țările menționate speră să contracareze o asemenea evoluție prin înfruntarea concurenței în interiorul Pieței comune și nu în afara zidurilor ei. După cum se vede, „tentația" unor țări vest-europene de a deveni membre ale C.E.E. nu are ca origine decît teama de caracterul închis și discriminatoriu al Comunității, îngrijorarea în fața perspectivelor de a asista la zăgăzuirea exporturilor lor de mărfuri fără să poată face altceva decît „să ia notă" de faptul împlinit.

Discriminările amenință și relațiile reciproce dintre țările Comunității și țările socialiste, ceea ce ar putea avea ca efect nu numai o diminuare a importurilor C.E.E. din țările socialiste — ca urmare a barierelor artificiale — dar și o descreștere a exporturilor C.E.E. către aceste țări — ca urmare a lipsei de schimburi în ambele sensuri. O evoluție asemănătoare ar putea avea și relațiile dintre Piața comună și țările în curs de dezvoltare.

În legătură cu comerțul exterior al țărilor Comunității trebuie ținut seama că atribuțiile actuale de politică comercială vor trece treptat, pînă în 1970, în mîinile organelor comunitare, statele membre nemaiavînd relații directe cu țările nemembre. O asemenea „integrare" a politicii schimburilor cu străinătatea va avea, fără îndoială, numeroase repercusiuni, al căror sens va decurge din interesele generale ale grupurilor dominante în cadrul Comunității.

Evaluarea perspectivelor de dezvoltare viitoare a Comunității se pune, în acest context, cu deosebit interes atît în cercurile comunitare cît și în cele ale observatorilor din afara C.E.E. Dificultățile pe termen lung ce pot izvorî din izolarea și accentuarea caracterului discriminatoriu al Pieței comune se consideră că vor afecta nu numai țările nemembre, dar și Comunitatea vest-europeană însăși. Este ușor de prevăzut că unele țări nemembre nu vor putea privi cu pasivitate tendințele din cadrul Comunității și nu vor reacționa, după toate probabilitățile, exclusiv defensiv.

Numeroase sînt cercurile vest-europene care subliniază că intensificarea „integrării" supranaționale nu constituie singura evoluție posibilă. Ele consideră, pe bună dreptate, că interesele reale ale dezvoltării economice a tuturor statelor, inclusiv ale celor din C.E.E., pot fi promovate prin lărgirea comerțului internațional, a cooperării dintre diferitele țări ale lumii, prin înlăturarea discriminărilor și obstacolelor artificiale din calea schimburilor și curentelor de mărfuri.

O asemenea concluzie decurge, de altfel, din întreaga istorie a ultimelor decenii, în care numeroase state au trebuit să constate, din proprie experiență, că interesele reale ale diferitelor națiuni nu pot fi slujite prin politici discriminatorii față de interesele altor națiuni ale lumii.

SINTEZE

România în organizaţiile internaţionale

Mircea Predescu
Traian Chebeleu

Republica Socialistă România „activează în organizaţii internaţionale în scopul asigurării păcii şi înţelegerii între popoare" — se arată în articolul 14 al Constituţiei. Această prevedere, înscrisă în legea fundamentală a ţării, călăuzeşte în permanenţă activitatea delegaţiilor române la sesiunile organismelor internaţionale. Membră a 41 de organizaţii internaţionale guvernamentale şi a 312 organizaţii internaţionale neguvernamentale, România — împreună cu ţările socialiste şi cu numeroase alte ţări de pe toate continentele — este un participant activ la această formă de cooperare multilaterală a statelor, aduce o contribuţie proprie la dezbaterea şi soluţionarea problemelor care preocupă naţiunile lumii.

Pornind de la convingerea profundă că focarele de încordare în oricare parte a globului — care au repercusiuni negative pe planul general al raporturilor internaţionale — sînt generate de nerespectarea principiilor ce trebuie să guverneze relaţiile între state, de încercările brutale ale cercurilor imperialiste de a se amesteca în treburile interne ale altor popoare, România militează cu perseverenţă pentru instaurarea unui climat de legalitate, echitate şi respect reciproc. La sesiunile organizaţiilor internaţionale, delegaţiile române au afirmat constant necesitatea respectării principiilor pe care Partidul Comunist Român le-a pus la baza politicii externe a statului nostru şi care pot asigura dezvoltarea liberă şi nestînjenită a fiecărei naţiuni, mari sau mici : respectarea independenţei şi suveranităţii naţionale, egalitatea în drepturi, neamestecul în treburile interne, avantajul reciproc. Aceste principii, care au în viaţa internaţională o tot mai largă aplicare, au fost consacrate în numeroase documente ale diferitelor organizaţii internaţionale, unele fiind iniţiate de delegaţiile române.

Sporirea continuă a potenţialului economic şi îmbogăţirea patrimoniului spiritual al ţării au asigurat şi asigură condiţiile participării tot mai active a României la formele de cooperare specifice organizaţiilor internaţionale în domeniile economic, social-umanitar, cultural-ştiinţific. În cadrul diferitelor organizaţii internaţionale, delegaţiile române au împărtăşit din experienţa construcţiei economice şi sociale a poporului român în cei aproape 24 de ani de viaţă liberă şi, la rîndul lor, au luat cunoştinţă de realizările altor popoare. Ele au căutat, împreună cu alte delegaţii, să generalizeze experienţa pozitivă în domeniile de interes general şi să orienteze activitatea şi mecanismele organizaţiilor internaţionale spre intensificarea şi accelerarea eforturilor lor pentru a răspunde necesităţilor progresului economic şi social al statelor membre.

Colaborarea României cu organismele internaţionale are şi un alt aspect, nu mai puţin important. Prin Organizaţia Naţiunilor Unite şi instituţiile sale specializate, România acordă şi primeşte asistenţă tehnică, pune la dispoziţie burse de studii sau de specializare pentru studenţi din ţările în curs de dezvoltare şi trimite, în acelaşi timp, specialişti români la perfecţionare în străinătate ; instituţiile ştiinţifice române încheie contracte de cercetare cu unele organizaţii internaţionale, în vederea studierii unor probleme care prezintă interes comun, pun la dispoziţie specialişti români pentru efectuarea unor studii sau pentru a acorda asistenţă altor ţări ; România găzduieşte reuniuni internaţionale, seminarii, călătorii de studii organizate sub auspiciile diferitelor organisme internaţionale, participă în diverse foruri de conducere, comitete cu caracter permanent sau temporar, trimite funcţionari internaţionali şi experţi în secretariatele organizaţiilor internaţionale.

O analiză atentă a participării României la organizaţiile internaţionale relevă o activitate bogată, complexă, susţinută, iniţiative proprii caracterizate prin stăruinţă şi continuitate, ale cărei sens şi raţiune sînt constant acelea de a conlucra cu alte state pentru a găsi răspunsuri adecvate marilor probleme care frămîntă popoarele şi a contribui, împreună cu acestea, la statornicirea unei atmosfere de cooperare, pace şi securitate internaţională.

■

În urma unui acord realizat în Consiliul de Securitate şi la recomandarea acestuia, Adunarea Generală a O.N.U. a aprobat, la 14 decembrie 1955, intrarea României în organizaţie, împreună cu alte 15 state. Sesiunea din toamna anului 1956, cea de-a XI-a, a fost prima la care a luat parte şi o delegaţie română.

România acordă o deosebită importanţă Organizaţiei Naţiunilor Unite, pronunţîndu-se consecvent — încă de la intrarea sa în organizaţie — pentru ca aceasta să devină un instrument care să consolideze pacea şi securitatea popoarelor, să favorizeze cooperarea între state, să devină un for universal, de armonizare a eforturilor naţiunilor în vederea realizării acestor imperative ale vieţii internaţionale contemporane. O mare valoare are în această privinţă înfăptuirea deplină a vocaţiei universalităţii O.N.U., condiţie de cea mai mare însemnătate pentru traducerea în viaţă a principiilor Cartei Naţiunilor Unite.

În momentele de criză, care au pus la încercare capacitatea O.N.U. de a apăra pacea şi securitatea internaţională, generate de intervenţiile imperialiste în treburile interne ale popoarelor, de perpetuarea practicilor colonialiste şi neocolonialiste, delegaţiile române, împreună cu delegaţiile altor ţări, au acţionat cu fermitate pentru respectarea dreptului sacru al fiecărui popor de a-şi urma propria cale de dezvoltare, de a-şi afirma personalitatea în condiţii de libertate şi egalitate, de a-şi realiza aspiraţiile naţionale. Reprezentanţii români au promovat cu perseverenţă ideea eliminării metodelor de forţă şi constrîngere din relaţiile internaţionale şi a aşezării acestora pe principiile dreptului internaţional.

Iniţiativele româneşti la Organizaţia Naţiunilor Unite, ca şi în alte organisme internaţionale, sînt semnificative pentru concepţia de pace şi colaborare internaţională care stă la baza politicii externe a României.

La 21 decembrie 1965, dezbaterile asupra punctului înscris de România, cu cinci ani în urmă, pe ordinea de zi a Adunării Generale a O.N.U. s-au încheiat prin adoptarea cunoscutei rezoluţii, prezentate de nouă state europene*, *„Acţiuni pe plan regional în vederea îmbunătăţirii relaţiilor de bună vecinătate între state europene aparţinînd unor sisteme social-politice diferite"* (nr. 2129/XX). Această rezoluţie consacră idei şi principii esenţiale ale dezvoltării relaţiilor intereuropene şi ale întăririi păcii şi securităţii în Europa. Subliniind „răspunderea care revine tuturor statelor, mari şi mici, pentru asigurarea unui climat de colaborare şi securitate în lume" şi „rolul pe care îl pot juca în vederea atingerii acestui ţel existenţa şi dezvoltarea unor legături bilaterale de bună vecinătate şi înţelegere între state", rezoluţia „cheamă guvernele statelor europene să-şi intensifice eforturile îndreptate spre îmbunătăţirea relaţiilor reciproce, în vederea creării unui climat de încredere, favorabil unei abordări eficiente a problemelor care frînează în prezent destinderea în Europa şi în întreaga lume". Rezoluţia promovează, în fond, o concepţie realistă privind cooperarea şi securitatea europeană şi anume aceea a îmbunătăţirii climatului politic internaţional prin dezvoltarea relaţiilor între state, ca o alternativă a formulei blocurilor politico-militare opuse şi a grupărilor de state închise.

Faptul că statele europene coautoare ale rezoluţiei au considerat necesar să menţină în continuare contactele între ele, în vederea transpunerii în viaţă a ideilor şi principiilor ei, acţiunile întreprinse de aceste state, împreună cu alte ţări din Europa, acţiuni care au

*) Austria, Belgia, Bulgaria, Danemarca, Finlanda, Iugoslavia, România, Suedia şi Ungaria.

contribuit la promovarea cooperării intereuropene în diferite domenii de activitate, precum și faptul că unele state continuă să menționeze, la doi ani și jumătate de la adoptare, principiile înscrise în această rezoluție în fundamentarea inițiativelor pe plan european, atestă viabilitatea concepției care stă la baza rezoluției inițiate de România.

În cadrul eforturilor menite să promoveze pacea și securitatea internațională, guvernul român a acordat, la O.N.U. (ca și în alte organisme internaționale), o atenție deosebită *problemelor dezarmării*. Începînd din anul 1960, România face parte din organismul de negocieri pentru dezarmare al O.N.U. — Comitetul celor 10 state de la Geneva, iar din 1962, Comitetul celor 18 state. Exprimînd poziția principială a statului român față de necesitatea dezarmării generale și îndeosebi a dezarmării nucleare, delegațiile române au luat parte activă la negocierile de dezarmare și au susținut cu hotărîre adoptarea unor măsuri parțiale eficiente, subordonate țelului final — dezarmarea generală și în primul rînd, dezarmarea nucleară — între care și interzicerea răspîndirii armelor atomice. România a adus o contribuție activă la tratativele din ultimii ani privind încheierea unui tratat de neproliferare a armelor nucleare, prezentînd propuneri constructive de îmbunătățire a textului tratatului, pentru a face din acesta un instrument internațional eficace, capabil să răspundă într-o măsură cît mai mare intereselor tuturor statelor, să asigure un grad sporit de securitate tuturor popoarelor și să constituie un pas real pe calea eliminării pericolului unui război nuclear.

Activitatea României la O.N.U. ca și în alte organisme internaționale se întemeiază pe convingerea că soluțiile trainice și echitabile în reglementarea problemelor internaționale presupun cooperarea activă și conjugarea eforturilor tuturor țărilor, mari și mici, luîndu-se în considerare interesele fiecărei națiuni în parte și că, în vremurile noastre, fiecare stat, fiecare națiune poartă răspunderea pentru soarta păcii și are îndatorirea de a-și aduce contribuția la preîntîmpinarea unui nou război, la destinderea internațională, la întărirea cooperării între națiuni.

■

Organizației Națiunilor Unite și instituțiilor sale specializate le revine un rol de seamă în promovarea unei largi cooperări economice internaționale, în sprijinirea eforturilor țărilor în curs de dezvoltare pentru consolidarea independenței lor economice și valorificarea resurselor lor materiale și umane.

Consecventă principiilor care îi călăuzesc politica externă, România militează constant pentru stabilirea unor relații economice internaționale juste, stabile și echitabile, pentru lichidarea disproporțiilor din economia mondială, generate de îndelungata dominație colonială a cîtorva puteri imperialiste asupra popoarelor lumii.

Semnificativă pentru a ilustra această preocupare este propunerea României, prezentată la cea de-a XII-a sesiune a Adunării Generale a O.N.U. (1957), privind elaborarea unei *declarații care să cuprindă principiile colaborării economice internaționale*. Această propunere, susținută consecvent în anii următori, s-a realizat în 1964, în Actul final al primei Conferințe a Națiunilor Unite pentru Comerț și Dezvoltare (U.N.C.T.A.D.), care înscrie, sub formă de recomandare, principii fundamentale pentru dezvoltarea cooperării economice internaționale: egalitatea suverană și neamestecul în treburile interne, suveranitatea deplină asupra resurselor naturale, nediscriminarea în relațiile comerciale dintre țările cu sisteme sociale și economice diferite. Susținînd activ așezarea relațiilor economice și comerciale pe baze noi, delegațiile române au inițiat în cadrul organismelor internaționale de specialitate o serie de măsuri vizînd promovarea unor forme de cooperare avantajoase pentru țările în curs de dezvoltare. Propunerile românești privind livrări de echipament industrial pe credit, rambursabil în mărfuri din producția obținută sau în alte produse și încheierea de acorduri comerciale pe termen lung au fost cuprinse, de asemenea, în Actul final al primei Conferințe U.N.C.T.A.D. (Geneva, martie-iunie 1964). Cea de-a doua Conferință U.N.C.T.A.D. (New Delhi, februarie-martie 1968) a luat în discuție două probleme înscrise pe ordinea de zi la inițiativa României: pregătirea de personal tehnic specializat în domeniul comerțului exterior și promovarea unor forme noi de cooperare în domeniul economic, industrial și tehnic în vederea extinderii comerțului internațional și diversificării produselor finite și semifinite ale țărilor în curs de dezvoltare. Prima problemă a făcut obiectul unei rezoluții adoptate în unanimitate la sesiune, iar cea de-a doua va fi reluată la sesiunile viitoare ale Consiliului U.N.C.T.A.D.

În 1965, Consiliul Economic și Social a adoptat, la propunerea țării noastre, — care a adus pentru întîia oară în atenția organismelor internaționale această problemă — o rezoluție privind *punerea în valoare și utilizarea resurselor umane în procesul dezvoltării*. Dată fiind importanța problemei, ea a fost reluată în dezbaterea celei de-a XX-a sesiuni a Adunării Generale a O.N.U. (1965); rezoluția adoptată cu această ocazie exprimă convingerea că, pentru grăbirea progresului economic și social al țărilor în curs de dezvoltare, este necesar să se intensifice măsurile pentru deplina folosire a resurselor umane și, în special, pentru formarea cadrelor naționale, în conformitate cu planurile de dezvoltare ale fiecărei țări. În 1966, la inițiativa delegațiilor române, Conferințele generale ale Organizației Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură (sesiunea a XIV-a), Organizației Națiunilor Unite pentru Alimentație și Agricultură (sesiunea a XII-a), Organizației Internaționale a Muncii (sesiunea a 50-a) și Agenției Internaționale pentru Energia Atomică (sesiunea a XI-a), iar în 1968, Adunarea Mondială a Sănătății (sesiunea a XXI-a) au adoptat rezoluții paralele privind utilizarea resurselor umane care, deși au un caracter diferit, în funcție de specificul activității organizației respective, au ca trăsătură comună ideea că nu resursele umane sînt cele care lipsesc omenirii ci, dimpotrivă, valorificarea lor rațională și pe o scară mai largă.

O activitate deosebit de bogată depun delegațiile române la Comisia Economică a O.N.U. pentru Europa (C.E.E.), singura organizație internațională guvernamentală europeană care cuprinde state cu sisteme social-politice diferite. Astfel, cea de-a XIV-a sesiune a C.E.E. (1960) și-a însușit propunerea României în legătură cu organizarea schimbului de documentație economică și tehnică între statele membre (rezoluția nr. 1/XV). De asemenea, în urma unei inițiative a României, care a avut în vedere experiența obținută în domeniul căilor și formelor de lărgire și întărire a cooperării economice dintre state, indiferent de sistemul lor social-economic și de gradul de dezvoltare, cea de-a XVII-a sesiune a C.E.E. (1962) a adoptat rezoluția „15 ani de activitate a C.E.E." (nr. 1/XVII), în baza căreia s-a elaborat un studiu amănunțit asupra tuturor acestor probleme. Datorită importanței studiului, acesta a fost transmis Consiliului Economic și Social al O.N.U. și celorlalte comisii economice regionale ale O.N.U. Menționăm, în sfîrșit, rezoluțiile adoptate de C.E.E., la inițiativa delegațiilor române, privind promovarea cooperării științifice și tehnologice între toate statele europene (sesiunea a XXII-a, aprilie 1967), dezvoltarea industriei chimice și colaborarea industrială între țările continentului (sesiunea a XXIII-a, aprilie-mai, 1968).

Acest tablou, deși sumar și incomplet, relevă o bogată și rodnică activitate a delegațiilor române în organizațiile internaționale, pe tărîm economic și tehnico-științific.

■

România este un participant activ la cooperarea internațională în domeniile social, umanitar și cultural-științific pe care o realizează Organizația Națiunilor Unite și alte instituții specializate, în principal prin elaborarea unor instrumente juridice multilaterale, declarații de principii sau pacte și convenții cuprinzînd obligații precise.

O importantă inițiativă în domeniul social-umanitar a fost întreprinsă de România, prin înscrierea pe ordinea de zi a celei de-a XV-a sesiuni a Adunării Generale a O.N.U. (1960) a unui punct privind educația tineretului, inițiativă izvorîtă din convingerea că tînăra generație este în măsură și trebuie să aibă un rol activ în crearea unui climat de pace și înțelegere internațională. Această propunere a guvernului român a fost întîmpinată cu viu interes. La cea de-a XVII-a sesiune a Adunării Generale (1962) delegația română a prezentat și un proiect de Declarație care a fost amplu dezbătut la sesiunea din anul următor (1963). Conferința internațională pentru problemele tineretului convocată de U.N.E.S.C.O. (Grenoble, august 1964) și cea de-a XIII-a Conferință generală a U.N.E.S.C.O. (octombrie 1964) au sprijinit ideea României, care s-a concretizat în *„Declarația cu privire la promovarea în rîndurile tineretului a idealurilor de pace, respect reciproc și înțelegere între popoare"*, adoptată în unanimitate, în 1965, la cea de-a XX-a sesiune a Adunării Generale a O.N.U. (rezoluția 2 037/XX). Primul principiu înscris în Declarație prevede că „tînăra generație trebuie să fie crescută în sprijinul păcii, justiției, libertății, respectului și înțelegerii reciproce cu scopul de a promova egalitatea în drepturi a tuturor ființelor umane și a tuturor națiunilor, progresul economic și social, dezarmarea și menținerea păcii și securității internaționale". În baza acestei Declarații, ale cărei principii au avut un puternic ecou internațional, O.N.U., U.N.E.S.C.O. și alte organizații internaționale au inițiat programe concrete legate de educația tineretului, iar Conferința internațională pentru drepturile omului (Teheran, aprilie-mai 1968) a adoptat în unanimitate, la propunerea delegației române, rezoluția privind educarea tineretului în spiritul respectării drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Pe aceeași linie se înscrie participarea activă a delegațiilor române la dezbaterile privind elaborarea Pactelor drepturilor omului, care au la bază prevederile „Declarației universale a drep-

turilor omului" din 10 decembrie 1948, şi care au fost adoptate de Adunarea Generală a O N.U. la 16 decembrie 1966.

Inspirîndu-se din ideile rezoluţiei Adunării Generale a O.N.U. „Acţiuni pe plan regional în vederea îmbunătăţirii relaţiilor de bună vecinătate între statele europene aparţinînd unor sisteme sociale şi politice diferite", România, împreună cu alte state din Europa, a iniţiat la cea de-a XIV-a Conferinţă generală a U.N.E.S.C.O. (1966) un adevărat program european privind cooperarea statelor continentului nostru în domeniul educaţiei, ştiinţei şi culturii, cuprins în rezoluţia nr. 79 a Conferinţei. Această rezoluţie exprimă convingerea că „statele mici sau mari ale Europei pot şi trebuie să-şi întărească aportul, prin mijloacele cooperării intelectuale, la crearea unui climat de destindere, înţelegere şi colaborare în această regiune a lumii şi să influenţeze astfel ansamblul relaţiilor culturale internaţionale precum şi pacea şi cooperarea între popoare".

În cadrul programului prevăzut de această rezoluţie a fost convocată prima conferinţă europeană la nivel guvernamental — conferinţa miniştrilor învăţămîntului (Viena, 20—25 noiembrie 1967) — în cursul căreia toate hotărîrile au fost adoptate în unanimitate. Această conferinţă a constituit un pas real pe calea îmbunătăţirii cooperării europene.

Pentru a întregi tabloul activităţilor României în domeniul social-umanitar şi cultural-ştiinţific în organizaţiile internaţionale trebuie să amintim contribuţia activă a delegaţiilor române la elaborarea Convenţiei pentru eliminarea discriminării faţă de femei, la cea de-a XXII-a sesiune a Adunării Generale (1967), şi a unor convenţii ale Organizaţiei Internaţionale a Muncii din ultimii ani, precum şi iniţiativele româneşti, prin intermediul U.N.E.S.C.O., pentru promovarea cooperării balcanice în domeniul ştiinţei şi culturii.

■

Caracterul activ, dinamic al politicii externe a României socialiste, călăuzită constant de dorinţa de a-şi aduce contribuţia la dezvoltarea prieteniei şi colaborării între toate popoarele, prestigiul său pe plan internaţional îşi găsesc o elocventă recunoaştere din partea comunităţii mondiale prin alegerea reprezentanţilor români în diferite posturi de conducere, de cea mai înaltă răspundere, ale sesiunilor organizaţiilor internaţionale. În anii 1961 şi 1962, România a deţinut postul de vicepreşedinte, respectiv preşedinte al Comisiei Economice a O.N U. pentru Europa. Reprezentanţii români au fost aleşi ca vicepreşedinţi ai Adunării Generale a O.N.U., în 1959 şi 1962, ai Conferinţei Internaţionale a Muncii în 1958, ai Adunării Mondiale a Sănătăţii, în 1959, ai Conferinţei generale a A.I.E.A., în 1965, ai Conferinţei Naţiunilor Unite pentru Comerţ şi Dezvoltare, în 1968. O încununare a activităţii ţării noastre la Organizaţia Naţiunilor Unite, în slujba cooperării internaţionale şi a realizării obiectivelor înscrise în Cartă, a constituit-o investirea ministrului afacerilor externe al României cu înaltul mandat de preşedinte al celei de-a XXII-a sesiuni a Adunării Generale.

Activitatea Republicii Socialiste România în Organizaţia Naţiunilor Unite şi în celelalte organizaţii internaţionale constituie o expresie a eforturilor constructive ale poporului român, a dorinţei sale de a dezvolta buna înţelegere, prietenia şi colaborarea cu toate popoarele.

interviul nostru

Martin HILL

asistent special al secretarului general al O.N.U.

Personalitate binecunoscută în lumea diplomatică, dl Martin Hill are o îndelungată carieră de funcţionar internaţional, începută încă din primii ani de existenţă ai Ligii Naţiunilor. Domnia-sa a făcut parte din secretariatul Conferinţei de la San Francisco şi al Comisiei pregătitoare pentru crearea Organizaţiei Naţiunilor Unite. De-a lungul celor peste două decenii de existenţă a O.N.U., a ocupat funcţii de înaltă răspundere în secretariatul organizaţiei, în prezent fiind asistent special al secretarului general pentru relaţiile de coordonare dintre agenţiile din sistemul O.N.U.

Obiectivul convorbirii pe care domnia-sa mi-a acordat-o recent la sediul Naţiunilor Unite din New York l-a constituit importanta reuniune mixtă de la Bucureşti a organismelor de coordonare din sistemul O.N.U. — Comitetul administrativ de coordonare şi Comitetul de programare şi coordonare.

O.N.U.

Reuniunea de la Bucureşti a organismelor de coordonare

— Sînt bucuros — *mi-a declarat dl MARTIN HILL* — că am ocazia să spun cîteva cuvinte despre viitoarea reuniune mixtă care va avea loc la Bucureşti, la amabila invitaţie a guvernului român. Mai întîi aş vrea să precizez ce reprezintă aceste organisme. Comitetul administrativ de coordonare este alcătuit din secretarul general al O.N.U. şi din conducătorii executivi ai diferitelor agenţii specializate. Acest Comitet are o responsabilitate majoră în a asigura ca organismele sistemului O.N.U., ale organizaţiilor independente, să lucreze împreună continuu şi eficient. În ce priveşte Comitetul de programare şi coordonare, el cuprinde reprezentanţi a 16 guverne, printre care şi al României. Scopul activităţii lor este de a examina programul de lucru al O.N.U. în domeniul economic, social şi al drepturilor omului şi de a furniza consultări Consiliului Economic şi Social în probleme de coordonare.

Primul şi cel mai important scop al reuniunilor mixte — dintre care cea de la Bucureşti va fi a patra — este să contribuie, prin contacte personale, la o mai bună şi sinceră înţelegere şi cooperare între guvernele reprezentate în comitetul de programare şi coordonare şi oficialităţile internaţionale care conduc diferitele agenţii ale O.N.U. La sfîrşitul întîlnirii, care are un caracter de lucru, nepublic, se va da publicităţii o informare.

În continuare, dl Martin Hill mi-a spus :

Secretarul general U Thant şi ambasadorul Indiei în Franţa, Jha, preşedinte al Comitetului de programare şi coordonare, vor fi copreşedinţii reuniunii. Vor exista posibilităţi de a discuta şi de a elabora soluţii pentru problemele care intră în sfera preocupărilor celor două organisme. Un alt obiectiv al întrunirii de la Bucureşti este de a verifica progresele obţinute în cadrul actualului Deceniu al dezvoltării şi elaborarea unui nou plan, mai eficient, pentru dezvoltarea economică şi socială după 1970. Un al treilea scop este de a identifica zone unde se simte nevoia unei mai bune coordonări a programelor O.N.U.

Discuţia s-a referit în continuare la contribuţia pe care apropiata întrunire o va aduce realizării programelor O.N.U. Trei zile — *a remarcat dl Hill* — sînt puţine pentru toate aceste probleme. Dar, avînd în vedere experienţa trecută, nu ne îndoim că se va ajunge la rezultate bune, care se vor reflecta într-o mai bună înţelegere internaţională şi în acorduri mai complexe în lunile şi în anii ce vor urma. Atenţia se va axa asupra a două mari probleme :

În primul rînd, pregătirea pentru următorul deceniu al dezvoltării. Adunarea Generală a cerut secretarului general să pregătească un cadru preliminar, în vederea unei strategii globale de dezvoltare pentru anii '70, această reuniune urmînd să constituie un important pas înainte în acest sens.

A doua problemă importantă ce se va discuta la Bucureşti este dezvoltarea şi utilizarea resurselor umane — subiect care a fost introdus între preocupările O.N.U. la iniţiativa guvernului român — şi care a suscitat, după cum se ştie, un deosebit interes. Secretarul general a pregătit două rapoarte pe această temă ca răspuns la solicitările Adunării Generale şi ale Consiliului Economic şi Social. Aproape toate agenţiile specializate care vor fi reprezentate la apropiata reuniune mixtă au şi participat la elaborarea acestor rapoarte. S-a elaborat de asemenea un program de acţiune al acestor agenţii.

Reuniunea mixtă de la Bucureşti va prilejui importante schimburi de vederi. Cele două organisme au primit cu bucurie invitaţia guvernului român şi sînt recunoscătoare pentru pregătirile care s-au făcut. Noi, la secretariatul O.N.U., am apreciat cooperarea strînsă a autorităţilor române în vederea acestor reuniuni şi aşteptăm ca ea să fie încununată cu un succes deplin.

Eugen PREDA

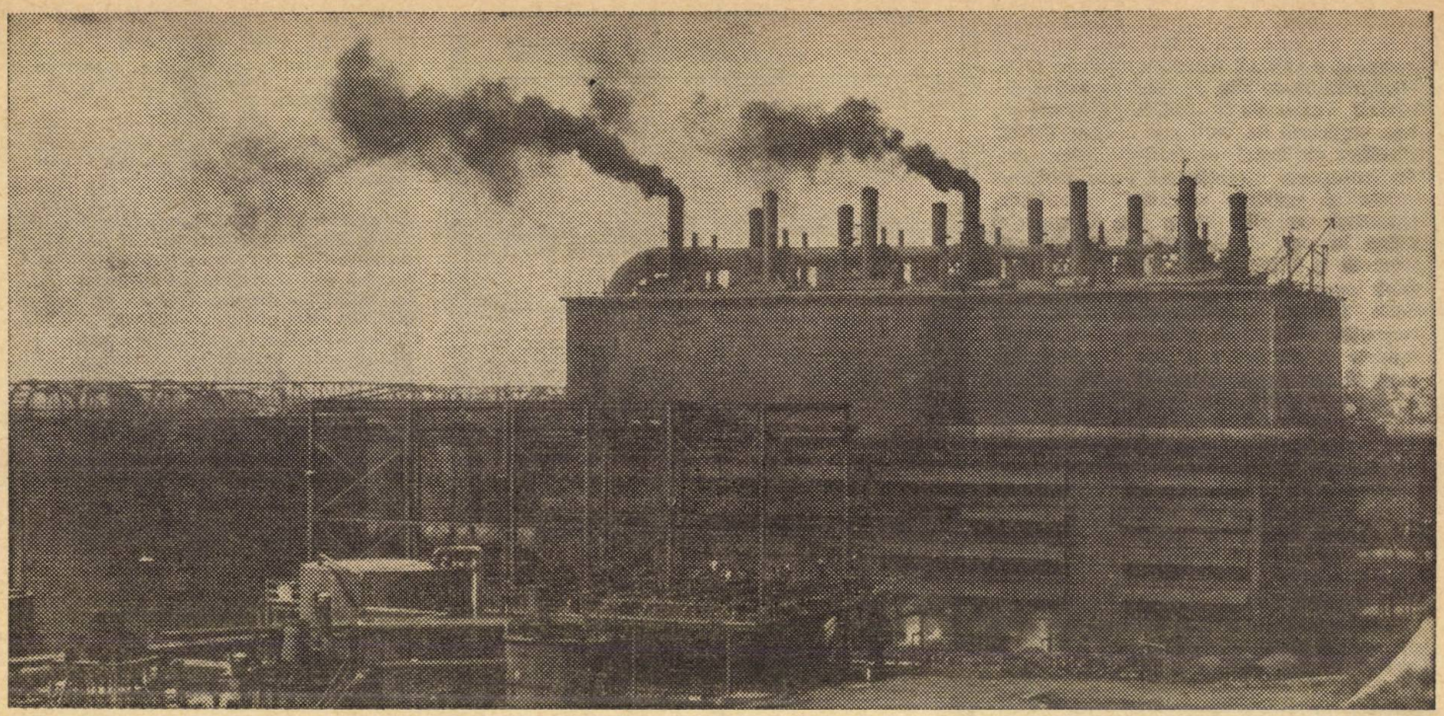

reportaj pe glob

„LOS INVASORES"

Valeriu Pop

Bulevardele Havanei — avenidele — cad perpendicular pe Ocean, mai exact pe „Malecón", autostradă care desparte trena nesfîrșită a Oceanului de haina multicoloră a Havanei. Malecónul pare halucinant. Alunecînd la nesfîrșit pe lîngă digul ciclopic care încearcă să țină piept formidabilei presiuni acvatice, Malecónul te trece prin toate probele de rezistență față de capriciile climei insulare. Dacă sub un soare puternic cauți un umbral sub care să te prelingi ca o ceară muiată, sau cobori treptele digului pentru a-ți răcori picioarele și capul, cînd bate hula dinspre apă cauți grabnic un refugiu. Oceanul se zvîrle atunci cu furie peste groasele ziduri de metereze, aruncînd peste ele milioane de tone de apă, făcînd să dispară într-o clipă falnicul Malecón. Dar, după cîteva reprize de superioritate netă, greoiul ocean, obosit, bate încet-încet în retragere, iar mîndrul bulevard, aranjîndu-și ținuta cam șifonată după scatoalca primită, își etalează iar silueta și podoabele arhitectonice, de-a lungul a zece kilometri.

Maleconul ne conduce, pe lîngă țărmul egal și calm, pînă la avenida care a adăpostit multă vreme o mare expoziție. Iar expoziția adăpostea ceva din spiritul revoluționar al poporului.

Ciudatul edificiu deschis în centrul Havanei — o ingenioasă suprapunere și

Sortarea roșiilor într-o unitate agricolă de lîngă Havana

Moa (regiunea Oriente): uzină de prelucrat nichelul ←

îmbinare de grinzi, elemente tehnice moderne, tuburi producătoare de efecte luminoase și o succesiune de fraze muzicale strînse într-o obsedantă bandă sonoră, te cheamă să pătrunzi în expoziția „El Tercer Mundo" — cea de-a „treia lume".

Aranjamentele și exponatele reușesc să pună în mișcare imaginația și conștiința vizitatorului. Începînd cu marile carcere de fier în care stau zăbreliți un leu și o enormă panteră și pînă la „zborurile" supersonice ale bombardierelor americane sugerate de scurgeri de lumină fluorescentă — totul este făcut în așa fel încît să se obțină un efect psihologic maxim.

Așa cum declară organizatorii, această expoziție nu este, și n-ar fi putut să fie o istorie a Asiei, Africii și Americii Latine. Ea vrea să ofere o privire asupra problematicii esențiale a celor trei continente, care, cu deosebirile istorico-sociale concrete dintre numeroasele lor țări, au cunoscut și cunosc, la dimensiunea cea mai dureroasă, efectele dominației colonialiste și imperialiste. Independență națională, eliberare socială, lichidarea subdezvoltării — iată sensul luptei antiimperialiste la care cheamă „El Tercer Mundo".

■

Una din direcțiile fundamentale în desfășurarea revoluției cubane este, bineînțeles, construcția economică. Pentru observatorul obișnuit al societății cubane, anul pe care îl traversăm reprezintă, din mai multe motive, un an edificator pentru etapa în care se află construcția socialistă din această țară. De altfel, caracterizarea aceasta apare în următoarea afirmație făcută în ianuarie de primul ministru cuban : „Anul 1968 va fi un an în care va trebui să realizăm cel mai mare efort constructiv, va fi unul din anii cei mai grei ai revoluției dar, în același timp, va fi un an care ne va permite să privim cu mai mult optimism spre viitor. În acest an va trebui să înregistrăm un mare progres în organizarea muncii, în folosirea resurselor de care dispunem, în dezvoltarea amplă a producției".

Chemarea la o activitate intensă și eficientă este cuvîntul de ordine al revoluției. Asaltul principal pe frontul muncii este susținut în acest an de vestita „Brigada invasora — Che Guevara".

Într-un amestec impresionant de rase, vîrste și profesii, mii de brigadieri purtați de camioane și autobuze debarcă în cele mai grele locuri pentru a defrișa, a planta sau recolta trestie de zahăr ori cafea, pentru a croi drumuri sau pentru a îndeplini alte ordine ale revoluției. „Los invasores" („invadatori", în sensul de pionieri ai unor lucrări de importanță națională) au fost în provincia Oriente, după care s-au mutat în Camagüey. Brigadierii acționează și în „Cordonul Havanei" — răscolind și domesticind pămîntul nedesțelenit din jurul capitalei.

Spiritul „invasorilor" este răspîndit cu insistență în rîndurile populației. Sensurile acțiunii sînt foarte profunde. Se cere peste tot o superioară organizare a producției, o mai riguroasă disciplină a muncii, gîndire economică, eficiență, economii, efort continuu și înțelegerea necesității lui. Oamenii sînt chemați să reflecteze la aceasta, amintindu-li-se cuvintele lui Fidel Castro, citate adesea : „Sólo con esfuerzos de hombres, con sacrificios de hombres, se puede marchar adelante". („Numai cu eforturile oamenilor, cu sacrificiile oamenilor, se poate merge înainte").

Mulți comentatori au reținut ca pe un element semnificativ pentru problemele ce urmau să fie înfruntate în acest an declarațiile din 2 ianuarie 1968 ale premierului cuban cu privire la combustibil.

Fără a constitui o dramă, problema combustibilului marca puternic încheierea unei perioade grele. În cei nouă ani de la victorie, revoluția și-a încercat puterile și în construcția economică.

Producția de energie electrică a ajuns la 3 miliarde kWh ; s-a dezvoltat industria de prelucrare a zahărului ; s-au făcut pași încurajatori în mecanizarea agriculturii ; s-a amplificat rețeaua de transporturi auto etc. A crescut consumul de combustibil lichid.

Dar posibilitățile de achiziționare și de producție a petrolului sînt bine determinate și îndeamnă la o evaluare foarte realistă a consumului.

Ce era de făcut ?

Una din soluțiile căutate a fost găsită chiar atunci, la mitingul din piața José Martí din Havana, cînd, la întrebarea primului ministru — „Ce trebuie să facem cu combustibilul de care dispunem ? Care este răspunsul vostru ?" — sutele de mii de oameni au răspuns în cor :

— Să-l economisim !

Iată cum, în acea clipă, economisirea combustibilului a fost declarată cuvînt de ordine al revoluției.

În cîteva zile, Biroul Politic al Comitetului Central al Partidului Comunist din Cuba a adoptat măsuri care prevăd un control sever asupra folosirii combustibilului în centrale electrice, fabrici, marină, agricultură etc., și, pe de altă parte, raționalizarea consumului de benzină la autoturismele particulare.

Dar economia Cubei se dezvoltă ; trebuie să se dezvolte. Industria, agricultura, viața urbană cer cantități absolute din ce în ce mai mari. De aceea, o altă soluție enunțată de Fidel Castro, la aniversarea din aprilie de la Playa Girón, este aceea de a se căuta petrol în subsolul Cubei. Cantitățile extrase pînă acum sînt modeste. Extinderea activității de explorare și exploatare cere o dotare tehnică corespunzătoare, iar procurarea utilajului constituie o întreprindere de loc ușoară. Cu atît mai mult prietenii cubanezi au comentat cu satisfacție știrea că România a acordat un credit avantajos, de 30 de milioane pesos, în instalații de foraj, plătibil pe termen lung în sinter de nichel, zahăr, cafea și alte produse de care dispune Cuba.

■

Pentru agricultură, marea problemă a anului, ca și a următorilor doi ani, este problema creșterii producției de zahăr la 10 milioane tone în 1970. Sarcina este amețitor de grea, dacă ținem seama că în acest an cifra probabilă, cea mai des invocată, a recoltei este 6 milioane.

Obiectivul *10 milioane* tone a fost reamintit cu putere în ultimele declarații oficiale. *Playa Girón* (aprilie) ; „Vom obține, în 1970, o producție de 10 milioane tone de zahăr. Chiar dacă va fi secetă, vom face cel mai mare salt în dezvoltarea agriculturii din cîte am cunoscut". *Valle Grande* (ianuarie): „Și acum spunem și repetăm că cele 10 milioane tone de zahăr pentru 1970 le vom obține în mod inexorabil !". *Jobabo* (decembrie) : „Respectăm angajamentul, datoria și necesitatea de a îndeplini sarcina de recoltă pentru 1970. Și această sarcină va fi un indice al capacității revoluției".

Bătălia pentru aceste „diez millones" și pentru dublarea producției de cafea, fructe și carne este concepută ca o sarcină istorică, ca o operă națională de foarte mare importanță pentru progresul țării.

Care sînt atuurile acestei bătălii? Pe ce se sprijină certitudinile atît de categoric afirmate ?

La îndemîna noastră stau premisele acțiunii, în date. Știm că agricultura cubană, care avea în 1960 numai vreo 4—5000 de tractoare, dispune astăzi de aproape 40 000; știm că se fac eforturi formidabile pentru a mecaniza recoltarea trestiei de zahăr; știm că zeci de mii de brigadieri iau parte multe luni pe an la bătălia recoltei.

Vom afla desigur în acești ani și alte atuuri aruncate în această eroică bătălie pentru valuta forte a Cubei — zahărul.

Revoluția a acționat, în ultimii ani, într-un mod categoric și eficient pentru propria sa maturizare economică. Primul stat socialist din America, declarînd superioritatea sistemului său, este hotărît s-o dovedească. Idealurile noii societăți nu mai reprezintă doar speranțe și tentații inaccesibile, ci prezențe pămîntene tot mai numeroase.

Fericirea, pe una din cele mai frumoase insule ale pămîntului, se plămădește din cîntec și sudoare, din multă sudoare, din multă voie bună și optimism, din încredere robustă în cauza revoluției.

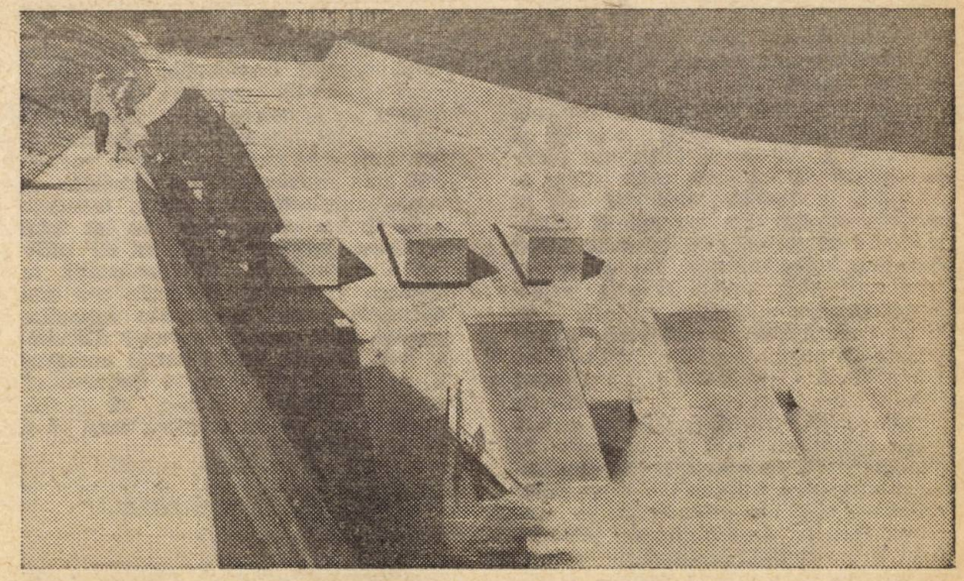

Barajul Moschito

De la trimisul nostru la Dakar, Corneliu Vlcd

SINDIA
o fereastră spre lume

Lecție practică la un centru de pregătire a cadrelor pentru agricultura senegaleză

În mod cu totul întîmplător, vrînd să vizitez un sat senegalez obișnuit, am nimerit într-o comunitate „sererre" — mai precis „sererre saféne", considerată ca încarnînd în modul cel mai fericit tipul de „țăran negru". Sindia, aflată la circa 60 km de Dakar, este o localitate mijlocie ca mărime, în comparație cu celelalte sate senegaleze ; populația sa nu depășește 450 de locuitori.

Pentru a vizita o așezare rurală trebuie să te adresezi neapărat șefului tradițional al satului. Însoțit de un confrate din Dakar, cunoscător al limbii wolof vorbită de localnici, întrebăm de reședința mai marelui comunei care nu se impune cu nimic între celelalte cîteva sute de locuințe ale așezării. O casă construită din cuburi de ciment, tencuită cu lut și acoperită cu paie. Nici înfățișarea șefului de sat nu diferă cu nimic de cea a bărbaților mai în vîrstă de aici ; este îmbrăcat în tradiționalul bubu, o haină lungă și largă, croită dintr-un material subțire de culoare deschisă și nu are, spre dezamăgirea mea, nici unul din elementele pitorești ce i se atribuie de obicei.

Bătrînul, Malick Seck (78 de ani), este analfabet dar „secretarul", nepotul și prezumtivul său urmaș, Ousmane (funcția de șef de sat este, pînă acum, ereditară), a învățat vreo doi ani la școala coranică din comună și înțelege cînd i se vorbește în franceză. După obținerea independenței, îmi spune colegul senegalez, Justin Mendy, redactor șef al săptămînalului „Afrique Nouvelle", autoritățile au menținut în continuare la cîrma micilor localități pe conducătorii tradiționali, punîndu-i însă în subordinea directă a șefilor de arondismente, numiți de guvern (există 28 de asemenea unități teritoriale în întreaga țară). Instalarea în fruntea comunelor a unor oameni cu o pregătire deosebită este un obiectiv ce se realizează treptat. La Sindia, de pildă, o parte a atribuțiilor șefului de sat au fost preluate, în ultima vreme, de către un localnic cu studii secundare, fost funcționar de stat și acum pensionar. Cînd l-am vizitat la locuința sa, pentru a afla, în primul rînd, numărul locuitorilor comunei (pentru că Malick Seck e în necunoștință de cauză), Badara N'Diaye stătea împreună cu cîțiva vecini în jurul unui tranzistor. Îi întreb dacă mai există și alte aparate de radio în comună : cam la fiecare trei-patru case se află cîte un tranzistor. Cele mai apreciate de ascultători — îmi spune el — sînt legendele care exaltă curajul luptătorilor din vechime și poveștile populare umoristice brodate pe iscusința unor tradiționali eroi populari. Oamenilor, în general, le plac mult mai mult emisiunile vorbite decît cele muzicale. Sînt urmărite cu interes emisiunile instructive, transmise în limba wolof, care dau tot felul de sfaturi practice — modul de utilizare a materialelor de construcții în ridicarea unei case, perioada cea mai favorabilă pentru efectuarea muncilor agricole, tratamentul în cazul diferitelor boli. Pentru femei există emisiuni cu profil special care le îndrumează cum să alcătuiască o masă cu posibilitățile existente în regiune, cum să-și crească copiii etc.

„CENTRELE DE ANIMAȚIE RURALĂ"

Puțin mai departe de noi, cîțiva oameni încarcă într-un soi de căruță saci de arahide. Sindia e un sat de agricultori — principala preocupare rămîne aici, în continuare, cultivarea arahidelor. Eforturile desfășurate pe planul întregii țări, de diversificare a culturilor agricole, n-au dat pînă acum la Sindia rezultate spectaculoase. Cultivarea arahidelor necesită mult mai puțină muncă decît cea a altor plante ; în plus, printre țărani există temerea că renunțînd la cultura arahidei veniturile lor s-ar micșora (deși, în ultimii cîțiva ani, prin încetarea tratamentului preferențial acordat arahidei senegaleze pe piața franceză și a scăderii cererii acestui produs pe piața mondială, veniturile producătorilor senegalezi s-au diminuat simțitor).

Regiunea în care se află Sindia are posibilități favorabile pentru dezvoltarea culturilor de legume și zarzavaturi. Și, totuși, țăranii de aici se hotărăsc cu greu pentru aceste culturi, preferînd să-și procure asemenea produse din comerț (adesea importate din țările vecine).

Persistă încă numeroase asemenea prejudecăți, temeri și ezitări în fața încercărilor de a inova în angrenajul temeinic consolidat de secole al societății rurale senegaleze. Statul are însă un plan, minuțios întocmit, în vederea modernizării structurilor satului tradițional, a mentalității oamenilor, care se realizează prin intermediul „centrelor de animație rurală" ce împînzesc întreg teritoriul țării. Din Sindia pleacă în fiecare an cîțiva săteni, mai ales dintre cei tineri, pentru a asculta prelegerile pe diverse teme pe care le organizează centrul de la M'Bour.

— La țară, dar nu numai acolo, avem de combătut efectele subdezvoltării sub diversele ei forme, îmi spunea cu cîteva zile înainte, la Dakar, guvernatorul regiunii Capului Verde. În domeniul sanitar, precaritatea situației alimentare, endemia cronică, mortalitatea infantilă ; în domeniul instrucției — modalitatea înțelegerii între vorbitorii diferitelor limbi, a învățării scris-cititului ; în domeniul cultural — confruntarea dintre folclor și cerințele culturale impuse de civilizația modernă ; în domeniul economic — între altele, trecerea de la economia naturală la economia de schimb, necesară în unele regiuni ; în domeniul social — situația femeii și a tineretului.

Sindia este un sat de musulmani ; se practică poligamia. Șeful de sat are două soții, nepotul său însă doar una și, întrebat fiind, îmi răspunde, cu un surîs pudic, că nu se gîndește la o nouă căsătorie. În orice caz, dacă va face aceasta, gestul nu va fi dictat de motive de ordin sentimental ci, în primul rînd, de necesități economice — pentru a dispune de o nouă forță de muncă în familie, noua venită urmînd a împărți cu prima soție greutățile crescînde ale menajului.

În general, există și la Sindia, ca peste tot în țară, în rîndurile populației musulmane și animiste, tendința de reducere a numărului soțiilor, sesizabilă, în special, în cazul generațiilor mai tinere. Încurajînd, prin diverse modalități, monogamia, statul senegalez nu a adoptat totuși, pînă acum, o lege interzicînd poligamia.

STAGIUNE FĂRĂ TAM-TAM

Momentul este al sezonului secetos, după strîngerea primei recolte a anului. Dacă palmierul, cocotierul, manguierul au rămas în continuare înfrunziți, baobabul, lipsit de frunze, își etalează pretutindeni armătura sa forestieră perfect simetrică, închipuind un candelabru uriaș și hașurînd pe orizontul încins blazonul ideal al sezonului secetos. Baobabul, palmierul, cactusul, enpherbul, se dezvoltă, fiecare, în jurul unui ax central și potrivit unui ritm precis. Îmi aduc aminte de o observație a lui André Gide, care admira aspirația vegetației tropicale către forme simetrice, aproape cristaline, de neconceput pentru

zona temperată unde Baudelaire putea să vorbească de acel „végétal irrégulier".

Teoretic, este anotimpul cel mai propriu pentru cel ce vrea să cunoască arta africană tradiţională — acum, în perioada comercializării arahidei, cînd, împreună cu jocurile gimnastice, bărbăteşti, dansul „Goumbé" este principala distracţie a ţăranului ; acum, în perioada secetoasă, cînd numai dansul „Ndaw-Rabine" poate îndupleca ploaia. Şi totuşi, la Sindia, tam-tamul nu răsună prea des. Pentru tinerii din sat, dornici de distracţie, este mai comod să danseze după muzica plăcilor de patefon, decît să tocmească cîţiva virtuoşi ai tam-tamului. Apoi, spune fiica şefului de trib — şi pare foarte amuzată — dansurile tradiţionale pierd treptat din aderenţi, în dauna ritmurilor sud-americane, susţinute de discurile tot mai numeroase în sat.

O certitudine culturală a Sindiei rămîne „griotul" — tradiţionalul aed african. Repertoriul său respectabil traversează mari perioade legendare şi istorice, incluzînd epopeea lui Samba Guéladiégui, un fel de Hercule şi Prometeu în acelaşi timp, acţionînd în spaţiul african ; cîntece nostalgice, evocînd amintirea tinerilor din sat morţi în lupta contra nazismului şi melodii ale căror versuri celebrează actul dobîndirii independenţei naţionale sau chiar obiectivele planului de dezvoltare a economiei. Imaginaţia unor „grioţi" este de-a dreptul fabuloasă şi în ce priveşte, de pildă, temele contemporane, le este suficientă citirea ziarului sau ascultarea noutăţilor la radio pentru improvizarea unui nou cîntec (unul din cele mai noi subiecte este, de pildă, asasinarea lui Martin Luther King).

În jurul „griotului", mai ales copii : poate între ei se află viitorii cîntăreţi ai satului. Din cei mai tineri locuitori ai Sindiei, 25 învaţă fie la şcoala coranică, fie la şcoala laică, de limbă franceză. Pînă acum cîţiva ani, însă, nici un copil nu era şcolarizat decît în mod cu totul incidental. De obicei, dacă o familie are patru copii, doi învaţă la şcoala coranică şi doi la cea laică. Cine e omul din sat care a învăţat cel mai mult ?, am întrebat. „Este un consătean care învaţă de nouă ani (întîi şcoala primară, iar în prezent şcoala normală din M'Bour) ; este foarte învăţat, ştie chiar să vorbească englezeşte" — îmi spune Ousmane. Numărul elevilor creşte de la an la an, ca pretutindeni în ţară (după statisticile oficiale, între 1960—1968 procentul de şcolarizaţi în Senegal a crescut cu 40%, cifră apreciată totuşi de autorităţi drept „insuficientă". Deşi un sfert din bugetul naţional este afectat problemelor de educaţie).

Recitesc aprecierea făcută cîndva de „Le Monde" asupra populaţiei sererre, care „dă satisfacţie deplină etnologilor, sociologilor şi cineaştilor". Poate însă mai puţin acelora dintre ei interesaţi, îndeosebi, de aspectele pitoreşti, exotice, senzaţionale ; cu siguranţă însă, celor dornici să consemneze una din secvenţele procesului de recîştigare de către societatea senegaleză de azi a timpului pierdut. În ce o priveşte, în ciuda greutăţilor, a regreselor temporare, sau a căilor poate nu totdeauna cele mai potrivite sau mai scurte pe care le urmează, Sindia tinde să se racordeze, treptat dar ireversibil, la circuitul de mari intensităţi al civilizaţiei secolului XX, ţel ce se încadrează în activitatea mai largă de propăşire a Senegalului contemporan.

Amurgul lorzilor

Se afirmă uneori că dezbaterile din Camera Lorzilor sînt mai interesante decît cele din Camera Comunelor. Lucrul acesta, din cînd în cînd adevărat, are explicaţiile sale. În primul rînd, tensiunea politică se află la un nivel mai scăzut, ceea ce exclude în mare măsură polemica de dragul polemicii sau subtilităţile de politicieni. În al doilea rînd, lorzii au şi ei calităţile lor : aşa-numiţii lorzi pe viaţă (al căror titlu nu e transmisibil ereditar) sînt în general oameni politici în vîrstă şi cu atît mai experimentaţi ; pe de altă parte, lorzii ereditari, tocmai prin „nespecializarea" lor, contribuie la discuţie, de la caz la caz, cu prospeţimea de abordare sau cu umorul involuntar care sînt proprii profanilor în toate domeniile.

Raportul de forţe în Camera Lorzilor este greu de determinat. Ar fi nevoie, în primul rînd, de o cercetare amănunţită pentru a stabili cîţi membri are, într-un moment anume, acest for : în prezent se crede că ar fi aproximativ o mie, din care 700 mai mult sau mai puţin activi. Dar şi din această cifră, cei mai mulţi — probabil neinteresaţi de onorariul de 4 lire, 14 şilingi şi 6 penny pe zi de participare la dezbateri — se arată numai cînd doresc să intervină într-un subiect pentru care au slăbiciune. În general, conservatorii au un avantaj numeric tradiţional, pe care numirile de lorzi pe viaţă laburişti nu au reuşit să-l anihileze. Dar predomină lorzii „neangajaţi", fără afiliere politică declarată, care, atunci cînd se prezintă, pot decide rezultatul unui vot.

Dar forul care-i grupa cîndva pe puternicii Angliei nu a devenit cu totul decorativ. El are încă o utilitate şi o pondere politică, fie ele şi limitate. Nu au fost puţine cazurile în care chiar iniţiatorii unor legi aprobate în Camera Comunelor au încurajat adoptarea de către lorzi a unor amendamente care aduceau formulări mai izbutite, idei tardive dar utile. Pe de altă parte, Camera Lorzilor păstrează încă prerogative care-i permit, dacă nu să blocheze unele măsuri legislative, în orice caz să le întîrzie punerea în aplicare. Este o stare de fapt al cărei caracter nedemocratic a fost de multă vreme criticat. Dar situaţia nu părea urgentă pentru că lorzii—e vorba mai ales de conservatori — au acţionat cu prudenţă : datorită unor absenţe oportune, chiar în perioadele de majoritate laburistă în Camera Comunelor, cele două Camere nu au intrat în conflict. Acest armistiţiu tacit a funcţionat şi în timpul actualei guvernări laburiste, cel puţin pînă marţea trecută cînd lorzii conservatori au hotărît să respingă aplicarea sancţiunilor (extinse) împotriva Rhodesiei — aprobate de O.N.U. la propunerea chiar a guvernului britanic. S-a creat în felul acesta o conjunctură cu totul nouă nu numai pentru perspectivele Camerei Lorzilor, dar, în parte, şi pentru ansamblul vieţii politice engleze.

Ce s-a întîmplat, de fapt? Opoziţia elementelor conservatoare din Camera Lorzilor faţă de noile sancţiuni împotriva Rhodesiei era previzibilă, dar era greu de prevăzut că lorzii conservatori se vor hotărî să mobilizeze un număr suficient de voturi pentru a respinge moţiunea de aprobare a politicii guvernului. Atunci cînd mai mulţi lorzi conservatori au vorbit despre posibilitatea respingerii moţiunii, ministrul de finanţe laburist, Jenkins, a avertizat că această atitudine ar putea precipita şi radicaliza reforma de mult discutată a Camerei Lorzilor. „Puşi la ambiţie", lorzii conservatori au pus guvernul în minoritate ; joi, premierul Wilson a anunţat că sistează convorbirile pregătitoare cu liderii conservatori în vederea unei reforme bipartizane şi că guvernul va propune singur o reformă „la o dată apropiată, pe care şi-o va alege", probabil înainte de sfîrşitul actualei sesiuni parlamentare.

Există mai multe lucruri de explicat atît în acţiunea lorzilor cît şi în aceea a primului ministru. Lorzii au procedat imprudent hotărîndu-se să înfrunte guvernul pe acest teren, atunci cînd o puteau face în discutarea unor măsuri legislative mai controversate sau chiar impopulare, cum sînt legea cu privire la transporturi şi, în mai mare măsură, prelungirea controlului asupra preţurilor şi veniturilor. Dar pe băncile opoziţiei din Camera Lorzilor, ca şi în partidul conservator în ansamblu, există o diversitate apreciabilă de opinii în legătură cu tot ce priveşte Rhodesia, astfel încît lordul Carrington, lider conservator în Camera superioară, nu a riscat să provoace aripa dreaptă a partidului, recomandînd o atitudine de expectativă. Pe de altă parte, el a lăsat să se înţeleagă că, la o a doua votare, nu ar mai încerca să blocheze măsura laburistă.

Trebuie explicată şi violenţa ripostei primului ministru în faţa unui afront de proporţii de fapt mărunte şi cu efecte cu totul temporare. Explicaţia cea mai frecventă este aceea că într-un moment în care membrii de rînd ai partidului sînt demoralizaţi de numeroasele abateri de la programul şi principiile partidului, Wilson a fost mulţumit de această ocazie de a manifesta intransigenţă şi — amintind abolirea locurilor ereditare în Camera Lorzilor — spirit democratic. Primul ministru pare să spere şi că lorzii, ameninţaţi de o reformă deocamdată vag definită, vor aborda într-un spirit mult mai conciliant legile privind transportul, precum şi preţurile şi veniturile, programate spre dezbatere în Camera superioară în cursul săptămînilor viitoare.

Contrariaţi de lipsa de simţ tactic a lorzilor „lor", conservatorii din Camera Comunelor par în acelaşi timp hotărîţi să critice reforma anunţată ca pe o diversiune a guvernului. Şi, după compararea „problemei lorzilor" cu acelea ale balanţei de plăţi, exporturilor, şomajului (pentru care, e drept, nici opoziţia nu are soluţii mai promiţătoare, sau mai populare), li se poate da, de data asta, oarecare dreptate.

Mihai MATEI

reflector

93 SCENE DE VIOLENȚĂ ÎN 8 ORE

Este îndeobște recunoscută imensa influență pe care o exercită radioul, televiziunea, cinematografia, în special asupra tinerei generații. Potrivit unei anchete efectuată de revista americană „Saturday Review", într-un program de opt ore al companiilor de televiziune „American Broadcasting Corporation", „Columbia Broadcasting System" și „National Broadcasting Corporation" — cele mai mari din S.U.A. — se înregistrează în medie 93 scene de violență și brutalitate, cu asasinate, torturi, mutilări, cruzimi, sadism. Numeroși observatori consideră că asemenea programe își aduc și ele contribuția la manifestările de violență, la crimele și la asasinatele politice din Statele Unite. Asasinarea lui Robert Kennedy a avut loc la Los Angeles, deci foarte aproape de citadela cinematografiei americane, Hollywood, care de zeci de ani aruncă pe piață sute de „thrillers" (filme de groază), producții „western" și pelicule cu gangsteri, a căror calitate artistică este de cele mai multe ori invers proporțională cu numărul de victime. Nu puțini cineaști de la Hollywood s-au simțit obligați să ia poziție fiind conștienți de nefasta înrîurire pe care o au aceste filme asupra psihologiei poporului american. „În numele lui John Kennedy, al lui Martin Luther King și al lui Robert Kennedy, mă angajez solemn că nu voi trata subiecte care se petrec într-un climat de crimă" — a declarat regizorul Jerry Paris.

CONSECINȚELE UNUI MINUT DE TĂCERE

Asasinarea lui Robert Kennedy a stîrnit în lume cele mai diverse forme de protest. La Lisabona, cu ocazia unei reprezentații cu baletul „Romeo și Julieta", celebrul coregraf Maurice Béjart, care realizase spectacolul, a propus un minut de tăcere în memoria dispărutului, „ucis de fascismul internațional și de violență". După minutul de tăcere au izbucnit aplauze și cîntece revoluționare au răsunat în sala teatrului. Regimul salazarist nu a trecut cu vederea acest episod. Béjart a fost condus pînă la graniță într-un furgonet pentru pușcăriași și cu cătușe la mîini, întreaga sa trupă fiind expediată cu primul avion...

UN EXEMPLAR DE ARTĂ RUPESTRĂ

Cea mai veche pictură rupestră peruviană a fost descoperită într-o peșteră din Toquepala. Pictura se află pe o piatră cu o suprafață de 15 cm și, potrivit studiilor întreprinse de arheologi, datează din epoca precerămicii (4000—1500 î.e.n). Specialiștii susțin că această pictură este similară celor paleolitice întîlnite în Europa, precum și relicvelor păstrate de locuitorii Oceaniei, relicve reprezentîndu-i pe strămoșii lor.

Pe piatră se observă desene care demonstrează trăsăturile unui stil înaintat. Sînt reprezentate două personaje cu brațele desenate într-un perfect unghi drept, fapt care semnalează începutul desenului geometric. Piatra va fi prezentată ca una din cele mai importante piese ale expoziției „3 000 de ani de pictură peruviană", care urmează să fie deschisă în Europa.

pe urmele istoriei

Gînditorii pașoptiști și relațiile dintre state

M. Turtoi
asistent universitar

Suveranitatea și independența națională constituie unul din deziderateie centrale ale activității și gîndirii principalilor reprezentanți ai revoluției burghezo-democratice de la 1848 din Țările Române. Nicolae Bălcescu, Ion Ghica, C. A. Rosetti, Mihail Kogălniceanu și alți gînditori pașoptiști au militat neobosit pentru afirmarea națiunii române în rîndul națiunilor independente și suverane din Europa, pentru dezvoltarea ascendentă a țării pe calea progresului.

În același timp, gînditorii români ai epocii pașoptiste au militat pentru instituirea unor relații de stimă și respect reciproc între națiuni; ei au supus criticii arbitrarul și despotismul din relațiile internaționale.

Nicolae Bălcescu pornea de la premisa că „Orice nație are o misie a împlini în omenire, adică a concurge după natura și geniul său propriu, la triumful științei, asupra naturii". Principiul nostru politic e simplu, scria el: respectul, recunoașterea, egalitatea și solidaritatea națiunilor. Fiecare națiune trebuie să respecte și să recunoască celelalte națiuni; națiunea care nesocotește drepturile altor națiuni își pierde ea însăși libertatea.

Statornicirea unui climat favorabil dezvoltării și afirmării națiunilor nu era posibilă, după Bălcescu, decît în condițiile cînd toate statele și națiunile ar fi devenit, prin revoluție, democratice, suverane și independente. În asemenea condiții, existența națională a fiecărui popor nu ar mai fi fost pusă sub semnul întrebării, ci s-ar fi transformat într-o realitate durabilă. Numai într-un asemenea context internațional ar fi fost posibilă unirea tuturor oamenilor de pe pămînt la un loc „...și văzîndu-i stăpîni pe soarta lor, le-am zice: munciți și cîrmuiți-vă astfel încît să vă faceți mai buni și mai fericiți unii pe alții".[1]

Dezvoltarea liberă și independentă a popoarelor era serios împiedicată de imperiile absolutiste care tiranizau națiunile, ținîndu-le cu forța sub oprimare și stăpînire. Distrugerea chingilor absolutiste trebuia să fie, după marele gînditor patriot, rodul luptei unite a tuturor națiunilor asuprite, în scopul înlăturării despotismului din viața internațională. Lupta va continua, spunea N. Bălcescu, „pînă cînd harta Europei se va preface, statele întemeiate pe concuistă, pe călcarea drepturilor națiunilor, se vor zdrobi, națiile se vor întregi în libertatea lor și sfînta alianță a popoarelor se va întocmi".[2]

În același timp, Nicolae Bălcescu considera că „...libertatea naționalităților nu poate veni de la curțile împărătești și din mila împilatorilor și a despoților, ci numai dintr-o unire strînsă între toți românii și dintr-o ridicare a tuturor împreună și în solidaritate cu toate popoarele împilate".[3]

Această idee este relevată și de Cezar Bolliac, care spunea că nu există nici o națiune care să nu merite libertatea, iar România trebuia să ajungă la o asemenea dezvoltare economică, politică și culturală, încît să fie fericită în interior și respectată în exterior. El chema poporul român să se unească în lupta împotriva despotismului cu toate națiunile asuprite. „Veniți să punem brațul cu toții, toate națiile apăsate și strivite, spre a răsturna idrele înfuriate în agonia morții".[4]

Ideea solidarității națiunilor asuprite în lupta pentru înlăturarea cătușelor străine era — după cum se vede în mod clar — strîns legată — în concepția înaintată a gînditorilor pașoptiști români — de rolul hotărîtor în cucerirea suveranității naționale pe care ei îl atribuiau forțelor interne, însuși poporului român. Nicolae Bălcescu, Cezar Bolliac, C. A. Rosetti, Simion Bărnuțiu, Mihail Kogălniceanu, Ion Ghica, George Barițiu, Avram Iancu și alți gînditori de la 1848 erau convinși că forța decisivă în lupta pentru eliberarea națională și socială o poate constitui numai poporul.

Dimitrie Bolintineanu vedea condiția unei vieți internaționale normale în respectarea drepturilor și îndatoririlor fiecărei națiuni. El considera că principala datorie a națiunilor era datoria de a se iubi și de a se ajuta unele pe altele, de a-și respecta reciproc independența. Avram Iancu era și el de părere că principiile libertății, egalității și frățietății „sînt deviza noastră, tezaurul și cel mai sfînt obiect".

La rîndul său, Mihail Kogălniceanu pornea de la constatarea că „Epoca noastră are de cel întîi caracter triumful dreptului asupra țăriei și se deosebește prin aceasta de timpurile de mai

[1] N. Bălcescu, Opere, vol. I, Editura Academiei, București, 1953.

[2] Ibidem.

[3] Ibidem.

[4] Antologia gîndirii românești, partea I, Editura politică, București, 1967.

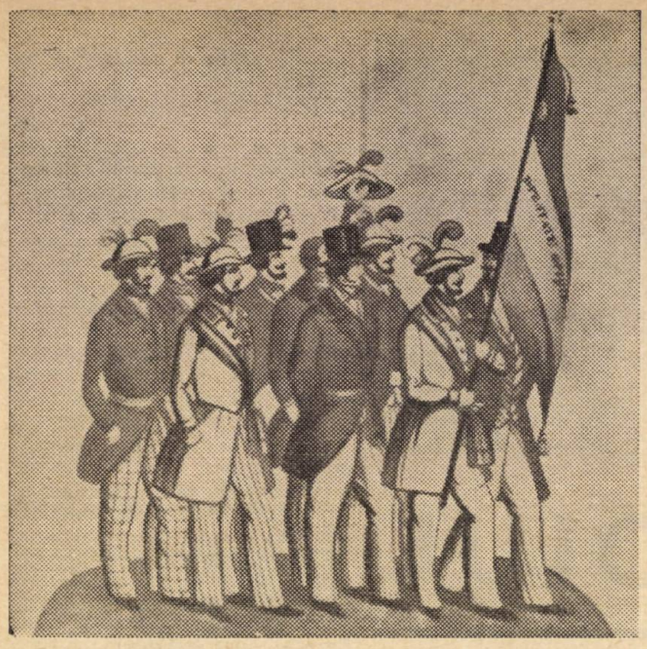

Grup de revoluționari pașoptiști manifestînd la București (tablou de epocă)

înainte. Este statornic ca înaintea unei bune dreptăți, dreptul celui mai slab are tot aceeași putere ca și dreptul celui mai tare".[5] Unirea, independența României — considera M. Kogălniceanu — erau probleme care trebuiau înfăptuite de însuși poporul român, iar rezolvarea acestora nu leza interesele nimănui; România, ca națiune unită și independentă, nu este un „obiect de grijă și de tulburare pentru Europa". În relațiile internaționale, politica guvernului român — spunea M. Kogălniceanu — este întemeiată pe demnitatea, drepturile și interesele țării „care ne vor fi pururea scumpe".

Lupta împotriva forței, pentru triumful dreptății caracterizează și concepția lui Simion Bărnuțiu. „Raționalitatea și personalitatea — spunea el — e baza drepturilor naturale atît individuale cît și naționale și internaționale, cei ce le ridică pre aceste, ridică raționalitatea și personalitatea națiunilor și a indivizilor, care dacă se ridică, atunci s-au ridicat toată autoritatea omenească, toată însemnătatea convențiilor, toată credința, atunci rămîne numai puterea brutală și încelățiunea"[6] (înșelăciunea — M.T.)

De pe pozițiile rațiunii și dreptății, Bărnuțiu condamnă diplomația bazată pe tratate inegale, pe împărțirea popoarelor în sfere de influență. Fiind apanajul unui număr foarte mic de state puternice, diplomația europeană din acea vreme era, potrivit aprecierii lui Bărnuțiu, „negațiunea dreptului ginților cel adevărat și substituirea puterii și a privilegiului în locul lui"[7].

Normele dreptului european permiteau pe atunci unor mari puteri să intervină în treburile interne ale națiunilor mici, impunîndu-le constituții și domnitori fideli intereselor despotismului; un astfel de drept — scria Bărnuțiu — „azi proclamă principiul neintervențiunii, mîine intervine nu numai în Statele Europei, ci și în Asia, Africa și America. Scopurile celor ce exercită acest drept sînt de a lipsi de toată independența pre statele mai mici și pre națiunile mai debile sub pretextul datoriei de a introduce și de a conserva ordinea, în adevăr de a stinge libertatea și de a stabili despotismul".

La rîndul său, Ion Ghica respingea categoric tezele de esență malthusianistă care împărțeau omenirea în popoare „superioare" și popoare „inferioare", primele, menite chipurile să le domine pe ultimele. El s-a ridicat cu indignare împotriva tezei susținută de un oarecare doctor Bewerley, după care, superioritatea puterii în relațiile internaționale ar trebui să fie de partea națiunii „celei mai luminate, celei mai civilizate și a nu se lăsa națiunilor barbare".

Deosebit de virulentă este critica lui Ghica la adresa militarismului, a înarmărilor excesive pe care le considera ca poveri ruinătoare asupra națiunilor și ca piedici serioase în calea progresului și civilizației. „Nu sînt un entuziast al sistemului militar impus fatalmente Europei, declara el, căci nu cred să fie el adevăratul mijloc de întărire națională; din contră, îl cred opus progresului și civilizațiunei. Acei ce îl pronează (preconizează — M.T.) sînt adoratorii principiului autoritar". „Libertatea, ordinea morală și prosperitatea materială, spunea gînditorul român, n-au putut exista decît în timp de pace". Cu aceeași vigoare, condamna Ghica militarismul prusac instaurat de Bismarck, arătînd în acest sens că „Omul principelui Bismarck și al mareșalului Moltke nu este decît o țintă pentru carabină, și națiunea un poligon de tras cu tunul".

Așa cum scria N. Bălcescu, nădejdea civilizației umane nu stă în cuceriri, în încălcarea drepturilor sacre și legitime ale națiunilor, ci în „comunicația ideilor, care va veni prin comunicația națiilor ce înlesnirile și relațiile comerciale vor aduce".

Prin orizontul lor larg și clarviziunea lor politică, prin patriotismul fierbinte, dragostea față de popor, față de cauza libertății și dezvoltării suverane a tuturor popoarelor, gînditorii înaintați ai epocii pașoptiste au jucat un rol de frunte în lupta pentru eliberare socială și națională a poporului român, în dezvoltarea gîndirii social-politice progresiste din țara noastră. Năzuințele și idealurile în slujba cărora gînditorii revoluției de la 1848 și-au pus întreaga lor activitate au rodit din plin, prinzînd viață, în anii făuririi socialismului în România.

[5] M. Kogălniceanu. Texte social-politice alese, Editura politică, București, 1967.
[6] Simion Bărnuțiu, „Dreptul public al românilor", Iași, 1867.
[7] Ibidem.

VENEȚIA:

Agitație în jurul Bienalei

A 34-a Bienală internațională de artă de la Veneția și-a deschis totuși porțile. Sîmbătă dimineață a avut loc vernisajul oficial a treizeci și trei de pavilioane. Pînă în ultima clipă însă, deschiderea Bienalei a stat sub semnul întrebării. E o Bienală agitată, și în orice caz, prima asupra căreia se reflectă în modul cel mai direct și mai acut mișcările sociale din Italia. Profesorul venețian Giuseppe Marchiori, decanul criticii de artă din Italia, pe care l-am întîlnit zilele trecute la București, înclina mai curînd să creadă că anul acesta Bienala va fi contramandată. Ea a fost totuși deschisă. Între timp, din Milano s-a anunțat redeschiderea Trienalei internaționale de artă decorativă — la 25 de zile de la inaugurarea oficială, care a coincis cu ocuparea imobilului de către 100 de persoane, artiști și studenți.

La Veneția, deschiderea Bienalei a avut loc într-un cadru puțin obișnuit. 600 de polițiști vegheau la respectarea ordinii. Se vorbea de sosirea altor 600. Studenții Academiei de Belle Arte, aflați în a 112-a zi de grevă, precum și alte grupuri de manifestanți, cereau suspendarea Bienalei, care „favorizează un turism de elită". Mișcarea studențească, arată știrile transmise de diferite agenții de presă, apreciază că expoziția are un statut anacronic. Cei șapte membri ai Consiliului de administrație sînt numiți de Consiliul de Miniștri și, adesea, mai bine de jumătate din ei n-au nici o contingență cu lumea artelor. Studenții cer deci o reformă a statutului și sfîrșitul „mandarinatului": prea mulți artiști, consideră studenții, sînt admiși să-și prezinte lucrările la Bienală grație relațiilor personale și nu în funcție de calitatea operei. De altfel, în acest an, datorită actualelor mișcări, Italia n-a putut prezenta decît douăzeci și patru de artiști în loc de șaptezeci, cîți expuneau la edițiile anterioare. Protestul studenților s-a tradus, între altele, prin boicotarea pavilionului italian chiar și în această formulă restrînsă. Cînd convoiul oficial a ajuns la pavilionul Italiei, s-a putut constata că majoritatea lucrărilor erau acoperite cu cartoane și hîrtii pe care erau înscrise revendicări.

Duminică dimineața, Bienala a fost deschisă pentru scurt timp, permițîndu-se și accesul publicului, nu numai al participanților, invitaților și presei. În cursul după-amiezii s-au semnalat însă ciocniri între poliție și grupurile de demonstranți, ceea ce a determinat închiderea imediată a pavilioanelor, „ca măsură de securitate". Ulterior, acestea au fost redeschise. Primarul Veneției, Giovanni Taravetto Fisca, a recunoscut de altfel într-o declarație: „Sîntem conștienți că Bienala trebuie să-și revizuiască statutul".

Premiile n-au putut fi acordate, așa cum cere tradiția, în ziua vernisajului. Dar critici de seamă au declarat de pe acum că, între pavilioanele cele mai remarcabile, se află și acela al României, în care expun Octav Grigorescu — grafică, Ovidiu Maitec — sculptură, Virgil Almășanu — pictură.

Radu VARIA

Chicago, 1919. Șomerii se adăpostesc în magazii subterane

RĂZBOIUL ALCOOLULUI

Nicolae Minei

Chicago, mai 1927... Orașul avea la data aceea 2 700 000 de locuitori, care dispuneau de 500 000 de automobile. O mulțime imensă, strînsă în jurul lacului Michigan, ovaționează frenetic un mic hidroavion alb care coboară din văzduh și lunecă pe apa transparentă, lăsînd în urma lui două dîre de spumă strălucitoare. E „Santa Maria II", pilotat de maiorul italian Francisco da Pineda, care-și încheie aci un ocol al lumii întreprins de unul singur. Îl aplaudă zeci de mii de oameni. Printre ei, mulți sînt imigranți de dată recentă, sosiți abia cu cîțiva ani în urmă din aceeași țară ca și aviatorul.

Printre personalitățile prezente se numără un înalt magistrat care-l reprezintă pe primar, consulul Italiei, cîțiva membri ai consiliului municipal, șase industriași cu un venit anual de peste un milion de dolari. Dar cel care-l strînge la piept pe Pineda este un bărbat corpolent, elegant îmbrăcat, cu un diamant uriaș pe inelarul stîng.

— În numele orașului Chicago, salut măreața dv. faptă [1], declară el solemn aviatorului.

Este un imigrant italian, originar din Napoli, a cărui avere e apreciată la minimum 40 milioane de dolari. Veniturile sale brute ating cifra de 110 milioane dolari pe an. În locuința lui de pe Prairie Avenue nr. 7 244, în cel mai elegant cartier rezidențial din Chicago, și-au făcut apariția ca oaspeți stelele bel-canto-ului Enrico Carusso și Benjamino Gigli, marile vedete ale ecranului Charlie Chaplin și Mae West, celebrii scriitori Sinclair Lewis și Fitzgerald Scott. E adevărat că pe cei mai mulți dintre ei i-a adus aici nu simpatia, ci curiozitatea. Cu prilejul meciului pentru campionatul mondial de box la categoria grea dintre Dempsey și Tunney, omul cu inel de diamant oferise o recepție la care au participat toate notabilitățile orașului. Congresmeni, senatori și guvernatori declară în mod public că prietenia sa îi măgulește.

Numele acestui personaj, căruia unele ziare îi spun, cu o deferență nesimulată, „locuitorul nr. 1 A al Chicagoului", este Alphonso Capone. Din prenume nu a rămas însă decît un diminutiv — Al — căruia i se adaugă de obicei porecla de „Scarface" (Față scrijelată). Într-adevăr, obrazul lui stîng prezintă cicatricea unei lungi și profunde tăieturi oblice. Dar, în ciuda legendelor care s-au țesut în jurul acestei răni, ea se datorește unei întîmplări extrem de prozaice ca neîndemînarea unui bărbier de la periferia New Yorkului.

„Scarface", alias Al Capone, are o profesiune pe care nimeni nu o ignoră, pe care nici el însuși nu-și ia osteneala s-o conteste : profesiunea de gangster.

SÎMBĂTA SEARA ȘI DUMINICA DIMINEAȚA

Pare paradoxal, dar pentru ca Al Capone să ajungă regele neîncoronat al celei mai tinere și mai dinamice metropole din Statele Unite, a fost necesară în prealabil o modificare a Constituției. Acesteia i s-a adăugat cel de-al 18-lea amendament, ca urmare a adoptării de către Congres a legii Volstead, care a introdus, în 1919, prohibiția pe întregul cuprins al țării. Alcoolul era interzis.

Al Capone, în anii cînd trecea drept regele neîncoronat al orașului Chicago

De fapt, lupta pe frontul legislativ împotriva alcoolului data de mai bine de un secol. Ea fusese inițiată de o serie de asociații și organizații la care ultrapuritanismul se împletea cu motive de natură mult mai puțin... pură. „Liga soțiilor și mamelor", de exemplu, era finanțată de marii fermieri și crescători de vite, pentru care „o seară de sîmbătă petrecută în jurul unei sticle de gin însemna o dimineață de duminică, în care argații lucrau alene" [2]. O altă grupare, cunoscută sub răsunătorul nume de „Pentru cumpătare, împotriva beției", nu trăia nici ea pe picioare proprii din punct de vedere financiar, subsidiile sale fiind furnizate de plantatorii de bumbac și de patronii țesătoriilor de pe coasta Atlanticului.

În 1851, statul Maine a fost cel dintîi care a legiferat interdicția fabricării și desfacerii alcoolului pe teritoriul său. L-au imitat curînd Kansas, Dakota de Nord, Carolina de Nord și alte cîteva state. În noiembrie 1913, prohibiționismul a căpătat proporții federale — cu alte cuvinte, a devenit o problemă care se punea întregii țări — o dată cu congresul „Ligii împotriva cîrciumilor" (Antisaloons League), ținut la Columbus (statul Ohio). Participanții au votat o moțiune prin care hotărau patetic, „să moară pe baricadele celei mai nobile lupte pe care omul o duce împotriva animalului din propria lui făptură, stîrnit de aroma demoniacă a spirtului" [3]. Vajnica proclamație a găsit un larg ecou și o deplină aprobare în rîndurile unor industriași, ca Ford sau Durant și Sloans, conducătorii de atunci ai Companiei „General Motors". Aceștia nu aveau nimic de obiectat împotriva zilei de muncă de 10 ore și jumătate, practicată încă în cele mai multe dintre întreprinderile care le furnizau piese și ansambluri pentru automobile. Nu-i deranja nici faptul că media de salarizare a muncitorilor lor era de 1 135 de dolari pe an, în timp ce calculele oficiale ale epocii stabileau că sub un venit anual de 1 500 de dolari începe mizeria. În schimb, îi revoltau cele cîteva cazuri în care alcoolul era incriminat pentru „neglijența" de care dăduseră dovadă muncitorii, deteriorînd cîteva utilaje scumpe.

Campionii politici ai prohibiției au fost Wayne Wheeler și Andrew Volstead, care s-au bucurat, de-a lungul a cîțiva ani, de o popularitate mai mare chiar decît a vedetelor ringului. Mai activ s-a dovedit Wheeler, un fel de predicator demagog de tipul lui Elmer Gantry, personajul creat de Sinclair Lewis. El a cutreierat țara în lung și în lat, invocînd blestemul divin pentru „păcătoșii care se închină lui Bachus" și cheltuind în trei ani 220 000 de dolari din „fondurile publicitare" ale lui „General Motors" [4]. Volstead s-a mulțumit să colinde districtele rurale din centrul și sudul Statelor Unite, propovăduind „sobrietatea și abstinența" și demonstrînd fermierilor că scoaterea alcoolului înafara legii va duce la creșterea prețului de desfacere al cerealelor și vitelor. Auditoriul său, alcătuit din oameni simpli, adesea chiar analfabeți, nu-i cerea explicații asupra raporturilor de cauzalitate dintre cele două fenomene, păstrînd, multă vreme după plecarea lui, „imaginea unui om drept și cinstit, care se bate pentru o

cauză dreaptă și cinstită"[5]. Fermierii nu aveau de unde să știe că fondurile care alimentau dreapta și cinstita cauză proveneau, în majoritatea lor, din seifurile marelui industriaș și bancher Andrew Mellon.

Wheeler și Volstead au făcut din prohibiție o platformă electorală care, în cele din urmă, i-a adus pe amîndoi în Congresul Statelor Unite.

PRIMELE FOCURI DE ARMĂ

O dată cu izbucnirea războiului în Europa, în august 1914, s-a întețit și campania celor care, după expresia fostului președinte al Statelor Unite, Theodore Roosevelt, voiau „să usuce țara ca pe o rufă atîrnată pe frînghie". Lupta între „seci" și „umezi" a îmbrăcat treptat aspecte care le prefigurau pe cele din zbuciumatul deceniu 1920—1930.

Economistul Irving Fisher a întreprins un studiu asupra daunelor provocate de alcoolism. Cheltuielile erau suportate de așa-numita secție de cercetări și investigații a Asociației naționale a industriașilor. Fisher a constatat — sau, cel puțin, așa pretindea el — că sînt suficiente două pahare de bere pe zi pentru ca greșelile unui linotipist să sporească cu 8 la sută. Aceeași cantitate, afirma Fisher, diminuează cu 22 la sută capacitatea de efort fizic și cu 20—40 la sută — pe cea de efort intelectual. Concluzia economistului era categorică : aplicarea prohibiției urma să sporească cu 38 la sută productivitatea medie a americanului.

A doua zi după ce dăduse publicității rezultatele studiului său, Fisher a scăpat ca prin minune de un grav accident de automobil : o limuzină neagră s-a urcat în viteză pe trotuarul pe care trecea el, atingîndu-l cu aripa. Numărul pe care Fisher reușise să-l rețină era, bineînțeles, fals.

Publicînd știrea, ziarul „Chicago Tribune" emitea presupunerea că economistul își înscenase accidentul pentru a se face interesant în ochii opiniei publice. Cotidianul a început publicarea unei biografii a lui Fisher, din care rezulta că el fusese supus în cîteva rînduri unor cure de dezintoxicație alcoolică. Fisher a dat în judecată redacția pentru calomnie dar, în drum spre tribunal, a fost rănit în ceafă de un glonte tras de la fereastra unui depozit de vinuri. Ancheta poliției nu a ajuns la nici un rezultat, iar economistul, intimidat, a lăsat procesul să treneze pînă la scoaterea lui de pe rol. Nimeni nu se îndoia că mîna atentatorilor fusese înarmată de patronii unor importante distilerii de whisky. Dar cînd unul dintre cele mai vechi posturi de radio americane, WNA-R, a cutezat să pronunțe numele firmei de băuturi spirtoase „Holland", studiourile i-au fost devastate de o „bandă de derbedei rămași necunoscuți".

La New York, vechea lege Mullan interzicea de mult consumul băuturilor spirtoase, dar nimeni nu lua în seamă prevederile ei și, în 1915 și 1916, localurile se înmulțeau vertiginos. În decembrie 1916, o manifestație a cîtorva zeci de cucoane din „lumea bună" împotriva „depravării alcoolice" era atacată de un grup înarmat cu bîte și bastoane de cauciuc. Opt dintre manifestante au fost rănite destul de serios, dar poliția nu le-a oferit nici satisfacția morală de a identifica măcar pe unul dintre agresori. Un reporter de la „New York Times" a cules, de la locul incidentului, două matrace de cauciuc de tipul celor folosite de forțele ordinii și purtînd pe mînere chiar numere matricole. Dar șeful adjunct al poliției newyorkeze, căpitanul James Thurber, a declarat ziariștilor că matracele fuseseră cu siguranță furate și că va dispune arestarea imediată a celor ce „vor îndrăzni să pretindă că subalternii săi au lovit niște femei fără apărare pentru a satisface interesele unor cîrciumari"[6]. Evident, nu s-a găsit nimeni care să pretindă una ca asta.

Dar, pe măsură ce trecea vremea și în ciuda violentei opoziții a „umezilor", „secii" cîștigau teren. În 1918, atît Volstead cît și Wheeler au devenit senatori și pledau neobosiți cauza prohibiționismului. Volstead a depus un proiect de lege prin care se interzicea fabricarea, importul, vînzarea și consumul oricărei băuturi cu un conținut alcoolic depășind 0,5 la sută. În fața Curții Supreme a S.U.A., Wheeler a susținut necesitatea introducerii unui amendament la Constituție care să permită adoptarea legii.

În iulie 1919, Camera Reprezentanților și Senatul votau legea Volstead. În octombrie, președintele Wilson a făcut uz de dreptul său de veto, considerînd legea drept neconstituțională. Reluînd dezbaterile, Congresul a trecut peste opoziția Casei Albe și, în martie 1920, se instaura prohibiția.

Deceniul care a urmat rămîne cunoscut în Statele Unite sub numele de „urlătorii ani '20". A fost deceniul coafurilor „à la garçon" și al charlestonului, al toaletelor excentrice și al automobilelor sport. Dar a fost și deceniul al cărui sfîrșit a coincis cu declanșarea celei mai crîncene crize economice din istoria capitalismului. A fost și deceniul în care corupția și fraudele au luat proporții gigantice, pătrunzînd pînă în cele mai înalte sfere ale puterii executive, legislative și judiciare. A fost și deceniul în cursul căruia a bîntuit un val de banditism fără precedent în trecutul Statelor Unite.

Nu era pentru prima oară cînd Statele Unite traversau o epocă a violenței. Treptata extindere spre vest a granițelor țării se însoțise de o veritabilă domnie a fărădelegii, de un război al fiecăruia împotriva tuturor. Cele mai numeroase jertfe le furnizaseră indienii, exterminați sistematic, cu sînge rece, în cadrul unuia dintre cele mai zguduitoare genocide pe care le-a cunoscut istoria. Negrii plăteau și ei un greu tribut, căruia nu-i pusese capăt eliberarea formală din lanțurile sclaviei. Imigranții de diferite naționalități, pe care S.U.A. continuau să-i absoarbă într-un număr uriaș în anii imediat următori primului război mondial, fermierii mici și mijlocii, proletarii și mărunții întreprinzători de la orașe erau exploatați sau spoliați de avutul lor prin mijloace în rîndurile cărora biciul, știreangul și pistolul jucau roluri de frunte. Polițiile paralele și particulare ale marilor companii industriale și bancare foloseau asasinatul (sau amenințarea cu asasinatul) nu numai împotriva organizatorilor sindicali ai propriilor lor salariați, ci și împotriva concurenților refractari la propunerile de fuzionare sau a deținătorilor de materii prime care țineau la preț. În primele două decenii ale veacului nostru, statisticile înregistrau peste 68 000 de cazuri de „violență fizică" (urmată adesea de moartea victimei), avînd drept cauză „diferende de ordin economic"[7].

Așadar, tradiția violenței există. Există și o tradiție a complicității autorităților : pînă în ziua de astăzi, schema clasică a unui film „western" cuprinde ca personaje cvasiobligatorii pe șeriful corupt sau pe judecătorul vîndut marilor crescători de vite. Goana după aur din California anului 1849 fusese și ea martora cîrdășiei dintre cei ce ar fi trebuit să apere legea și cei ce o călcau în picioare. Marele „boom" al petrolului, de la sfîrșitul secolului trecut, transformase Texasul în statul unde, după expresia lui Mark Twain, existau „două condiții pentru a deveni multimilionar peste noapte : ca simplu particular, să fii destul de deștept pentru a achiziționa un subsol bogat în țiței ; ca reprezentant al organelor judiciare sau polițienești, să fii destul de prost pentru a lăsa nepedepsite delictele comise de proprietarii de sonde".

În ciuda acestor precedente, anii '20 au adus cu ei un element cu desăvîrșire inedit în peisajul criminalistic al Statelor Unite : afișarea fără nici o jenă a legăturilor dintre lumea interlopă și autorități, oficializarea, am putea spune, a acestor relații. Senatori, primari și alte persoane oficiale nu s-au sfiit să frecventeze locuințele gangsterilor, să se fotografieze în compania lor, să primească daruri din partea lor, să le ceară concursul pentru campaniile electorale etc., etc. În schimbul tuturor acestor avantaje, răufăcătorilor li se ofereau impunitate în fața legii și protecția față de bandele rivale.

În 1924, unul dintre procurorii districtuali ai orașului Chicago, Fredric Hollman, și-a tipărit cărți de vizită pe care, dedesubtul numelui, scria : „The guy Capone likes" (omul care îi este simpatic lui Capone). În același an, Dana Michaels, președintele unui tribunal din Los Angeles, acorda un interviu cotidianului „New York Herald Tribune", în care declara printre altele : „La noi se aplică prea ușor eticheta de gangsteri unor oameni care nu au altă vină decît că au reușit să adune ceva mai mulți bani decît alții... În ce mă privește, nu voi pronunța niciodată o sentință de condamnare împotriva cuiva acuzat de contrabandă de alcool sau de crime pe marginea acestei activități, dacă nu îmi voi fi format în prealabil convingerea că inculpatul este vinovat în proporție de cel puțin o mie la sută". Firește, nimeni nu se mira pe atunci că atît Hollman cît și Michaels „reușiseră" să-și cumpere, din salariile lor, relativ modeste, ranchuri de cîteva mii de acri, apartamente sau vile somptuoase în Florida și California, precum și cîte un automobil pentru fiecare dintre membrii familiilor lor, inclusiv copii în vîrstă de 3—4 ani[8].

Pe parcursul reportajului nostru vom întîlni numeroase cazuri similare celor ale procurorului districtual din Chicago și ale magistratului din Los Angeles. Exemplul necinstei și al traficurilor ilicite venea însă de mult mai de sus după alegerile din 1920, odată cu inscăunarea președintelui Warren Harding.

(Va urma)

---

[1] Citat după André Valmont, „L'Amerique face aux gangs", Ed. Saint-Clair, Paris 1966

[2] Charles Beard și Mary Beard, „The Making of American Civilization", Ed. Macmillan, New York, 1948

[3] Citat după E. W. Walace, „War Psychoses in U.S.A.", Ed. Doubleday, New York

[4] André Valmont, Op. cit.

[5] George Crane, America Goes Dry, Ed. Collins, Londra, 1923

[6] M. L. Hincoock, „Gangs and policemen", Ed. Bantam Books, New York, 1939

[7] Edgar Hoover, „Fight Against Crime", (interviu apărut în săptămînalul „Time", 9 aprilie 1938)

[8] George Crane, Op. cit.

Cu cîteva momente înainte de atentat...

Oriana Fallaci

Orele tragice

Filmul amănunţit al atentatului de la Los Angeles

Cunoscuta ziaristă italiană Oriana Fallaci a transmis din Los Angeles revistei „L'Europeo" reportajul alăturat, în care relatează amănunţit cum s-a produs atentatul împotriva lui Robert Kennedy.

Stătea într-un colţ al coridorului care ducea spre bucătărie, cu mîna dreaptă pe stomac şi părea că ţine ceva strecurat sub cordon, la stînga, sub jacheta descheiată. Cînd lua mîna de pe stomac, îşi încheia cu grijă jacheta.

Era mic şi slab, ai fi spus un băieţandru, avea o faţă de culoare închisă, un cap mare cu bucle negre, doi ochi trişti şi neliniştiţi. Împreună cu el era o fată căreia îi vorbea pe un ton preocupat. Fata purta o rochie albă cu pătrăţele negre şi atrăgea atenţia pentru că avea corp frumos şi un nas caraghios : mic, scurt şi turtit.

Uneori părea că-l oboseşte să stea acolo, nemişcat, lîngă dînsa : atunci ieşea în salonul plin de lume şi ea îl urma. Dar se întorceau numaidecît, se reinstalau în colţul acela şi el începea să vorbească iarăşi cu acelaşi ton preocupat, ţinîndu-şi mîna pe stomac.

Chelnerii credeau că e vorba de o pereche care lucra pentru Kennedy ; toată mulţimea adunată în saloanele hotelului Ambassador era alcătuită din partizanii lui Kennedy. Încă de pe la ora prînzului, tînărul tot pleca şi se întorcea, iar acum era 11 seara. Aproape de ora 11, tînărul începuse să dea semne de nerăbdare. Îl opri pe chelnerul Vincenzo Di Pierro şi îl întrebă : „Cînd vine ?" Di Pierro răspunse : „Cine ?". „Senatorul". „De unde să ştiu ?". „Bine, dar cînd vine, trece pe-aici ? Da sau nu ?". „De unde să ştiu eu ?", răspunse Di Pierro. După cinci minute, tînărul îi puse aceeaşi întrebare unui alt chelner, Jesus Perez, iar după alte zece minute, îl întrebă pe un altul, Karl Uecker, care exclamă : „Măi, tinere, nu mă plictisi !". Atunci el se sprijini de frigider şi tînăra îi atinse umărul ca şi cum i-ar spune „linişteşte-te", dar nimeni nu le acordă vreo atenţie pentru că, în seara aceea, cu toţii erau nervoşi : mergeau în sus şi în jos, puneau întrebări, recomandîndu-şi reciproc să fie calmi. Domnea o mare confuzie, se încrucişau strigăte : „Se pare că va cîştiga" ; „Nu, McCarthy e mai puternic", pînă cînd unul din grupul lui Kennedy strigă să se închidă uşile şi să se controleze cine intră şi cine iese. Era Bill Barry, zdravănul irlandez ales de Bob ca gardă personală.

De luni după-amiază, Bill Barry părea cam îngrijorat. Poate din cauza episodului petrecut chiar în acea după-amiază cînd, în mijlocul cortegiului de maşini, răsunaseră împuşcături şi Bob îşi plecase capul pe genunchi, înfiorat ; Bill, cutremurat şi el, se aruncase peste Bob. Ethel strigase. Nu erau împuşcături, erau petarde pe care partizanii lui Kennedy le făcuseră să explodeze de bucurie, dar Bill exclamase mai tîrziu : „Mi-e teamă că n-am să fiu în stare. Singur nu pot să fac nimic. Mi-e teamă că n-am să acţionez destul de rapid dacă se va întîmpla ceva. Noaptea ascundem automobilele ca să nu ne pună bombe, camera sa e totdeauna supravegheată cînd doarme, dar ce folos de vreme ce el se amestecă într-una cu mulţimea şi eu sînt singur ? Ce mă fac dacă se va întîmpla ceva ?..."

Cineva închise uşile salonului pentru a bara accesul străinilor. Bill Barry spuse : „Acum e mai bine. Mă întorc lîngă Bobby". Tînărul cu figură de băieţandru murmură ceva fetei cu rochia albă şi, continuînd să-şi ţină mîna pe stomac, se cătără pe un cărucior de alimente pentru a vedea dacă vine senatorul. Angelo Di Pierro, administratorul hotelului, tatăl lui Vincenzo, se enervă : „Ia mai isprăveşte, tinere ! Jos cu picioarele de pe cărucior ! De la şapte ne tot plictiseşti !".

„DACĂ NU S-AR FI ÎNTÎMPLAT AICI, S-AR FI ÎNTÎMPLAT ÎN ALTĂ PARTE..."

Printre cele două milioane şi jumătate de pistoale care aparţin cetăţenilor particulari din California, există şi un revolver de calibrul 22, cu 8 cartuşe. Îl cumpărase în vara anului 1955 domnul Albert Hurt : era un graţios cadou pentru fiica sa, care locuia lîngă San Francisco. În 1967, fata, care nu putea suferi armele de foc, făcuse cadou revolverul unui băiat de 18 ani, George Erhard, din Los Angeles. În 1968, George l-a vîndut unui arab numit Joe. De la Joe îl luase sau îl furase fratele său, care nu era altul decît tînărul ce pîndea pe coridor.

Coridorul dinspre bucătăria hotelului Ambassador comunica cu sala de mese. Această sală fusese închiriată pentru campania electorală şi îi servea acum lui Bob pentru a ţine un

Una din victimele atentatului este scoasă din hotel

Ethel Kennedy, după ce au răsunat împușcăturile

discurs de mulțumire susținătorilor săi. Discursul a durat cinci minute, după care Bob a coborît de pe podium. O dată coborît, trebuia s-o apuce la dreapta și să se ducă într-o altă sală, unde îl așteptau alți simpatizanți. Angelo Di Pierro se pregătea să-l conducă dar Bob se răzgîndi. Îi spuse că mai întîi voia să-i salute pe ziariștii care lucrau într-o cameră din stînga, în fundul coridorului ce ducea spre bucătărie. Pentru ca Bob să nu trebuiască să treacă prin bucătărie, Di Pierro îl împinse spre mulțime, dar mulțimea era ca un zid compact și cineva făcu observația că tot era mai bine să treacă prin coridorul bucătăriei. Ethel, soția lui Robert Kennedy, îl urmă. La fel și Barry. De fapt, mulți îl urmară. Erau atîția încît Bill Barry se pomeni despărțit de Bob cu un pas, apoi cu doi pași, apoi cu trei. Barry lucra ca agent al F.B.I. pe vremea cînd Bob Kennedy era ministrul justiției ; era mai tot timpul cu Bob și cînd Kennedy a demisionat din funcția de ministru, Barry și-a dat și el demisia de la F.B.I., angajîndu-se la o bancă, pentru că nu voia să servească un guvern din care Bob nu mai făcea parte. La bancă avea un salariu bun și nu risca nimic, dar imediat după ce Bob se hotărîse să-și depună candidatura la președinție, Barry a părăsit banca unde cîștiga bine și unde nu risca nimic și s-a întors la Bob. Spre a-i împiedica să-l ucidă pe Bob așa cum îl uciseseră pe John Kennedy, Barry era gata să moară. Acum nu își poate ierta că nu a murit el în locul lui Bob. Stă neclintit ca un copac și plînge. „Dacă nu era individul acela, ar fi fost altul", îi spune cineva. „Știu", răspunde Barry. Și plînge. „Dacă nu s-ar fi întîmplat aici, s-ar fi întîmplat în altă parte". „Știu", răspunde. Și plînge. Apoi se bate cu pumnii în cap și strigă : „Eu știu de ce s-a întîmplat. S-a întîmplat pentru că s-a îndepărtat de mine. Mereu se îndepărta de mine". Și omul acesta cu față severă, fost agent al F.B.I., plînge într-una.

UN AL DOILEA DALLAS ÎN FAȚA CAMERELOR DE TELEVIZIUNE

La începutul coridorului se află frigiderul. În partea opusă frigiderului e o masă de metal folosită pentru păstrarea mîncărurilor calde. Cînd Bob trecu pe lîngă frigider, tînărul se îndepărtă de fata în rochie albă cu pătrățele negre. Bob ajunse la capătul frigiderului, iar tînărul se sprijini pe masa de metal. Bob se îndreptă spre masa de metal. Tînărul se ascunse în spatele chelnerului Karl Uecker. Bob întinse mîna spre un piccolo care-l aplauda. În clipa aceea, tînărul luă mîna de pe stomac și scoase revolverul de calibrul 22. Și, pentru a doua oară, totul se întîmplă ca odinioară, într-un mod diferit și totuși în același fel, patru ani, cinci luni și 15 zile după tragedia de la Dallas, în fața camerelor de luat vederi, în fața aparatelor de fotografiat, cu reporteri de radio și televiziune care relatează atentatul chiar în momentul în care se produce, cu o lume întreagă care privește. Așa mor frații Kennedy, totdeauna cu acest ceremonial, ca actorii pe scenă, totdeauna într-un moment de aplauze și triumf, fie că-i omoară într-un cortegiu, fie că-i omoară într-o bucătărie : soția alături, un proiectil în cap și unul în gît.

Împușcăturile nici măcar nu au făcut prea mult zgomot. Au explodat ca focurile de artificii din ziua precedentă, la San Francisco. Seci, ușoare. Bob era în profil, la mai puțin de un metru de asasin. Primul glonte i-a pătruns sub urechea dreaptă, înfigîndu-i-se în mastoid ; al doilea intră în gît, rămînînd înăuntru. Și în timp ce își ducea mîinile la obraz (întocmai gestul lui John), în timp ce luneca ușor pe spate (tot ca John), radioreporterul Andrew West transmitea : „L-au împușcat ! Senatorul Kennedy a fost lovit ! Asasinul e în fața mea. Ține încă pistolul în mînă și continuă să tragă. Luați-i revolverul ! Sper că-i vor lua revolverul. Ține mîna strîns pe revolver. Desfăceți-i degetul, desfăceți-i degetul ! A tras încă șase gloanțe care au lovit alte persoane și peretele. Desfăceți-i degetul, rupeți-i-l dacă e nevoie ! Rafer desprinde, desprinde, desprinde degetul acela. Bravo Rafer. O. K. Rafer ! E o mare confuzie în fața mea. Senatorul zace la pămînt și nu reușesc să-l văd ; îi văd însă pe Bill Barry, pe Rafer Johnson și pe Roosevelt Grier, jucătorul de fotbal. Grier se luptă cu asasinul. Asasinul are un surîs straniu pe buze și nu cedează. Se zbate, alunecă, pare o fiară. Sînt toți peste el, dar el nu cedează, pot să-i zăresc ochii care se rotesc, se rotesc, se rotesc..."

Ce moarte halucinantă, de necrezut ! Cu operatorii de la televiziune care reiau scena, cu urletele care se înalță din acea învălmășeală de trupuri : „Omorîți asasinul ! Omorîți-l imediat ! Ucideți-l, ucideți-l, ucideți-l ! Nu-l omorîți, îl vreau viu, am spus ! Viu, viu, viu ! Vă fac responsabili să mi-l dați viu, viu ! Bob ! Un doctor, repede ! O ambulanță, un doctor ! Cine a chemat un doctor ? Bob ! Nu mai respiră de loc ! Ba da, respiră, faceți loc, îi luați aerul, nu vedeți că e încă viu ? Atenție la asasin, imbecililor. Luați-i haina, pistolul, țineți-l strîns, fiți atenți, să nu tragă nimeni asupra lui ! Asasinule ! De ce ai făcut-o, de ce ? Pentru cine ai făcut-o, pentru cine ? Doctoreee !"

(Va urma)

The New York Times

James Reston

CONVENȚIILE ȘI CULISELE LOR

ÎN ȚARĂ există un sentiment de nesiguranță în privința alegerilor, deoarece populația se simte neputincioasă să influențeze alegerea celor ce urmează să fie desemnați pentru candidatura prezidențială. Ei îi văd și îi aud pe candidați, urmăresc sondajele de opinie publică și îi ascultă pe comentatori, dar hotărîrea se află în mîinile unei majorități a delegaților la convenții, care răspund de hotărîrea lor numai față de ei înșiși și de liderii lor politici.

Acesta este motivul pentru care se constată o neliniște sau chiar un sentiment de indiferență față de procesul electoral. După toată neîncrederea manifestată față de Administrația Johnson, după promisiunea inițială de înfruntare și păreri divergente în alegerile preliminare, profesioniștii politici au preluat problema și aranjează totul într-un mod de natură să perpetueze neîncrederea care otrăvește viața noastră politică.

Realitatea este că acești oameni obligă poporul la o alegere intolerabilă. Desigur, Humphrey și Nixon nu sînt cei mai răi candidați ai secolului. Sînt oameni cu experiență. Tînăra generație l-a uitat pe vechiul Humphrey — de care ar fi meritat să-și reamintească, și nu l-a cunoscut niciodată pe vechiul Nixon, care ar fi meritat să fie uitat. În felul acesta, democrații au pierdut în ambele privințe. Și totuși, amîndoi acești oameni au fost aproape de centrul puterii și fiecare dintre ei ar fi probabil în stare să organizeze o administrație competentă.

Nenorocirea este că ei urmează a fi desemnați în mare măsură la întîmplare, de delegați care nu au fost aleși de popor și, în consecință, nu-l reprezintă în mod necesar. Scopul managerilor, atît ai lui Humphrey cît și ai lui Nixon, este de a obține suficiente angajamente particulare prealabile pentru a asigura desemnarea oamenilor lor înainte chiar ca delegații să se fi întrunit la Miami Beach și Chicago. Desigur că nu este nimic nou în toate acestea, dar tocmai aici rezidă sursa îngrijorării.

Într-adevăr, națiunea are de făcut față în țară și în străinătate unor noi și deosebit de importante probleme, care fac obligatorie cel puțin încrederea publicului în candidați și în sistemul politic. Or, o asemenea încredere nu are șanse să izvorască din convenții „aranjate". Este nevoie nu de oameni aleși de o fracțiune a ambelor partide, ci de cei mai buni oameni pe care fiecare dintre partide îi poate prezenta. De fapt, într-un moment ca acela de față, ar putea fi necesar să se urmărească nu realizarea celui mai bun guvern de partid posibil, ci a celui mai puternic guvern național posibil, cu un cabinet din care să facă parte oamenii cei mai talentați din cele două partide principale. Într-un an în care s-au produs atît de multe evenimente politice deosebite și atît de multe surprize, delegații, indiferent cine sînt, ar trebui cel puțin să evite să se angajeze înainte de a vedea care va fi situația în august, în țară și în întreaga lume. Nimeni nu știe dacă în august vom mai fi în război, sau dacă pacea va fi încheiată, sau care va fi situația căreia va trebui să-i facem față în acea perioadă în America, Vietnam sau Orientul Mijlociu.

Dacă Humphrey și Nixon sînt siguri că vor fi desemnați, așa cum afirmă managerii lor, nu se va pierde nimic ci, dimpotrivă, s-ar putea cîștiga ceva dacă am avea convenții deschise sau cel puțin convenții care să nu fie aranjate cu grijă înainte chiar de a fi început.

Probabil că la așa ceva s-a gîndit senatorul McCarthy atunci cînd a cerut ca toți candidații să fie ascultați de Convenție înainte de începerea votării. Este un minimum la care el are dreptul, pentru eforturile sale de a obține o discutare cinstită a problemelor. Același lucru se poate spune despre Convenția republicană. Rockefeller a apărut tîrziu și a dat dovadă de nehotărîre ; dar și el are dreptul de a fi ascultat. Aceasta va păstra cel puțin o aparență de sinceritate și corectitudine.

Cel ce va cîștiga în cele din urmă va fi confruntat de o extraordinară listă de probleme. Încrederea populației în sistemul politic a fost zdruncinată. Încrederea țării în rațiunea guvernului american nu va fi restabilită prea curînd. Nici Nixon, nici Humphrey nu sînt populari, cel puțin în momentul de față, în rîndurile tinerilor, ale celor săraci și ale negrilor, și orice programe pe care le va prezenta noul președinte vor trebui să se bazeze pe încredere, adică tocmai pe elementul care lipsește.

Convenții aranjate în prealabil nu vor face decît să sporească neliniștea și să mărească povara noii Administrații. Vor exista oricum suficiente poveri de neevitat, fără a fi nevoie să li se mai adauge altele.

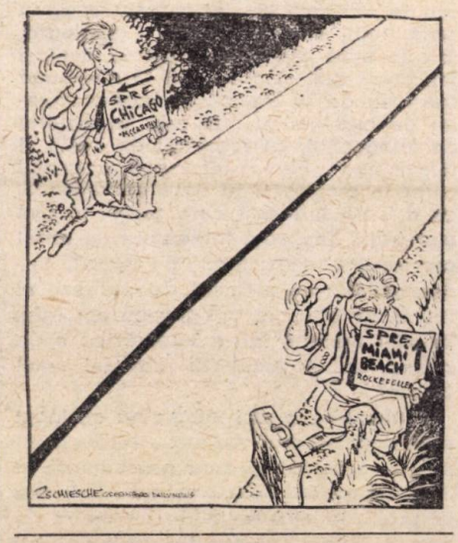

(Din **Daily News**)

THE CHRISTIAN SCIENCE MONITOR

BOSTON

PERSPECTIVELE CAMPANIEI PREZIDENȚIALE

AR FI un lucru sănătos pentru organismul politic american dacă, atît în partidul republican cît și în cel democrat, s-ar da o luptă viguroasă pentru desemnarea candidaturii prezidențiale. Dar, după cum se prezintă situația, s-ar părea că vicepreședintele Hubert Humphrey și fostul vicepreședinte Richard Nixon au în buzunar desemnările. Și unul și celălalt sînt puternic legați de structurile politice ale partidelor lor, iar politicienii de profesie îi apreciază. Fiecare dintre ei a dobîndit sprijinul președinților organizațiilor locale. Fiecare s-a străduit îndelung și din greu să-și întocmească discursuri adecvate și să-și creeze atașamente locale.

Dar candidații aflați în frunte au de înfruntat o provocare. Importanța acestei provocări este greu de apreciat. Senatorul Eugene McCarthy reprezintă o atracție substanțială dar imponderabilă. Inteligența sa rece, farmecul și sinceritatea sa, opoziția sa față de războiul din Vietnam, contrastul general pe care îl prezintă față de imaginea Administrației Johnson întruchipată de Humphrey, adaugă un element important la atuurile sale. În mod normal, senatorul McCarthy ar trebui să obțină o bună parte din forța ideologică ce i-a aparținut lui Robert Kennedy și s-ar putea ca acest lucru să se și întîmple în cele din urmă. Dar, în momentul de față, partea leului din numărul delegaților de care dispunea Kennedy — și anume cei controlați de liderii politici de stil vechi — îi sînt predați lui Humphrey. S-ar putea ca în august, dovezile de sprijin popular în favoarea senatorului McCarthy, în cazul în care aceste dovezi vor apărea în mod masiv, să schimbe părerile delegaților din Chicago. Dar aceasta rămîne o simplă speculație.

În ce-i privește pe republicani, Nixon se îndreaptă liniștit pe calea obținerii și confirmării angajamentelor delegaților. Pînă acum, provocarea lansată de guvernatorul Nelson Rockefeller s-a

dovedit cu totul lipsită de valoare din punct de vedere politic şi practic. În cazul în care desemnarea ar fi acordată guvernatorului New York-ului, aceasta ar reprezenta un nou miracol politic, deşi sînt recunoscute capacitatea sa în obţinerea de voturi şi talentele sale administrative.

Pînă acum, unul din marile avantaje ale campaniei l-a reprezentat posibilitatea oferită tinerilor de a participa la ea. Mulţi dintre aceştia şi-au început activitatea în favoarea senatorului McCarthy, apoi s-au îndreptat spre senatorul Kennedy, iar astăzi revin la primul. Dacă republicanii îl aleg pe Richard Nixon, iar democraţii se declară în favoarea lui Hubert Humphrey, tineretul va fi ameninţat din nou de pericolul de a se lăsa cuprins de sentimentele de frustrare. Ce e de făcut? Poate fi salvat într-un fel oarecare sentimentul participării la procesul politic obişnuit? Se vorbeşte în mod vag de posibilitatea ca senatorul McCarthy să devină candidat independent la stînga, aşa cum fostul guvernator George Wallace al Alabamei este candidat la dreapta.

În ciuda complicaţiilor pe care le prezintă candidaţii independenţi — cum ar fi posibilitatea de a lăsa alegerea finală pe seama Camerei Reprezentanţilor — candidaturile lor dau părerilor minoritare viguroase o posibilitate de a se exprima. Poate că aceasta va contribui la înlăturarea sentimentelor de frustrare ale acelora care nu se pot acomoda cu atitudinea de consens a celor desemnaţi de partidele importante. Multă vreme americanii au făcut acest lucru. Uneori, aşa cum s-a întîmplat în 1912 cu Theodore Roosevelt, cel de-al treilea partid a dispus de o forţă mare, hotărîtoare. Uneori, ca în 1948, candidaţii independenţi de la cele două extreme au reprezentat convingeri minoritare care meritau să fie cunoscute. Aceste minorităţi caută desigur să exercite o influenţă asupra politicii. Vigoarea convingerilor privind războiul din Vietnam a şi contribuit la a-l determina pe preşedintele Johnson să se retragă din cursa pentru preşedinţie şi să treacă la convorbiri cu R. D. Vietnam. A fost, aşadar, vorba de un efect răsunător. Este încă prea de vreme pentru ca să se excludă posibilitatea ca senatorul McCarthy să fie desemnat de partidul democrat dar, ţinînd seama de această probabilitate, el şi sprijinitorii săi trebuie să hotărască dacă influenţa sa va fi mai mare înăuntrul sau înafara partidului democrat.

Sprijinitorii guvernatorului Rockefeller nu vor avea o asemenea alternativă. S-ar putea însă ca Nixon să-şi concentreze o bună parte din capacitatea sa de convingere asupra republicanilor liberali şi independenţilor. El poate fi sigur de aripa dreaptă a partidului său, pe tot parcursul, pînă la guvernatorul Wallace. Există în Statele Unite un puternic sentiment conservator, în special în problemele legii şi ordinii, pe care Nixon le-a susţinut pînă acum. Dar la dreapta nu apare o majoritate bine precizată. Voturile hotărîtoare, acum, ca întotdeauna, se află la centru.

Există, aşadar, perspectiva ca ambii candidaţi să facă apel la centru, să nu adopte poziţii precise, să caute să obţină consensul. Nu este o perspectivă prea atrăgătoare.

Erwin D. CANHAM

L'EXPRESS

PARIS

AURUL RINULUI

FRANCUL este rănit. Lira este bolnavă. Dolarului nu-i merge prea bine. În această lume de suferinzi, marca vest-germană creşte în greutate şi pare anormală. De aici, o situaţie internaţională deosebit de fragilă, în care orice măsură hotărîtă de oricare din ţările în cauză poate declanşa o catastrofă. De aici, concomitent, necesitatea imperioasă a unei acţiuni comune care să ducă la o realiniere generală a valorii principalelor monede occidentale.

Cînd ? Cum ? Este întrebarea care obsedează în prezent pe toţi miniştrii de finanţe şi pe toţi guvernatorii băncilor centrale.

Hotărîrea depinde, în primul rînd, de principalele două puteri economice din Occident, S.U.A. şi R.F.G. Or, fiecare din ele trebuie să se gîndească la o scadenţă electorală. America îşi alege preşedintele în noiembrie. Dacă nu va fi silită de evenimente, ea nu va face nimic înainte ca noul ocupant al Casei Albe să se afle cu adevărat la pîrghiile de comandă, adică în ianuarie. La rîndul ei, Germania federală trebuie să-şi aleagă un nou parlament în toamna anului 1969, şi este clar că nu va acţiona în lunile care vor preceda această consultare. Ceea ce înseamnă că timpul pentru luarea hotărîrilor va fi scurt şi că, în eventualitatea unor reforme, acestea vor putea intra în vigoare între ianuarie şi iunie 1969.

Acest raţionament simplu explică păţania recentă a unui funcţionar al Pieţei comune de la Bruxelles : „Francul va trebui fără îndoială devalorizat la primăvară" — a mărturisit acest imprudent unui ziarist. Fraza, atribuită „cercurilor Comunităţii Europene", a fost reluată de ziarele din întreaga lume. Într-o perioadă atît de agitată ca aceea în care trăim, nu este nevoie de mai mult pentru a intensifica speculaţiile financiare care, în orice caz, se desfăşoară din plin.

În baza instrucţiunilor primite de la guvernul său, reprezentantul permanent al Franţei pe lîngă Comunităţile europene, Jean-Marc Boegner, a făcut deci o vizită a doua zi, în primele ore ale dimineţii, preşedintelui Comisiei, Jean Rey, pentru a protesta. Rezultatul : un comunicat oficial al Comisiei, în care aceasta îşi exprimă convingerea că Franţa va putea „să depăşească dificultăţile actuale, datorită dinamismului ei economic şi situaţiei ei monetare puternice" ; publicarea unei expuneri nu mai puţin optimiste, prezentate cu uşile închise în S.U.A. de Raymond Barre, membru al Comisiei responsabil cu problemele financiare ; şi, în sfîrşit, hotărîrea ca toate deliberările comunităţii cu privire la situaţia franceză să fie ţinute secrete.

Se ştie totuşi, căci totul se află, că guvernul francez a cerut, încă de pe acum, aplicarea unor clauze de apărare — adică de contingentare a importurilor — în folosul a două ramuri industriale pe care le consideră deosebit de ameninţate. Este vorba de industria frigiderelor şi de cea a panourilor stratificate, elemente care servesc, printre altele, la fabricarea mobilelor de bucătărie. În plus, se aşteaptă foarte curînd un demers cu privire la sectorul automobilelor, care riscă să iasă foarte încercat din criză. Aceasta constituie un indiciu asupra politicii pe care guvernul francez va încerca s-o ducă în lunile următoare. Va fi o politică plină de măsuri de circumstanţă, parţiale şi modulate, o politică de navigaţie empirică, pe scurt o politică menită să evite orice devalorizare pripită şi unilaterală.

→

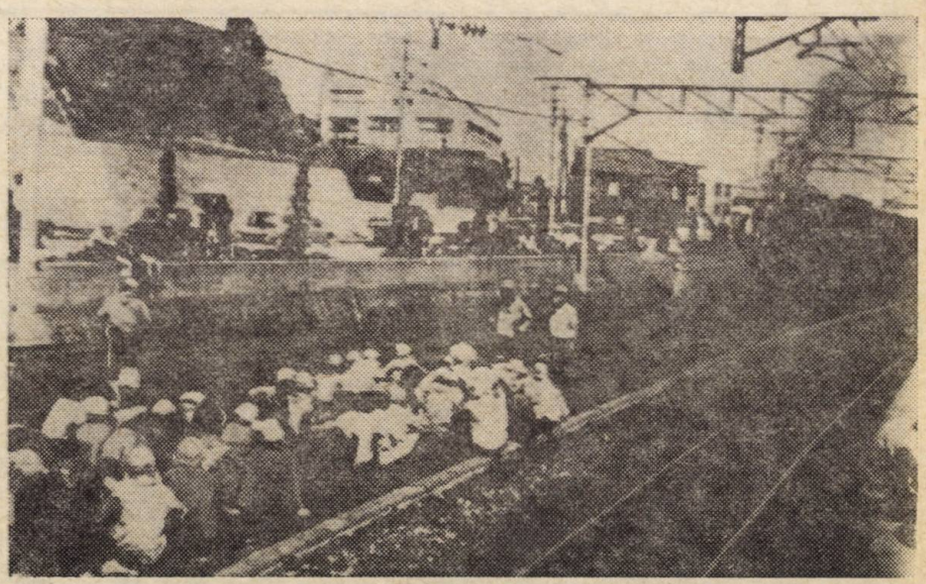

Aşezaţi pe terasamentul căii ferate din gara Minami-Kokura (Japonia), un grup de studenţi au împiedicat astfel timp de 10 ore, pînă la sosirea unor importante forţe poliţieneşti, trecerea unui tren care transporta muniţii spre o bază militară americană din apropiere

Şi celelalte ţări ? Marea Britanie trece în momentul de faţă printr-o pasă şi mai proastă chiar decît de obicei. În cursul primului trimestru, valoarea importurilor ei a depăşit pe cea a exporturilor cu peste cinci miliarde de franci. În întreaga lume, deţinătorii de lire sterline se tem. Pînă şi Hongkongul, colonie a Coroanei britanice, intenţionează să-şi diversifice depozitele şi să deţină în casele ei de bani şi alte monede decît moneda britanică. Această stare de spirit este atît de răspîndită încît orice reformă a sistemului monetar internaţional va trebui să cuprindă măsuri care să uşureze lira de povara pe care o poartă în calitate de monedă de rezervă.

Cît despre S.U.A., ele suferă în mod paradoxal de pe urma expansiunii accelerate a economiei lor. Valoarea importurilor creşte mai repede decît cea a exporturilor şi ţara poate deci să se bizuie din ce în ce mai puţin pe un excedent comercial pentru a finanţa cheltuielile ei militare în străinătate. Recent, doi miniştri, secretarul Departamentului de Stat şi ministrul agriculturii, au trebuit să înfrunte comisii parlamentare favorabile unei reveniri la protecţionism.

În acest timp, Germania occidentală adună toate bilele şi, pentru ca jocul să continue, se străduieşte să le repună în comerţ. În trei luni, exporturile ei au depăşit importurile cu peste şase miliarde de franci. Fapt deosebit de important, cetăţeni de diverse naţionalităţi îşi plasează economiile la Frankfurt.

Fondul Monetar Internaţional se află el însuşi într-o situaţie fără precedent. De acum înainte, toate resursele lui provin dintr-un număr deosebit de redus de ţări : Germania occidentală şi, în mod accesoriu, Italia, Elveţia, Suedia. E cam puţin pentru a împrumuta bani întregii lumi.

Cancelarul vest-german Kiesinger preferă această situaţie decît să cedeze presiunilor americane în sensul unei revalorizări imediate a mărcii. Într-adevăr, el consideră că pentru Republica federală ar fi dăunător să sporească costul exporturilor ei fără ca, drept compensaţie, să se restabilească ordinea în sistemul monetar internaţional. America, Anglia şi Franţa vor trebui deci să se pregătească să acţioneze.

Marc ULLMAN

Ny Dag
STOCKHOLM

G. Hermansson

ALTERNATIVĂ SOCIALISTĂ DE STÎNGA ÎN SUEDIA

LA ALEGERILE parlamentare din toamna acestui an vor participa şase partide. Cinci dintre ele sînt de părere că actualul sistem economic şi social trebuie menţinut în trăsăturile sale fundamentale. Partidul de stînga (comuniştii) doreşte să înlăture sistemul capitalist. Noi împărtăşim această convingere împreună cu alte forţe socialiste. Linia fundamentală a politicii urmărite de social-democraţie în poziţia ei guvernamentală a fost şi este colaborarea cu marele capital. Idealul social-democraţiei este aşa-numita economie mixtă, care există, după părerea ei, în Suedia. Intreprinderile urmează să rămînă şi în continuare cu prioritate particulare, iar puterea guvernamentală a social-democraţiei urmează să constituie forţa echilibrantă.

Spre deosebire de social-democraţi, noi numim un asemenea sistem social o orînduire capitalistă. Este o iluzie a crede că idealurile mişcării muncitoreşti ar putea fi realizate într-un asemenea sistem. În ultimii ani a reieşit limpede că linia colaborării cu marele capital duce la consecinţe foarte negative pentru muncitori şi funcţionari. În ţara noastră există în momentul de faţă un şomaj — nu neesenţial — consecinţă a politicii de pînă în prezent. S-a adîncit prăpastia între bogaţi şi săraci. Repartiţia veniturilor şi avutului este şi mai inegală decît cu zece ani în urmă. Şi aceasta este o consecinţă a politicii duse pînă în prezent. S-a constatat, pe baza unei anchete a statului, pe baza aşa-numitei analize asupra concentrărilor, că puterea economică se concentrează din ce în ce mai mult în mîinile a 15 familii mari de capitalişti şi ale băncilor aliate cu aceste familii. Societatea împărţită în clase mai există şi acum, iar efectele ei pot fi observate în toate domeniile. Şi aceasta este o consecinţă directă a politicii duse pînă în prezent.

Comuniştii partidului de stînga doresc însă o politică avînd drept ţel un model de dezvoltare socialistă. Linia fundamentală a unei asemenea politici o constituie lupta pentru frîngerea puterii marelui capital.

Toate problemele menţionate există deoarece puterea economică în statul suedez se află în mare parte — chiar după 35 de ani de guvernare social-democrată — în mîinile economiei particulare, ale marilor capitalişti ; deoarece şi puterea politică se află în mare parte — în pofida guvernării social-democrate — în mîinile marelui capital, în mîinile burgheziei. Ţelul nostru este ca întreaga putere să fie trecută în mîinile muncitorilor şi funcţionarilor, în mîinile mişcării sindicale, ale consumatorilor, pe scurt, în mîinile poporului.

Deşi este prematur de a stabili de pe acum, în detaliu, programul electoral pentru alegerile din toamnă, este totuşi limpede că vor juca un rol important, printre altele, următoarele deziderate : folosirea deplină a mîinii de lucru ; o lege care să asigure dreptul la muncă ; protecţie pe timp de şase luni împotriva concedierilor ; economie planificată şi control exercitat de muncitori ; salariul minimal stabilit prin lege ; reformă universitară ; o politică fiscală democratică ; impozite mai mari pentru întreprinderi, proprietari de averi mari şi speculanţi ; drepturi egale la muncă şi dreptul la salariu egal pentru bărbaţi şi femei ; posibilitatea de a cunoaşte situaţia întreprinderilor şi dreptul de a participa la hotărîrile referitoare la întreprinderi ; reducerea cheltuielilor militare ; schimbarea politicii faţă de ţările în dezvoltare, desprinzînd-o de interesele capitalului ; sprijinirea mişcărilor de eliberare naţională şi socială : solidaritatea cu poporul vietnamez, recunoaşterea R.D. Vietnam şi a F.N.E., sistarea totală a bombardamentelor şi retragerea S.U.A. din Vietnam.

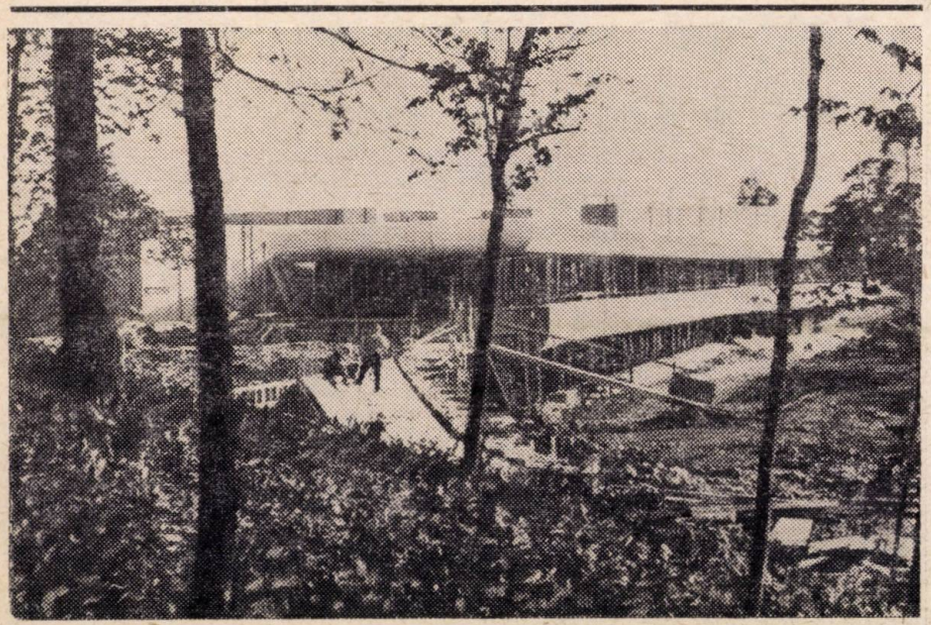

La Hövikodden, în apropiere de Oslo, se construieşte un complex de clădiri care urmează să adăpostească ştiri de pictură şi sculptură modernă

MEDUNARODNA POLITIKA

BELGRAD

DRAMA NIGERIEI

TANZANIA a recunoscut Biafra ca stat independent. Pentru unele țări africane, a fost o mare surpriză. Aceste țări consideră că gestul Tanzaniei deschide cale liberă pentru separare, că el contravine aspirațiilor și politicii O.U.A. Alte guverne africane și alți oameni politici africani — luînd în considerare situația reală din Africa și cu atît mai mult din Nigeria — consideră că principalul obiectiv al președintelui Nyerere a constat în a accelera și chiar a „sili" astfel ambele părți beligerante să înceteze vărsarea de sînge și războiul civil și să soluționeze problema pe cale pașnică, la masa tratativelor.

Rădăcinile tragediei nigeriene sînt adînci. Pînă la proclamarea, în 1960, a independenței, Nigeria — una din cele mai mari și mai populate colonii britanice și, în general, una din cele mai mari și mai populate țări africane — nu se deosebea prin nimic esențial de alte teritorii aflate sub guvernare colonială... Cele trei regiuni principale care alcătuiesc Nigeria — estică, vestică și nordică — diferă considerabil între ele din punct de vedere etnic, al dezvoltării economice, sociale, culturale. Regiunea estică este cea mai dezvoltată (pe scară africană), cea mai compactă din punct de vedere etnic, iar factorii feudali și de ordin tribal sînt mai puțin pronunțați decît în celelalte părți ale țării. Totodată, ea este și cea mai bogată în resurse naturale. Cînd se vorbește despre petrolul Nigeriei, se are în vedere Provincia Orientală.

Provincia nordică este cea mai mare ca teritoriu și populație dar, din punct de vedere economic, ca și în oricare altă privință, ea este cea mai înapoiată. Acolo cuvîntul hotărîtor aparține feudalilor. Regiunea vestică prin structura ei socială, este mai apropiată de cea răsăriteană, cu deosebirea că elementele feudalo-tribale sînt mai evidente, dar mult mai puțin decît în regiunea nordică...

Pe aceste baze a fost înființată Federația Nigeriană, stat care, judecînd după toate, mai are nevoie de mult timp pentru consolidare. Cu numai cîțiva ani în urmă, Nigeria — pe timpul premierului Tafawa Balewa, care a deținut ani de zile acest post și care a fost răsturnat și asasinat în puciul de la începutul anului 1966 — era prezentată de puterile occidentale ca o „mostră de democrație" și ca o pildă a căii ce trebuie urmată și de celelalte țări africane. Dar evoluția evenimentelor a arătat că această mostră de democrație nu s-a putut menține nici măcar în Nigeria ca atare, așa că nici nu a mai putut fi vorba de o pildă pentru celelalte țări africane. Dominația nordului mai înapoiat și feudal nu s-a putut menține multă vreme. „Mostra de democrație" — căreia i se făcea reclamă și care era menținută în mod artificial fiind preocupată mai mult de interesele fostei metropole și ale factorilor străini în genere decît de revendicările și aspirațiile propriului popor și propriei țări în ansamblu — a fost silită să se prăbușească.

Ce-i drept, soluționarea problemelor interne și a întregii moșteniri coloniale nu a fost nici ușoară și nici simplă. Cu atît mai mult în Nigeria, din motivele menționate mai sus. Structura federativă — cu un caracter mai mult tehnic decît de substanță și, în plus, impregnată de puternicele tendințe centraliste ale Lagosului, unde nordicii dominau atît din punctul de vedere al concepțiilor cît și ca populație — nu a fost în stare să pună de acord interesele diverselor regiuni. Aceasta a fost una din principalele cauze pentru care, chiar și în condițiile unei astfel de federații, nu se schimba și nu s-a schimbat nimic din vremurile dominației coloniale. Federația nigeriană a fost un compromis între diverși factori, începînd cu feudalismul nordic și sfîrșind cu elementele liberalo-progresiste din est și vest, al căror exponent era tînăra elită autohtonă politico-intelectuală care, în conformitate cu interesele și aspirațiile factorilor naționali, se străduiește ca tocmai acest factor național să-și găsească expresia pe plan economico-politic și în alte domenii, atît în raport cu vechii guvernanți cît și cu factorii străini. După obținerea independenței, aceștia au început să manifeste interes pentru „dezvoltarea" Nigeriei, mai precis pentru bogățiile ei naturale.

Deopotrivă cu antagonismul regional-tribal, acesta a fost unul din principalii factori care au determinat conflictul pe care armata, ca forța cea mai organizată a țării, a încercat să-l soluționeze. A reieșit că loviturile militare nu numai că nu erau în stare să taie nodul gordian al Nigeriei ci, dimpotrivă, ca urmare a amestecului intens dinafară, al atîtării intoleranței și asasinatelor în masă între triburi și regiuni, s-a produs o ruptură chiar în cadrul vîrfurilor militare și apoi a avut loc separarea provinciei Orientale, care a căpătat denumirea de Biafra.

Dar mai trebuie să se aibă în vedere încă un factor extrem de important care a apărut, după proclamarea independenței, în politica internă și externă a Nigeriei. Este vorba de petrol. Acest factor a apărut cu atîta acuitate în fața cercurilor conducătoare nigeriene, încît ele nu au fost în stare să-l soluționeze în sensul satisfacerii comunității nigeriene în ansamblu. Au apărut și alți factori centrifugi clasici — antagonismul între regiuni și triburi, nivelul scăzut de dezvoltare etc. — care, printr-un concurs de împrejurări, au devenit elemente „însoțitoare" ale factorului principal : cine anume trebuie să controleze noile surse de venituri. Firește, nu era atît vorba de interesele naționale, cît de cele străine. Conflictul de interese între pretendenții străini și autohtoni la petrol a contribuit substanțial la faptul că Nigeria a încetat să mai fie o „mostră de democrație" pentru Africa și s-a transformat într-un cîmp de bătălie, într-un război fratricid. Este clar că popoarele nigeriene au fost acelea care au profitat cel mai puțin de pe urma acestui fapt. Separarea ca atare nu soluționează problema dar, în același timp, soluția nu poate fi găsită nici prin recurgerea la forță...

Rămîne de sperat că tratativele între cele două părți beligerante vor duce la încetarea vrajbei și la transformarea tragediei nigeriene într-un început de elucidare a intereselor nigeriene și africane.

Liubo RELIC

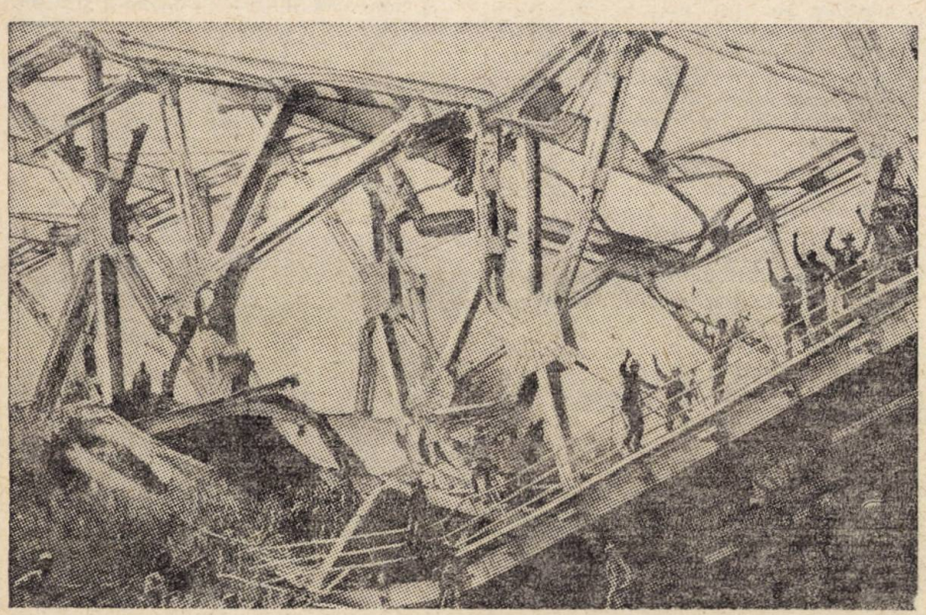

Un pod distrus în timpul războiului civil din Nigeria

EXCELSIOR
EL PERIODICO DE LA VIDA NACIONAL
CIUDAD DE MEXICO

B. I. D. ŞI EMANCIPAREA AMERICII LATINE

POTRIVIT ultimei reuniuni anuale a Băncii Interamericane de Dezvoltare, care a avut loc de curînd la Bogota, între 1961 şi 1967 banca a acordat ţărilor latino-americane împrumuturi în valoare de 2 391 milioane dolari. Din această sumă, 23 la sută au fost destinate agriculturii, 21 la sută industriei extractive şi de prelucrare, 16,5 la sută pentru irigaţii şi canalizări, 12 la sută pentru construcţii de locuinţe, 10,2 la sută pentru transporturi, 9,4 la sută producţiei de energie electrică şi 4 la sută educaţiei. Recent, în loc să crească finanţarea unor noi ramuri industriale şi a lucrărilor de infrastructură sau să se îmbunătăţească condiţiile de acordare a creditelor, s-a anunţat sporirea creditelor destinate agriculturii şi industriei extractive. Pentru majoritatea creditelor acordate, banca a mărit dobînzile de la 5,75 la sută iniţial la 7,75 la sută şi sînt de aşteptat noi creşteri.

B.I.D. emite, în principal, bonuri pe piaţa de capitaluri. În 1967, cele 110 milioane dolari primite împrumut de ţările latino-americane au fost condiţionate de cumpărarea de bonuri din vistieria S.U.A. Totodată, s-a interzis investirea lor în ţările Americii Latine înainte de 1968, măsură care urmărea să sprijine dolarul slăbit prin deficitul constant al balanţei de plăţi a Statelor Unite (în mare măsură datorită războiului din Vietnam).

În acest fel, B. I. D. joacă mai degrabă un rol de instrument de apărare a economiei nord-americane decît de organ al dezvoltării economice a Americii Latine. Împrumuturile „avantajoase" acordate din Fondul de operaţii speciale se aprobă cu două treimi din voturi, ceea ce, practic, înseamnă că S.U.A. au drept de veto. 90 la sută din sumele împrumutate de B.I.D. au fost folosite pentru cumpărarea de produse din S.U.A. Acest procent depăşeşte cota S.U.A. la împrumuturile respective dacă ne gîndim că, pentru perioada 1968—1970, din cele 1200 milioane dolari aprobate, doar 900 vor fi furnizate de Statele Unite, iar 300 milioane de ţările latino-americane.

Din cele de mai sus se desprinde ideea că B.I.D., deşi acordă uneori împrumuturi utile, în general nu contribuie la modificarea structurilor care împiedică dezvoltarea Americii Latine. B.I.D. este, în primul rînd, un instrument al capitalului internaţional căruia îi asigură cîştiguri sigure. Rezultă deci că nu este de aşteptat ca dezvoltarea Americii Latine să se facă dinafară, ci numai dinăuntru, prin dezvoltarea internă a ţărilor latino-americane, pe baza lărgirii substanţiale a pieţelor de desfacere, a folosirii integrale a forţei de muncă şi a distribuirii judicioase a venitului.

În actualele condiţii, dezvoltarea economică reclamă o politică de cooperare cu masele largi ale poporului şi o poziţie activă din partea acestora. În această ordine de idei, contrar unor păreri care se caută a fi difuzate, în actuala fază de dezvoltare a Americii Latine, principiul naţionalităţii este un factor vital.

În acest fel, „integrarea" economică se justifică numai în măsura în care este concepută ca o expresie a aspiraţiilor comune ale popoarelor şi naţiunilor şi nu ca o înţelegere între marile firme străine care operează în regiune. Marea industrie nord-americană pare să fie un instrument la fel de nepotrivit pentru a face faţă problemelor dezvoltării latino-americane, pe cît este de lipsită de eficacitate o armată puternică de motorizate în faţa unui război de guerilă. Marile firme cu tehnologia şi nivelul lor avansat de capitalizare, pătrunzînd în economia subdezvoltată, au efecte similare unor mari arbori exotici care, plantaţi în anumite zone, drenează toată apa şi usucă terenul provocînd dezechilibrarea florei şi faunei şi apariţia unor flagele.

De fapt, penetraţia neîngrădită a marilor consorţii în structurile economice fragile ale continentului latino-american provoacă dezechilibrări greu de corectat, cum ar fi diferenţierea accentuată a nivelului de viaţă între diferite sectoare ale populaţiei şi agravarea şomajului total sau parţial.

Dacă se reduce capacitatea de control a statului, permiţîndu-se marilor întreprinderi să acţioneze cu o şi mai mare libertate decît cea cu care acţionează, este de prevăzut concentrarea activităţilor economice numai în anumite zone geografice, accentuîndu-se, totodată, contrastele sociale. Rezultatul final ar fi o creştere reală sau potenţială a tensiunilor sociale în America Latină, iar cum hotărîrile economice cu caracter strategic nu ar mai fi de competenţa guvernelor latino-americane, statul nu ar mai putea adopta pentru realizarea acestora decît măsuri represive.

„M-220 A" a fost denumită noua maşină electronică de calcul creată de specialiştii sovietici. Acest „matematician cibernetic" este capabil să efectueze în cîteva fracţiuni de secundă adunări, scăderi, înmulţiri, împărţiri şi extrageri de rădăcină pătrată

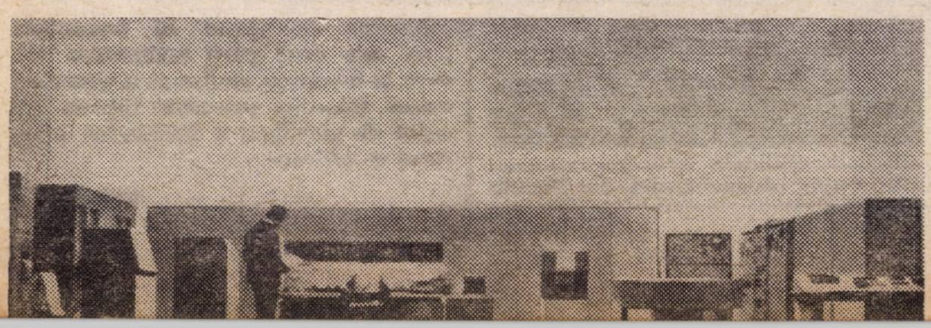

profil

Justin Marie BOMBOKO

ministrul afacerilor externe al Republicii Democratice Congo

Justin Marie Bomboko s-a născut în anul 1928, în localitatea Bolomba, într-o familie din tribul Mongo. În anii 1945—1951 urmează cursurile unei şcoli pentru funcţionari administrativi. A lucrat apoi — din 1952 pînă în 1955 — în aparatul administrativ al provinciei Coquilhatville. Un an mai tîrziu, în 1956, pleacă la studii la Universitatea din Bruxelles. Aci este ales preşedinte al Uniunii studenţilor congolezi care studiau în Belgia. Întors în ţară, îşi începe activitatea politică în cadrul Partidului Unional Mongo. În iulie 1960 devine ministru al afacerilor externe în cabinetul Lumumba. Justin Marie Bomboko şi-a menţinut postul de ministru al afacerilor externe în aproape toate cabinetele care s-au succedat de la proclamarea independenţei ţării, eveniment de la care se împlinesc, la 30 iunie, 8 ani.

Între 1961 şi 1963 reia portofoliul ministerului de externe. În această perioadă, Bomboko a avut un rol important în dezvoltarea contactelor cu ţările din estul şi centrul Africii, aducîndu-şi contribuţia la îmbunătăţirea relaţiilor Congoului cu ţările vecine. Între 1963 şi 1965, Bomboko a fost ministru al justiţiei. La 24 noiembrie 1965, o dată cu formarea guvernului condus de generalul-locotenent Joseph Désiré Mobutu, îşi reia postul de ministru al afacerilor externe.

Pe planul politicii externe, Bomboko a exprimat punctul de vedere că principiile care trebuie să călăuzească relaţiile între state sînt respectarea suveranităţii naţionale, neamestecul în afacerile interne şi avantajul reciproc. Aceste opinii au fost exprimate şi cu ocazia convorbirii avute cu o delegaţie română care a vizitat Republica Democratică Congo în cursul anului trecut. „Ţara noastră — a declarat ministrul de externe al Republicii Democratice Congo — are capacitatea de a se dezvolta rapid, dispunînd de tot ce-i trebuie în acest scop şi înţelegînd să colaboreze pe principii reciproc avantajoase cu orice ţară care doreşte să participe la această dezvoltare. Ceea ce dorim este ca nimeni să nu se amestece în afacerile noastre interne, să se ia act, o dată pentru totdeauna, de dreptul suveran al ţării noastre de a decide ea însăşi în problemele proprii de politică internă şi internaţională".

A. M.

poșta redacției

ATRIBUȚII PREZIDENȚIALE

Dumitru Simion, comuna Fieni, județul Dîmbovița. Atribuțiile președinților de state și ale șefilor de guverne sînt stabilite de constituția fiecărei țări. În Franța, președintele ales pe termen de 7 ani prin vot universal numește pe primul ministru, iar cabinetul este răspunzător față de parlament. Președintele are dreptul să dizolve Adunarea Națională sau să-i ceară să reconsidere un proiect de lege respins. În Republica Federală a Germaniei, președintele este ales de o convenție federală pe termen de 5 ani. Primul ministru (cancelarul) este numit de președinte, dar Bundestagul își rezervă dreptul de a desemna pe primul ministru pe care îl preferă. Președintele nu are împuterniciri comparabile cu cele ale președintelui Franței.

FRONTUL NAȚIONAL CEHOSLOVAC

Ioan Peter Mladiu, Brăila, Vasile Domnica, Fălticeni. Partidele politice și organizațiile obștești din Cehoslovacia colaborează în cadrul Frontului Național. Într-o proclamație recentă, Frontul Național a definit în modul următor raporturile dintre elementele sale componente : „Punctul de plecare comun al activității Frontului Național în viitorul imediat este constituit de programul de acțiune al Partidului Comunist și de Declarația-program a guvernului cehoslovac. Acțiunile Frontului Național vor tinde să întărească și să dezvolte relațiile sociale cu caracter socialist, bazate pe proprietatea socialistă asupra mijloacelor de producție. Frontul Național consideră că acest principiu este intangibil. Orice propagandă fascistă, șovină, naționalistă, rasistă, anticomunistă și antisovietică este absolut incompatibilă cu politica Frontului Național. În Cehoslovacia nu poate avea bază legală nici o activitate politică orientată împotriva principiilor și a programului comun al Frontului Național".

UNDE SE AFLĂ BEN BELLA

Cristea Dănulescu, Pitești. Fostul președinte al Algeriei, Ben Bella, arestat la 19 iunie 1965, nu a fost încă judecat. Locul detenției sale este secret, dar familia îl poate vizita periodic. Ultima vizită de acest fel a fost făcută de mama și de nepoții fostului președinte în cursul lunii iunie.

ALEGEREA VICEPREȘEDINTELUI

Prof. Valentin Dărăban, satul Cîmpia Sălajului, comuna Bocșa, județul Sălaj. 1) După desemnarea sa de către Convenția partidului din care face parte, fiecare candidat la președinția Statelor Unite își alege, din propriul său partid, candidatul la vicepreședințe care va figura pe aceeași listă electorală cu el ; 2) Numai funcțiile de președinte și vicepreședinte sînt elective. Secretarul de stat și ceilalți miniștri sînt desemnați de președinte, care este în același timp șeful guvernului ; 3) Edward Kennedy nu și-a făcut cunoscute încă intențiile. El reprezintă în Senat statul Massachussets cu începere din 1962. Este în vîrstă de 36 de ani și are trei copii.

MECANISMUL ELECTORAL ÎN S.U.A.

Petru Chelciov, comuna Breștea, județul Timiș. 1) Faceți probabil o confuzie. În 1936, Italia era nu republică ci monarhie, avîndu-l ca rege pe Victor Emmanuel al III-lea. Conducerea efectivă era exercitată de dictatorul Benito Mussolini ; 2) La convențiile partidelor politice din S.U.A. sînt desemnați candidații la funcțiile de președinte și vicepreședinte. Acțiunea următoare este desemnarea electorilor. Fiecare stat al S.U.A. are dreptul la un număr de electori egal cu numărul reprezentanților săi în Congres. În alegerile din noiembrie, cetățenii americani votează nu pentru președinte ci pentru electori. Ei vor reprezenta partidul care a întrunit majoritatea în statul respectiv. În prima luni după a doua miercuri din luna decembrie, electorii aleși în noiembrie își exprimă voturile în Congresele statelor lor. Constituția le permite să se pronunțe și pentru alt candidat decît cel al partidului lor dar, de regulă, ei sînt angajați față de un anumit partid și de candidatul acestuia. Dacă în perioada cuprinsă între ziua alegerilor și reuniunile din decembrie, un candidat la președinție sau un candidat la vicepreședințe ar înceta din viață, electorii angajați față de candidatul respectiv pot dispune de votul lor după cum doresc. Voturile electorilor sînt trimise Congresului S.U.A., iar la 6 ianuarie, președintele Senatului deschide plicurile și le numără în fața celor două Camere reunite. Noul președinte al Statelor Unite își preia funcția în ziua de 20 ianuarie.

GIBRALTAR

Marin Pedolu, București. 1) Toate datele solicitate de dv. au fost cuprinse în extrasele din cartea lui Richard Whalen, „Cronica unei dinastii", publicate în „Lumea" nr. 11—16/1968 ; 2) Gibraltarul, cucerit de forțele navale anglo-olandeze în 1704, a fost atribuit Angliei prin tratatul de la Utrecht (1713). Atît istoricul problemei Gibraltarului cît și evoluția conflictului anglo-spaniol au fost prezentate amănunțit de revista noastră.

TUNELUL SUBMARIN HONSHU—HOKKAIDO

Mircea Drănceanu, Galați. Construirea tunelului sub Canalul Minecii nu a început încă, dar tunelul submarin care va lega marile insule japoneze Honshu și Hokkaido — și la care lucrările au început în 1964 — urmează să fie gata în anul 1975. Prin acest tunel va trece o linie de cale ferată care va putea transporta anual 25 de milioane de tone de mărfuri și 15 milioane de persoane — de trei ori traficul actual peste strîmtoarea Tsugaru. Traversarea acesteia se face în prezent cu feribotul și durează minimum patru ore. Furtunile puternice întrerup adesea circulația. Trecerea prin tunel va dura numai două ore, iar amplasarea lui va face ca distanța dintre Tokio și Sapporo, capitala insulei Hokkaido, să fie parcursă într-un răstimp mai scurt cu cinci ore decît în prezent. Construcția va costa între 275 și 300 de milioane de dolari.

PROCEDURA DESCALIFICĂRII

Ing. Miron Dan, Iași. 1) Senatul Statelor Unite are dreptul să se constituie, sub prestare de jurămînt, într-un tribunal care să judece pe deținătorul unei înalte funcții elective (președintele S.U.A., senator, membru al Camerei Reprezentanților, membru al Curții Supreme de Justiție) în cazul unor fapte grave, de natură penală sau de încălcare flagrantă a împuternicirilor constituționale. Acest for are dreptul să destituie pe deținătorul respectivei funcții și să-l declare descalificat pentru îndeplinirea oricărei funcții de răspundere, urmînd ca, în continuare, cel sancționat să fie judecat de tribunalele obișnuite, conform legii. În întreaga istorie a Statelor Unite, un singur președinte a compărut în fața unui asemenea tribunal senatorial (Andrew Johnson, în anul 1868) dar nu au fost întrunite cele două treimi din voturi necesare pentru destituirea lui ; 2) În perioada la care vă referiți, președintele Republicii Cehoslovace a fost Klement Gottwald.

Gheorghe N. Luxandra, comuna Stîlpeni, județul Argeș. 1) Nu știm ce au devenit Michael și Robby, fiii soților Rosenberg ; 2) Articolul „Cine a tras ?", publicat în nr. 26, expune datele cunoscute în ce privește asasinarea lui Robert Kennedy. E puțin probabil ca — pînă la proces cel puțin — să se afle mai mult.

Stelian Ivănescu, comuna Colceac-Parepa, județul Prahova. Notăm propunerea dv. privind modul de distribuire a revistei în comunele rurale. Reținem de asemenea criticile la adresa calității nesatisfăcătoare a unora dintre ilustrații.

Alexandru Silea, București. Dintre caricaturile dv., cea mai inspirată ni s-a părut a fi cea intitulată „Din grijile unui președinte". Pentru a ajunge să realizați caricaturi publicabile, trebuie însă să vă îmbunătățiți tehnica (e necesar să lucrați numai în tuș) și, mai ales, să vă opriți asupra unor teme de certă valoare publicistică.

Ion Blaga, Arad : 1) Exponatele fostului Muzeu Militar din Parcul Libertății au fost transferate la Muzeul Militar din strada Izvor ; 2) Răsfoind colecția revistei, veți găsi hărți și grafice ilustrînd răspîndirea bazelor militare americane pe glob.

Helmut R. Liegl, Iași. Vă mulțumim pentru cuvintele de caldă apreciere.

Ion Chivulescu, București, Liviu Atnagea, comuna Zorlențul Mare, județul Caraș-Severin. Nu sîntem în măsură să vă furnizăm relațiile cerute.

Vladimir Kuntz, București. Cifra exactă este cea publicată de revista noastră.

poșta redacției

CUM FUNCȚIONEAZĂ CAMERA LORZILOR

Constantin Scarlat, Sibiu. În volumul „Guvernul și Parlamentul privite dinăuntru", lordul Morrison of Lambeth dă următoarele relații în problema care vă interesează :

«O trăsătură caracteristică a Camerei Lorzilor este că are puține reguli sau „dispoziții permanente" care să guverneze dezbaterile. Există două „dispoziții permanente" referitoare în mod specific la dezbateri, anume că un lord nu poate vorbi decît o singură dată despre o moțiune (exceptînd promotorul moțiunii, care poate răspunde) și că dezbaterile trebuie să aibă legătură cu problema examinată de Cameră. În plus, există un număr de reguli nescrise consfințite prin obicei, de pildă regulile care interzic să se citeze din cuvîntările neministeriale ale sesiunii curente în Camera Comunelor, sau să se citească cuvîntările ; dar regulile cu privire la dezbateri sînt puține și supuse unei interpretări largi. Lordul cancelar, ministru care este de asemenea speakerul Camerei și stă pe sacul de lînă, are puteri limitate de control asupra dezbaterilor ; datoria sa se limitează în esență la punerea întrebării cu privire la toate moțiunile care sînt prezentate Camerei și la „stringerea voturilor" sau anunțarea rezultatelor. În plus, el participă în mod liber la dezbateri, trecînd, de pe sacul de lînă, pe care stă în calitate de speaker, pe locul pe care îl ocupă în Cameră în calitate de lord. Sacul de lînă se situează, în mod formal, în afara Camerei. Totuși, în Camera Lorzilor se produc rareori dezordini. Membrii se îngrijesc în mod colectiv de propria lor procedură și ordine fără un președinte care să-i controleze și să-i călăuzească. Lorzii nu se adresează tribunei, ci Camerei în ansamblu, cu cuvintele „My Lords". Pe o „cale obișnuită" sau alta, ei cad de acord asupra ordinii vorbitorilor. Datorită tradiției și sentimentului colectiv al uzanțelor, dezbaterile se desfășoară în ordine. În problemele controversate se manifestă aprindere și uneori chiar o atitudine tăioasă, dar mult mai puțin decît în Camera Comunelor. În Camera Lorzilor există două grupuri care nu pot fi găsite în Camera Comunelor : lorzii magistrați, care compun cel mai înalt tribunal din țară, și cei doi arhiepiscopi și 24 de episcopi în robele lor. Prezența episcopilor bisericii oficiale constituie o altă anomalie parlamentară care nu poate fi susținută pe temeiurile democrației formale, dar episcopii își dau contribuția, și atît timp cît Camera Lorzilor nu exercită o putere politică hotărîtoare, eu personal nu aș urmări înlăturarea lor din Cameră, deși consider că numărul lor ar putea fi eventual redus. Iată deci o instituție cu puteri mult diminuate dar cu răspundere, care în cazul în care s-ar manifesta lipsă de răspundere ar putea totuși să provoace dificultăți parlamentare și constituționale reale. Evitarea acestor dificultăți depinde de bunul simț al Camerei Lorzilor și, în special, al conducătorilor ei».

FIII LUI TALLEYRAND

Referitor la completarea publicată la rubrica „Poșta redacției" sub titlul „Talleyrand și Delacroix", se mai impune o precizare. Talleyrand a avut încă un fiu natural, pe contele Auguste Flahaut de la Billarderie (1785—1870), general și diplomat, din a cărui legătură cu regina Hortense de Beauharnais s-a născut ducele de Morny (1811—1865), frate vitreg, deci, al lui Napoleon al III-lea.

Vlad MOUCHA
București

STATISTICA ÎN ROMÂNIA

Grigore Bițan, Iași. Prima organizare a statisticii în țara noastră datează din aprilie 1859, cînd a luat ființă, la București, „biroul statistic pentru principatul Valahiei", ca urmare a unei hotărîri a ministrului de interne N. Kretzulescu. Directorul biroului, Dionisie P. Marțian, a reprezentat țara în anul 1863 la Congresul internațional de statistică ținut la Berlin. În aprilie 1859 s-a înființat și la Iași un birou de statistică, sub conducerea lui Ion Ionescu de la Brad.

ALEXANDRU I ȘI BARTHOU

Gică Pădureanu, Negrești, județul Vaslui. 1) Regele Iugoslaviei, Alexandru I, și Louis Barthou au fost uciși în anul 1934 la Marsilia de un fanatic croat ; 2) Secretarul general al O.N.U., U Thant, este de naționalitate birmană ; 3) Comisia senatorială condusă de defunctul senator Joseph McCarthy urmărea intimidarea și persecutarea tuturor americanilor cu vederi progresiste și liberale.

Adrian Patilineț, Sebeș-Alba. 1) Vă mulțumim pentru bunele aprecieri și vă asigurăm că rubricile pe care le preferați vor continua să apară cu regularitate ; 2) Rubrica „Reportaj pe glob" cuprinde numai relatări referitoare la țări vizitate de redactorii sau colaboratorii noștri ; 3) O amplă prezentare a vieții și activității lui Sorge a publicat anul trecut revista „Veac Nou".

Zaharia M. Ploscaru, comuna Baia de Aramă, județul Mehedinți. Familia Kennedy este de religie romano-catolică.

Constantin Lateș, București, ing. V. Iurcenko, București. Ne pare rău, dar revista noastră nu are posibilitatea de a face asemenea servicii.

ÎN ATENȚIA CITITORILOR NOȘTRI DIN STRĂINĂTATE

Cititorii noștri din străinătate se pot abona la revista „Lumea" adresînd comenzile la „Cartimex", Căsuța poștală 134—135, București-România, sau următoarelor firme :

- **R. P. ALBANIA — Ndermarja Shtetnore e Botimeve — Tirana.**
- **ANGLIA — Collet's Holdings Ltd. Denington — Estate Wellingborough Northants, Central Books Ltd. 37 Inn Road — London.**
- **ARGENTINA — Editorial Sudaminter S.A. Alsina 500 — Buenos Aires.**
- **AUSTRALIA — Current Books Ltd. Distributors 168—174 Day Street — Sydney.**
- **AUSTRIA — Globus Zeitungs Drucks und Verlagsanstalt G. m.b.H. 1200, Wien Hochstädplatz 3.**
- **BELGIA — Du Monde Entier 5, Place St. Jean — Bruxelles, Agence Messageries de la Presse 14—22 Rue du Persil — Bruxelles.**
- **R. P. BULGARIA — Hemus Place Slaweikov 11 — Sofia.**
- **CANADA — Progress Books 42—48 Stafford Str. Toronto Ontario, W. M. Dawson Subscriptions Service Ltd. Six Thorneliffe Park Drive — Toronto 17, Ontario.**
- **R. S. CEHOSLOVACĂ — Artia Ve Smeckach 30 — Praha II.**
- **R. P. CHINEZĂ — Waiwen Shudian P.O.B. 88 — Peking.**
- **COLUMBIA — Libreria Buchholz Galeria av. Jimenez de Quesada 8—40 — Bogota.**
- **R. P. D. COREEANĂ — Chulphannul — Phenian.**
- **REPUBLICA CUBA — Cubartimpex Simon Bolivar 1, Palacio Aldamo — Habana.**
- **DANEMARCA — Ejnar Munksgaard Noregade 6 — Copenhaga.**
- **ELVEȚIA — Pinkus & Cie Froschaugasse 7 — Zürich, Fachbucherei Bern P.O.B. 397.**
- **FINLANDA — Akateeminen Kirjakauppa P.O.B. 10 128, Helsinky 10.**
- **FRANȚA — Nouvelles Messageries de la Presse Parisienne 111, Rue Réamur, Paris II, — Europeriodiques S.A. 73, Boul. Senard Saint Cloud.**
- **R. D. GERMANĂ — Deutscher Buch Export und Import — Leipzig 701, Leninstrasse 16.**
- **R. F. a GERMANIEI — Kubon & Sagner P.O.B. 68 — München 34, Presse Vertriebsgesellschaft 6 — Frankfurt Börsenstrasse 13—15, Kunst und Wissen Erich Bieber P.O.B. 467, Stuttgart 1.**
- **ITALIA — So. Co. Lib. Ri. Piazza Margana 33, Roma, Messagerie Italienne — Milano, Via Priv. Renzo e Lucia 7.**
- **R. S. F. IUGOSLAVIA — Jugoslovenska Knjiga Terazije 27, Belgrad, Prosveta 16/1, Terazije — Belgrad, Forum Vojvode Mislca — Novisad.**
- **ISRAEL — Lepac Ltd. P.O.B. 1136 — Tel-Aviv, Haiflepac Ltd. P.O.B. 1794 — Haifa.**
- **JAPONIA — NaUKA Ltd. 30—19 — Minami — Ikebukoro 2 Chome Toshima — Ku Tokyo.**
- **R. P. MONGOLĂ — Mongolgosknigotorg — Ulan Bator.**
- **NORVEGIA — Tryggve Juul Moller — Boekhandel vre Slottsgate 15 — Oslo 1.**
- **OLANDA — N. V. Martinus Nijhoff P.O.B. 269 — Haga, Swets & Zeitlinger Keizersgracht 471—487, Amsterdam.**
- **R. P. POLONĂ — Ruch Ul. Wronia 23 — Varșovia.**
- **SPANIA — Libreria Herder Calle de Balmos 26 — Barcelone, Libreria Buchholz Passo de Recoletos — Madrid.**
- **S.U.A. — Fam Book Service 69, Fifth Avenue Suite 8 F New York 10003 N.Y. Continental Publications 111, South Marmanec Ave. St. Louis Missouri 63 105, Turner Subscription Agency 235, Park Avenue South — New York 3, N.Y.**
- **R. P. UNGARĂ — Kultura P.O.B. 149 — Budapest 62.**
- **U.R.S.S. — Mejdunarodnaia Kniga — Moscova G-200.**
- **R. D. VIETNAM — So Xuat Nhap Khap Sach Bao Hai ba Trung 32, Hanoi.**

lumea

săptămînal de politică externă editat de Uniunea Ziariștilor din Republica Socialistă România

Redactor-șef Ion Cârje

Redacția și administrația : București, Piața Scînteii 1
Telefon 17.60.10. Internațional 18.50.05. și 18.53.55
Telex 197

Tiparul executat la Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii"

Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții

camera combinată

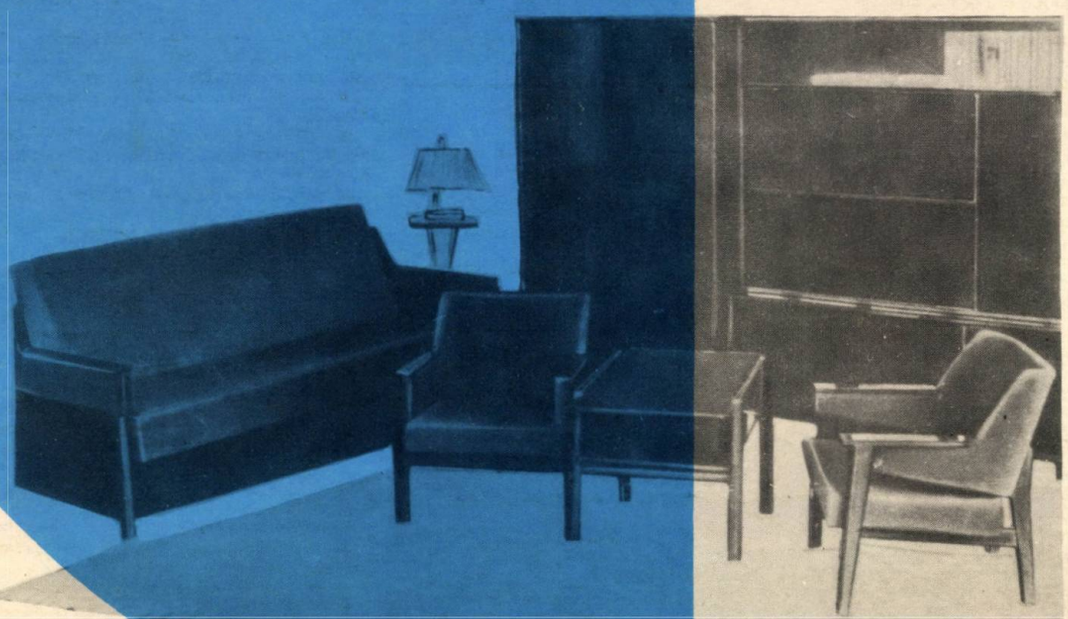

Un produs nou, modern și atrăgător, care va aduce în apartamentul dv. o notă desăvîrșită de confort și bun gust.

Linia suplă precum și multiplele posibilități de utilizare a pieselor fac din „Camera combinată CIBIN" o garnitură care nu trebuie să lipsească din nici un cămin. Realizată de întreprinderile Ministerului Economiei Forestiere, camera combinată CIBIN are următoarea componență :

Dulap combinat cu oglindă	lei	2 432
Dulap cu două uși	lei	1 351
Masă extensibilă	lei	677
Măsuță fantezie	lei	274
Canapea extensibilă	(lei	2 805
	(lei	3 003
	(lei	3 199
Fotoliu (se livrează cu 2 fotolii)	(lei	766
	(lei	809
	(lei	851
Scaun Olt (se livrează cu 4 scaune)	(lei	248
	(lei	261
	(lei	274

Prețurile la canapea, fotolii și scaune oscilează în funcție de calitatea stofelor.

CIBIN

confortabilă

rezistentă

- Celule de flotare
- Agitatoare
- Ingroşătoare
- Pompă de tulbureală şi antiacide de mină
- Filtre de vid
- Colivii de extracţie
- Alimentatoare diferite
- Ciururi vibratoare
- Vagonete de funiculare
- Instalaţii de manevrat vagonete la rampa puţului

UZINA MECANICĂ DE MAŞINI ŞI UTILAJ MINIER BAIA MARE

Str. Baia Sprie nr. 170

Telefon 2411

Lei 2